

చైతన్య మాసవి

chaitanyamaanavi

సంపుటి : 1

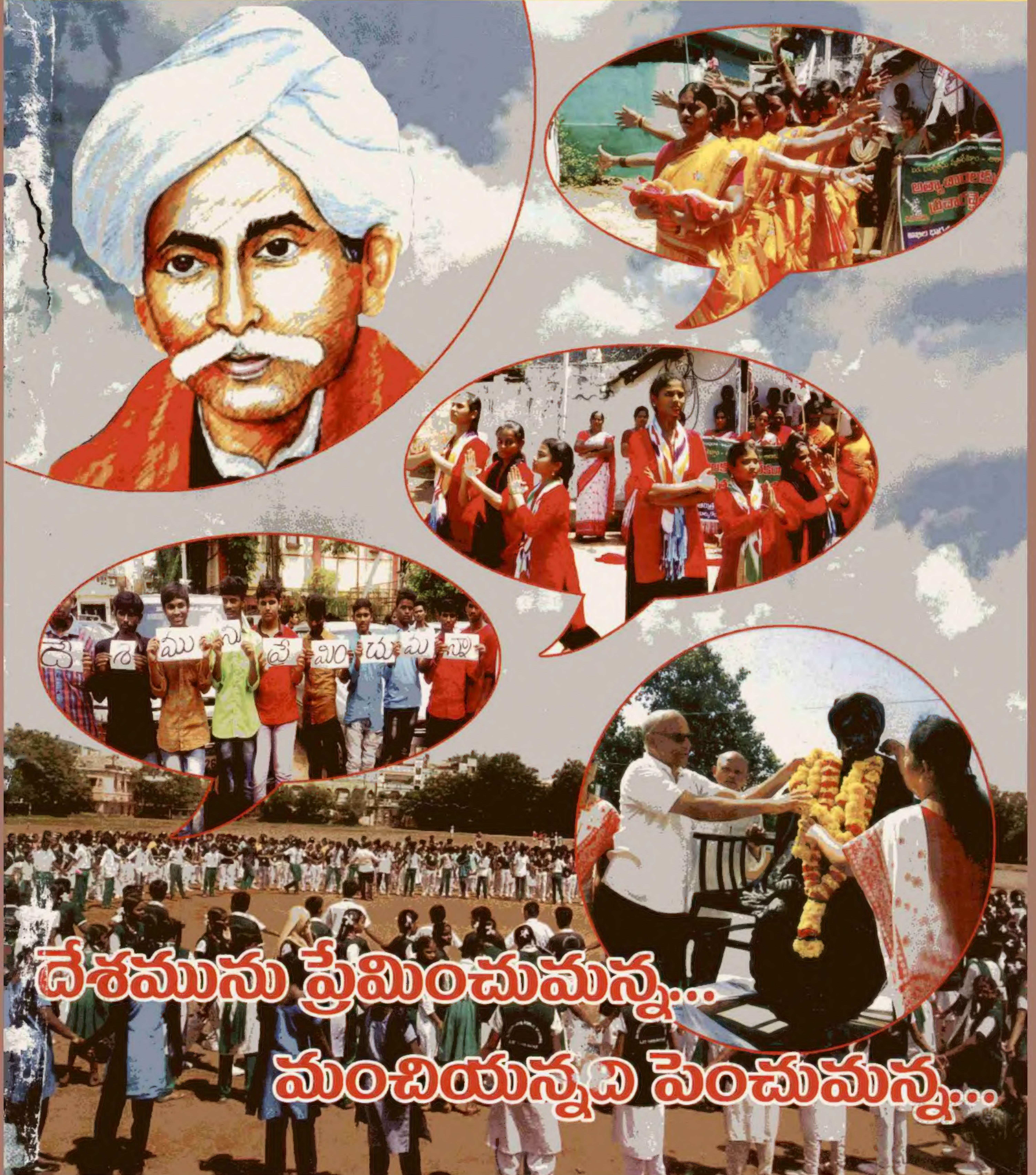
సంచిక : 1

గుంటూరు,

అక్టోబర్, 2019

40 పేజీలు

రూ॥ 10/-

అరకులో...

రాజమండ్రి

విజయవాడ వేన్ట్...

నెల్లూరు...

తిరుపతిలో...

కర్నూలులో రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం

నాగళ్ళ రాజేశ్వరమ్మ వర్ధంతి సభ విజయవాడ

మర్రిపాడు మండలం...

మాంద్యంతో కుదేలవుతున్న జనం చైతన్యమాసవి

ఆర్థిక వ్యవస్థ ప్రమాదంలో ఉందని ఎవర్ని, ఎవరూనమ్మే స్థితి లేదని స్వయంగా నీతి ఆయోగ్ ఉపాధ్యక్షుడు ప్రకటించారు. 5 లక్షల కోట్ల డాలర్లు (3.5 కోట్ల కోట్లు) జాతీయాదాయం పెరగనుందని ఒక వైపు బాకా లూడుతున్నారు. మరో వైపు ప్రాన్సు కంటే మన జిడిపి ఈ సం॥ తగ్గిపోయింది. 6వ ర్యాంకు నుండి 7వ ర్యాంకుకు మన ఆదాయం పడిపోయింది. భారత జిడిపి లెక్కింపుకు స్వతంత్ర సంస్థను ఏర్పాటు చేయాలని తప్పుడు గణాంకాలు తప్పుడు విధానాలకు దారి తీస్తాయని రఘురామ్ రాజన్ హెచ్చరించారు.

ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ ఆర్థిక వ్యవస్థను చక్కదిద్దేందుకు కార్పొరేట్లకు పన్నులు తగ్గించి 1,45,000 వేల కోట్ల లబ్ధి చేకూర్చారు. ప్రభుత్వ రాయితీలు పెట్టుబడిదారుల ఆస్తుల పెరగటానికి ఉపయోగం. రిజర్వుబ్యాంకు మిగులు నిధులను ప్రభుత్వం రెండుసార్లుగా తీసుకుంది. రిజర్వుబ్యాంకు నిధులను కాజేయాలనే ప్రభుత్వ నిర్ణయాలు నష్టదాయకమని మాజీ గర్రర్ దువ్వారి సుబ్బారావు ఆందోళన చెందారు. 9 లక్షల కోట్ల R.B.I. నిధులను స్వాహా చేయటానికి మోడీ సిద్ధ మయ్యాడు. కార్లు మేమేకొంటాం ఆందోళన వద్దు అని కార్ల తయారీ కంపెనీలకు కేంద్రం భరోసా ఇచ్చింది. విదేశీ పెట్టుబడులకు రాయితీలు ప్రకటించారు. విదేశీ బాండ్ల ద్వారా రుణ సేకరణకు పూనుకుంది BJP ప్రభుత్వం. ఈ రుణాలు మన ఆర్థిక వ్యవస్థను అంతర్జాతీయ సంస్థలు, బడా పెట్టుబడి దారుల నియంత్రణలోకి నెట్టనున్నాయి.

కార్మిక వ్యతిరేక చట్టాలను వరుసగా పార్లమెంటులో ప్రవేశపెడుతున్నది. 44 చట్టాలను 4 కోట్లుగా మార్చి కార్మిక హక్కులను హరించవేయనుంది. కనీస వేతనాలను 11వేలకు పరిమితం చేస్తూ చట్టం చెయ్యటానికి పూనుకున్నది. రైతులకు రుణాలివ్వాలంటే సిజల్ రిపోర్టులు కావాలంటూ నిబంధన పెట్టటంతో రైతులకు రుణాలమంజూరు మరింత కష్టం కానున్నది. ఈజ్ ఆఫ్ డూయింగ్ జజనెస్ ఉంది. ఈజ్ ఆఫ్ డూయింగ్ అగ్రికల్చర్ లేదు. ప్రజల ఆదాయాలు పడిపోతున్నాయి. ఆదానీ, అంబానీల లాభాలు పెరుగుతున్నాయి.

ఆటో మొబైల్ రంగంలో 3.50లక్షల మంది ఉద్యోగాలు కోల్పోయారు. జస్కట్ తయారీ కంపెనీ పార్లె 10 వేల మందిని ఉద్యోగాలనుండి తొలగించేందుకు పూనుకుంది. అంతర్జాతీయ కార్ల పరిశ్రమ “కియా” అనంతపురంలో కొలువుదీరింది. 17,000 మందికి ఉపాధి అన్నారు. 17 వందల ఎకరాల భూమి ఇచ్చారు. కుటుంబానికో ఉద్యోగమన్నారు. స్థానికులకు 5గురుకి మాత్రమే ఉద్యోగాలొచ్చాయి. పరిశ్రమలోబ్ధినా ఉద్యోగాలేవి?

కాఫీ డే యజమాని సిద్ధార్థ ఆత్మహత్య సత్యం రామలింగరాజు నీరవ్ మోడీ, విజయ్ మాల్యాల మోసాలు పెట్టుబడి చేసే హత్యలకు, మోసాలకు నిదర్శనం. పాలకులు ఆ పెట్టుబడి ముందు సాగిలపడ్తున్నారు. పెట్టుబడికి లాభాలు చేకూర్చే విధానాల వలనే ఈ మాంద్యం ఏర్పడిందన్నది సత్యం.

ప్రభుత్వాన్ని విమర్శించే, వ్యతిరేకించే వారిని జైల్లో పెట్టేందుకు ఉపాచట్టం చేసింది.

పాలిచ్చే ఆవును కాదని దున్నను తెచ్చుకున్నారంటూ ఇటీవల మాజీ ముఖ్యమంత్రి మాట్లాడాడు. పాలక పార్టీలు అన్నీ దున్నలే. ప్రజల నుండి పాలు పితికి ఆరగించేవే.

పెరుగుతున్న మాంద్యానికి మూల కారణం ప్రజల ఆదాయాలు పడిపోవటమే. ప్రజలకు ఉపాధి పెరిగితే, వేతనాలు పెరిగితే మార్కెట్లో డిమాండ్ పెరుగుతుంది. చైనా మాదిరి అంతర్గత మార్కెట్ను పెంచుకోవాలి. ఈవిషయాలు చర్చ జరకుండా ఉండేందుకు కాశ్మీర్ ని బలి ఇచ్చింది. యుద్ధరంకెలు వేస్తున్నది.

క్రీణిస్తున్న ఆదాయాలు మహిళలను బలితీసుకుంటాయి.. మరింత హీనమైన వేతనాలతో పని చేయాల్సి వస్తుంది. పోలీసు శాఖకు వచ్చే వినతుల్లో 48% మహిళల నుంచే వస్తున్నాయి. మహిళలపై హింస పెరుగుతుంది. ఈ మాంద్యానికి బలి పశువులు కాకూడదు. మనకున్న ఆపార శక్తిని ఉపయోగించుకునే విధానాలు కావాలి. ఉపాధిని పెంచి, ప్రభుత్వ ఆదాయాన్ని పెంచే ప్రభుత్వరంగాన్ని కాపాడుకోవటం, సంక్షేమ చర్యలను కొనసాగించటం, ఉపాధి లక్ష్యంగా ఉద్యమించాలి. సంక్షోభంలోనుండి మాంద్యం నుండి బయటపడేందుకు ముందడుగు వేయాలి. పెట్టుబడి స్వామ్యం నుండి ప్రజలు సమానంగా అవకాశాలు పొందే మార్పు కోసం సాగాలి.

అర్ధరాత్రి కూడా స్త్రీలు స్వేచ్ఛగా
తిరగగలిగినపుడే నిజమైన
స్వాతంత్ర్యం - గాంధీజీ

అడ్వయిజరీ బోర్డు
వేములపల్లి సత్యవతి
డాక్టర్ బి. విజయభారతి
డాక్టర్ శిలాలోలిత
డాక్టర్.కె.విజయభక్ష్
యం. ప్రగతి

విద్యా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళాసంఘం
చిరునామా :

విద్యా రాష్ట్ర కార్యాలయం,
పి.ఎల్.రావు భవన్,
2/7, బ్రాడీపేట గుంటూరు.

ఫోన్, 9490098620

chaitanyamanavi@gmail.com

fb : aidwaap

Blog : aidwaap@blogspot.com

సంపాదకులు

డి.రమాదేవి

సంపాదక వర్గం

కె.స్వరూపరాణి

బి.ప్రభావతి

బి.హరిత

మేనేజర్:కె. శారద

ప్రజాశక్తి ప్రింటర్స్ & పబ్లిషర్స్

ప్రైవేట్ లిమిటెడ్

పోస్టల్ చందా

సంవత్సరానికి రూ : 200/-

విడి ప్రతి వెల రూ : 10/-

మోటూరు ఉదయం ట్రస్ట్ ఆఫీస్

మారుతీనగర్, ప్రకాశరావు వీధి,

చుట్టు గుంట సెంటర్, విజయవాడ - 4

చైతన్య మాసవి

ఈ సంచికలో

సమకాలీనం	దీపధారి గురజాడ : డి.రమాదేవి	5
ఆధునికం	మహిళా మేధస్సుకి ఎందుకు సంకెళ్ళు : కె.ఉషారాణి	7
ధారావాహిక	వీరేశలింగం జీవితచరిత్ర : వేములపల్లి సత్యవతి	9
కథ	చలి చీమలు : వి.సూర్యలక్ష్మి	10
స్పందన	పురి విప్పుతుంది ఉన్మాదం : వాట్సప్ సౌజన్యం	14
సీరియల్	మాతృస్వామ్యం నుండి పితృస్వామ్యానికి : ఆగస్ట్ బెబెల్.....	15
కథ	నిర్ణయం : వైరాగ్యం ప్రభాకర్	16
స్ఫూర్తి	నాస్తికోద్యమవిప్లవకారుడు - పెరియార్ :డా॥దేవరాజుమహారాజు. 18	
అమృతమృతాలు	విశాల దృక్పథం : కె. విజయభక్ష్	20
ఆరోగ్యం	మానసిక ఆరోగ్యం : డా॥నైమిష	22
సామాజికం	రైతుల ఆత్మహత్యలు - వితంతువుల జీవితాలు : కోటా నీలిమ.....	24
కథా సమీక్ష	పెళ్ళిపందిరి : మంచిరాజు శారద	26
సినిమా సమీక్ష	ఆర్టికల్ 15 : మానవి టీం	28
జీవనపోరాటం	జీవనపోరాటం : కె.శారద	29
సంక్షిప్తవార్తలు	సంక్షిప్తం	31
ఉద్యమ వార్తలు	ఉద్యమాలబాటలో	35

పత్రికలో విభిన్న అంశాలపై వస్తున్న వ్యాసాలు రచయితల అభిప్రాయాలు మాత్రమే. అందులో పేర్కొన్న అన్ని అంశాలతో మానవి సంపాదక వర్గం ఏకీభవిస్తుందని భావించవలదు.
- ఎడిటర్

PRINTED AND PUBLISHED BY D. RAMA DEVI, AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM, PRINTED AT PRAJASAKTI DAILY PRINTING PRESS, KRSHNA NAGAR, TADEPALLI, GUNTUR-522501, ANDHRA PRADESH. PUBLISHED AT AIDWA ANDHRA PRADESH MAHILA SANGHAM AIDWA STATE OFFICE, P.L.RAO BHAVAN, 2/7, BRODIPET, GUNTURU, ANDHRA PRADESH.

EDITOR: D. RAMA DEVI.

దీపధారి గురజాడ

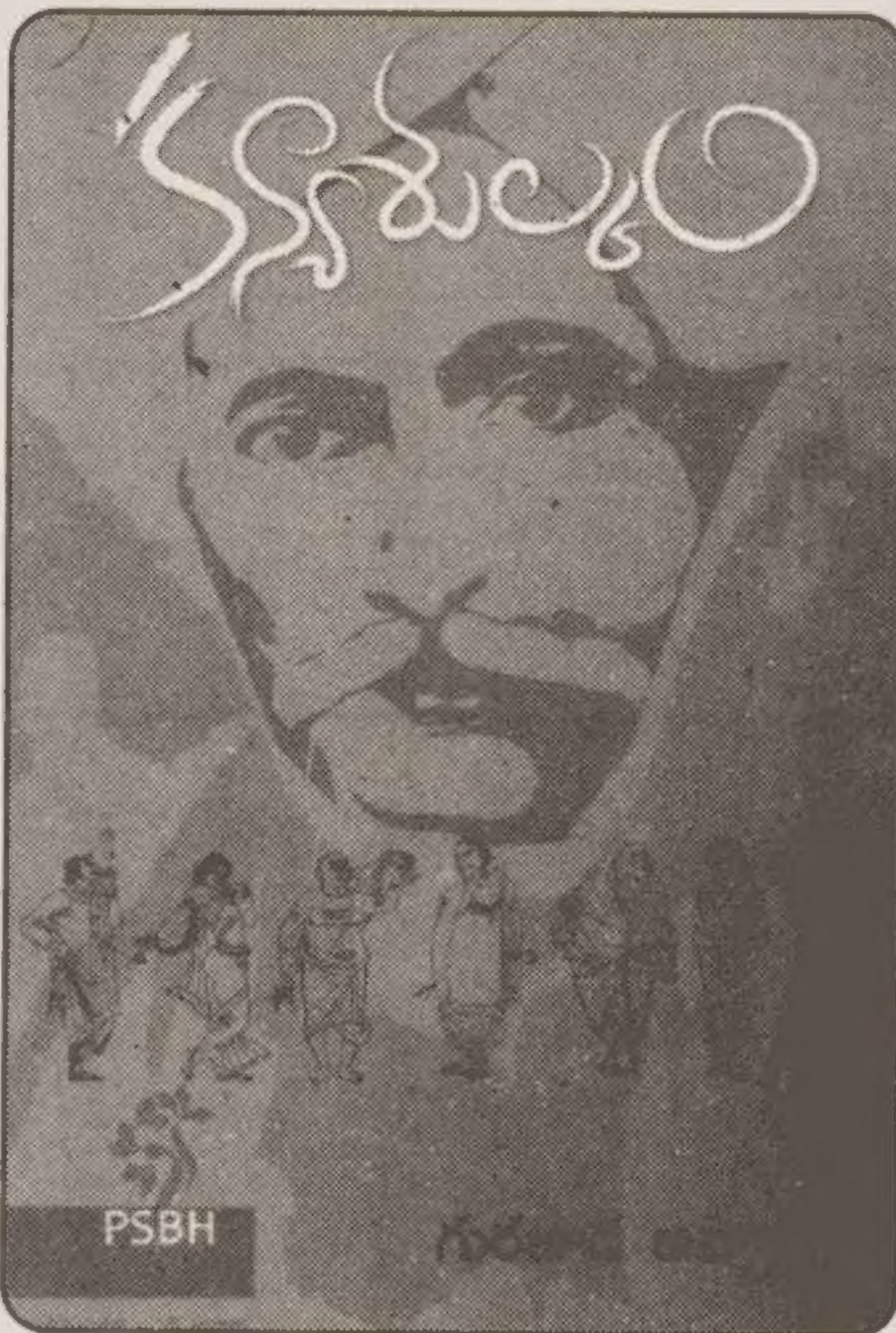
గురజాడ “కన్యక” గేయాన్ని మలచిన తీరు నేటికీ స్ఫూర్తి దాయకమే ‘పట్టమేలే రాజువైతే/ పట్టు నన్నిపుడంటూ’ తన్ను మోపించి, స్వాధీనం చేసుకునేందుకు సిద్ధమైన రాజుకు ‘కన్యక’ సవాల్ విసురుతుంది. పరువు నిలుపమనీ, పౌరుషం మీకేల కలగదో అంటూ తిరుగుబాటును కోరాడు గురజాడ.

మాజీ కేంద్రమంత్రి చిన్నయానంద, ఎమ్మెల్యే సింగార్ లాంటి ఆధునిక రాజుల భరతం పట్టడానికి బాధితులు, ప్రజలు సిద్ధమవ్వడం నేడు ఎంతో అవసరం.

మంచి పదవులకై/ ఆశ చేయక, కాసువీసం/ కలిగివుంటే చాలుననుకొని/ వీర్య మెరంగక, విద్య నేర్వక బుద్ధి మాలినచో కలుగవా యిక్కట్లు మేల్కొని, బుద్ధి బలమును, బాహుబలమును పెంచి’ అంటూ తన జనాన్ని మేలుకొల్పారు ‘కన్యక’ ద్వారా గురజాడ. అధికార లాలసతో నాయకులు ముక్కుపచ్చలారని అనాధ బాలికలను సైతం తమ రాసలీలలకు, రాచకార్యాలకు వాడుకుంటున్న వారిపై తిరగబడమని కదా గురజాడ పిలుపు! పదవులకు, కాసులకు లోబడేవారే ఎక్కువగా ఉన్న మన కాలంలో యువత ఈ పిలుపును అందిపుచ్చుకోవాలి.

తిరుగుబాటుతో పాటు ఆయన మహిళల జెన్నత్వాన్ని గుర్తించమన్నారు. కన్యాశుల్కం నాటకంలో మధురవాణిని మానవతావాదిగా సమస్యలను పరిష్కరించగలిగే ఉత్తమ వ్యక్తిగా మలిచిన తీరు నభూతోనభవివ్యతి అన్నిస్తుంది. సమాజం హీనంగా చూసే “వేశ్య” మధురవాణి. వేశ్యావృత్తిని లేకుండా చేయడానికి దాంపత్యం ప్రేమమయంగా సమాన విలువలతో కూడి ఉండాలన్న దార్శనికతను సమాజం ముందుంచాడు. ఎంత అద్భుత విషయం!. దాంపత్యంలోనే కాదు! సమాజంలో కూడా ఆ గుర్తింపు, గౌరవం, సమాన ప్రాతిపదిక ఉండాలనే

అంశం ఆయన రచనలన్నింటా కన్పిస్తుంది. అందుకోసమే ఆయన సాహితీ కృషిని కర్తవ్యంగా ఎంచుకున్నాడా అన్నంతటి ఆశ్చర్యాన్ని, సంభ్రమాన్ని కల్గిస్తుంది. సమానతా సాధన తప్ప స్త్రీలపై అత్యాచారాలు జరగకుండా నిరోధించగలిగే మార్గమేదైనా ఉందా? సందేహమే!

ఆధునిక మహిళను ఆయన కలగన్నారు. సంసారాన్ని చక్కదిద్దు కోవడంలోని నైపుణ్యాన్ని “చదువుకున్న కమల” లో తీర్చిదిద్దారు. “సౌదామిని” అన్న అసంపూర్ణ నవలలో వంటచేయడాన్ని నిషేధించాల న్నాడు. ప్రతి వీధికి ఒక దుకాణం ఉండాల న్నాడు. అక్కడ్నుంచి ఆహార అవసరాలు గడవాలన్నారు. దానివల్ల మానవశక్తి ఎంతో పొదుపువుతుందన్నారు. ఈనాటికీ మనమీ సత్యాన్ని గ్రహించామా? ఆచరణ తరువాత సంగతి! వీధికొక క్యాంటీన్ పెడితే ఏ తల్లైనా ఇంటిలో వంట చేద్దామనుకుంటుందా! గురజాడ కల అది! లెనిన్ చేసిచూపించిన చరిత్ర ఇది. స్త్రీలు వంట యింటి బంధనాల నుండి విముక్తి చెంది

చంద్రయాన్ శాస్త్రవేత్తల మాదిరి, ఓ సింధు, హిమదాస్, మానస, పూర్ణా మాలావత్ మాదిరి మహిళలందరికి అవకాశాలను అందించగలిగే సమాజాన్ని కలగన్న గురజాడ మనకు దీపధారి.

“న స్త్రీ స్వాతంత్ర్యమర్హతి” అంటూ స్త్రీని వ్యక్తిత్వంలేని వస్తువుగా మనువాదం మార్చింది. అ మనువాదాన్ని పురుష స్వామ్యాన్ని ధిక్కరించి “మగడు వేల్పున /పాత మాటది/ ప్రాణమిత్తుడ నీకు” అంటూ సమాన హోదాతో కూడిన సంబంధాలకు, కుటుంబంలో ప్రజాస్వామిక సంస్కృతికి పట్టం కట్టారు.

“మీ పేరేమిటి” కథలో నాంచారమ్మ వివేకవంతురాలు. మతమోఢ్యం నుండి, కుటుంబాన్ని, గ్రామాన్ని రక్షించిన నేర్పరి.

స్వతంత్రత, ఆర్థిక స్వేచ్ఛ, విజ్ఞాన వివేచనాశక్తితో కూడిన ఆధునిక మహిళను ఆయన మనముందు పెట్టాడు.

“నీ అందాన్ని నువ్వు కాపాడుకోవాలంటే శ్రమించు, శ్రమించు. సైకిల్ తొక్కు గుర్రపు స్వారి చెయ్యి. స్త్రీ లేచి తిరగబడాలి.....ఆమె అబల అని మీరంటారు. అర్థంలేని మాట. మన దేశంలోని రైతు కుటుంబం స్త్రీ, పురుషుడి కంటే బలమైంది. గట్టిది. ఓపికగలదీను. నాట్లు వేసేది ఎవరు? ..... అన్ని పనులకూ పనిమనిషి ఎవరు?

అంతేకాదు “స్త్రీ ఖడ్గవిద్య నేర్చుకోవాలి” ప్రతి స్త్రీ బయటకు వెళ్ళే సమయంలో ఆయుధం ధరించాలి. ఇలాంటి అనేక ఆలోచనలు సమాజానికి అందించిన గురజాడ అన్ని రకాల సమాన సమాజాన్ని, మానవీయ సమాజాన్ని కలగన్న గురజాడ మనకు అనుసరణీయుడు.

“ మతము వేరైతేను యేమోయ్

మనసు లొకటై మనుషులుంటే” అంటూ మత విద్వేషాలను చెప్పకనే తెగనాడాడు. మాతృత్వపు మధురిమలను పంచే తల్లినే మత

విద్యేషాలు నింపి దాడులకు పురికొల్పుతున్న విషసంస్కృతికి విరుగుడు గురజాడ.

మూఢ విశ్వాసాలను తుత్తునియలు చేస్తూ అరిష్టమన్న తోకచుక్కను “తలతు నేనిది సంఘసంస్కరణ ప్రయాణ పతాకగాన్” అంటూ మనకు కర్తవ్యబోధ చేసిన గురజాడ బాట మన బాటగా మార్చుకుందాం.

కులవివక్షత ఉండకూడదని కులం పోవాలని ఆకాంక్షించారు. ‘తోకచుక్క’ గేయంలో ఒకవైపు మూఢనమ్మకాన్ని నిరసించారు. మరోవైపు సహపంక్తి భోజనాలు మాత్రమే అస్పృశ్యతను అంతమొందించ లేవని, వర్ణాంతర వివాహాలు జరగాలని ఆకాంక్షించారు.

“కులము కలదట నరుల (వే) చెడి

క్రూర కర్ములకున్”

“మలిన చిత్తుల కధిక కులముల నెలవొసంగిన వర్ణ ధర్మమ ధర్మ ధర్మంబె”

సంక్షుభిత సమాజాన్ని ఆదర్శ సమాజంగా మార్చడంకోసం గురజాడ కృషి సాగించాడు. ఆ కృషిని మనం అందిపుచ్చుకోగలిగితే ఆయన కలలే కాదు అందరి కలలు నిజమవుతాయి. ఆయన రచనలు వంటబట్టించుకుంటే మనల్ని మనం సంస్కరించుకోగలం. సమాజాన్ని సంస్కరించుకునేందుకు మన వంతుగా కృషి చేయగలం.

అంటూ వర్ణధర్మం కూడదన్న గురజాడ అడుగుజాడల్లో నడవటం అవసరం కాదా! కులం పేరిట నేడు జరుగుతున్న హత్యలకు పరిష్కారం కులాన్ని, అగ్రవర్ణతత్వాన్ని అంతమొందించడం కాదా! సంక్షుభిత సమాజాన్ని ఆదర్శ సమాజంగా మార్చడం కోసం గురజాడ కృషి సాగించాడు. ఆ కృషిని మనం అందిపుచ్చుకోగలిగితే ఆయన కలలే

కాదు అందరి కలలు నిజమవుతాయి. ఆయన రచనలు వంటబట్టించు కుంటే మనల్ని మనం సంస్కరించుకోగలం. సమాజాన్ని సంస్కరించుకునేందుకు మన వంతుగా కృషి చేయగలం.

ఆ అత్యున్నత భావజాలాన్ని అందుకుని ఆచరించడమే ఈ దుర్మార్గాలు అంతం చేయడానికి మార్గం. కుటుంబము, సమాజము ప్రజాస్వామీకరించబడాలి. మనుషుల మధ్య నమాన బంధాలు విస్తరించడానికి ఆటంకంగా ఉన్న భౌతిక సంబంధాలను, అస్తి సంబంధాలను మార్చుకోవాలి. అభ్యుదయ శక్తులు, వామవక్షవాదులు ఆగిపోయిన ఈ సంస్కరణోద్యమాన్ని తలకెత్తుకోవాలి. సంపూర్ణ సంస్కరణలకు ఆటంకంగా ఉన్న, ప్రతిదానిని మార్చుకోవాలి.

కవిత

“నెత్తురోడుతున్న పదచిత్రం”

నువ్వు మోస్తున్న మేధ

నువ్వు పాఠం చెప్పే చరిత్రలో

వక్రీకరించిన సత్యం

పిరమిడ్లలో ‘మమ్మీ’లా భద్రంగా వుంది

నువ్వు బోధించే అర్థశాస్త్రానికి

వరకట్నంతో పాటు విలాసవస్తువుల డిమాండ్

ఎందుకు వ్యాకోచిస్తున్నదో తెలియదు

సామ్రాజ్యవాది చౌరస్తాలో చిమ్మిగొట్టాలు ప్రతిష్ఠిస్తే

రెక్కలు కాలిపోతున్న పక్షుల్లా కకావికలయ్యే జనానికి

నువ్వు లేబారేటరీల్లో డిమాన్స్ట్రేట్ చేసే

ప్రయోగం ద్వారా ఆక్సిజన్ అందదు

కంప్యూటర్ని కొబ్బరికాయ కొట్టి ప్రారంభించే

అంతరిక్ష ప్రయోగానికి గ్రహశాంతి చేసే

భిన్న సంస్కృతుల అక్రమ సంపర్కం ఎలాంటిదో

నువ్వు ఉపన్యసించే తత్వశాస్త్రానికి అర్థం కాదు

నేరాలు దారుణాలు మారణకాండలు ఎవడెందుకు సృష్టిస్తాడో

హింసకంటే ప్రతిహింస ఎందుకు మరింత చరిత్రాత్మకమైందో

నువ్వు గొంతు చించుకు అరిచే

సామాజిక శాస్త్రానికి మింగుడుపడదు

నువ్వు మోస్తున్న మేధ ఓ మృతపదార్థం!

ఎక్కడ జన్మించి జీవించాలో

అక్కడే మరణిస్తున్నది

ఎక్కడ ప్రశ్నించాలో అక్కడ మానంగా వుండటం

నీ వృత్తి రహస్యం

నేర్చుకున్నదానికి బోధించేదానికి మధ్య

అభివృద్ధి లేని మనుగడ నీది

విద్యాలయాల ఆవరణల్లో ప్లాస్టిక్ చెట్టుగా ఎదిగి

నిప్పలాల్నే కాస్తున్నావ్

జీవితం వాసనెయ్యని చదువు చెప్పే నువ్వు

సమాజం నుండే వరాయి అయిపోయావు

నువ్వు నిజంగా ఉపాధ్యాయుడివి కావాలంటే

ముందు విద్యార్థివి కావాలి

(“నెత్తురోడుతున్న పదచిత్రం” సంపుటి నుండి)

అరణ్య కృష్ణగారి ముఖపుస్తక గోడపైనుండి...

మహిళా మేథస్సుకి ఎందుకు సంకెళ్ళు ?

మేథస్సుని ఎన్నో రకాలుగా నిర్వచించినా ఇక్కడ మనం మేధ అంటే ఆలోచించగల శక్తి, అర్థం చేసుకోగల సమర్థత, విచక్షణ, కార్యాకారణ సంబంధాలను తెలుసుకోగలగడం, లోతైయిన అధ్యయనం చేయగలగడం, సమస్యలను పరిష్కరించే సమర్థత కలిగిఉండడం, నిర్ణయాలు తీసుకోగల తెలివి, చతురత, జిజ్ఞాస, హేతుబద్ధత కలిగి ఉండటంగా అర్థం చేసుకుంటున్నాము.

జ్ఞాన సముపార్జన సార్వజనీనమా ?

నిజానికి నిష్పక్షపాతంగా ఆలోచిస్తే మేధకి సంకెళ్ళు అనాదిగా ఉన్నాయి. సమాజాలలో వివేచన విచక్షణ, ఆలోచనా పటిమ చాలామందికి ఉన్నా అందరికీ వాటిని సద్వినియోగపరుచుకుని సరైన మార్గంలో మళ్లించుకుని ముందుకెళ్లే అవకాశాలు కొందరికే పరిమితం. ఇందుకు ఏకలవ్యుడు మనకు మంచి ఉదాహరణ. కారణాలు వేరయినా మేథస్సుకు పదును పెట్టే విద్య సార్వజనీనం కాదన్నది ఒప్పుకోవలసిన ఒక ముఖ్యమైన అంశం. అయితే ఆ కొందరిలో కూడా మహిళకున్న అవకాశాలు మరింత తక్కువన్నది కూడా నిజం.

ఎందుకని ? సమాజంలో స్త్రీ పురుషుల పాత్రలు ఉత్పత్తి, పునరుత్పత్తులుగా విభజించబడడమే స్త్రీకి జరిగిన మొదటి నష్టం. పురుషుడు సమాజంలో ఉత్పత్తి చేయడానికి, స్త్రీ పునరుత్పత్తికి పరిమితం అవడంతోనే ఆమె వెనకపట్టు పట్టింది. స్త్రీకి అదే అత్యంత విషాదకర పరిణామం. దానితోనే సమాజంలో సృష్టించబడిన సంపదపై హక్కు కోల్పోయింది. పురుషుని ఆస్తిగా మారింది. గృహానికి పరిమితమయింది. “ఇంటికి దేవత ఇల్లాలు” అన్నా వాస్తవంలో “న స్త్రీ స్వాతంత్ర్య మర్హతి” అనే ఆచరణ మొదలయింది. ఇంటికే పరిమితమయిన మహిళకి సమాజంలో

ఉత్పత్తి క్రమంలో పాత్ర లేకపోవడంవలన మెళుకువలు తెలుసుకోవడం, విశ్లేషణలు చేయడం, అభివృద్ధి సాధించడం అసాధ్యమయింది. ఇదే ఆమె జ్ఞానానికి మేథస్సుకి పడ్డ మొదటి సంకెళ్ళు.

ఆమెను ఆ స్థాయిలోనే ఉంచడానికి సంస్కృతీ సంప్రదాయాలు తోడయ్యాయి. ప్రతి మతం స్త్రీ ఔన్నత్యాన్ని చెప్పతూనే ఆమెని గడప దాటనీయలేదు. ఉదాహరణకి వేదాలలో స్త్రీ శక్తి విశ్వానికే మూలమని, ఆమె చైతన్యం శాశ్వతమని, విద్యా విషయ పరిజ్ఞానంలో స్త్రీ పురుషులిద్దరూ సమానమని అన్నా ఆనాటి మేధావులలో కూడా మహిళల పేరు మనకు కనపడదు. ఓ వరాహ మిహిరుడు, ఓ యాజ్ఞవల్క్యుడు, ఓ వ్యాసుడూ .. వీరికి సరిసాటిగా చెప్పగల స్త్రీ లేదు.

స్త్రీ పురుషునికి మేథస్సులో సరిసాటి కాదని వాదించడానికి మరో చిత్రమైన కారణం చెప్పుతుంటారు. స్త్రీ శారీరకంగా పురుషునికన్నా బరువు తక్కువగా ఉండడం వలన ఆమె మొదడు కూడా తక్కువ బరువు ఉంటుంది కాబట్టి అది పురుషుని మొదడంత సమర్థవంతంగా పనిచేయలేదని. ఇది పశ్చిమ

దేశాలలో అతి ప్రసిద్ధమైన సిద్ధాంతం. కానీ ఇటీవలే రిప్పన్ అనే ఒక శాస్త్రవేత్త ఇది శుద్ధ తప్పుడు సిద్ధాంతమని ‘అఖరికి తేలిన నిజం’ అనే ఒక పరిశోధన పత్రంలో కొట్టిపారేశారు. అత్యంత ప్రాచీన ప్రముఖ గ్రీక్, రోమన్ శాస్త్రవేత్తలు కూడా స్త్రీ ప్రకృతి సిద్ధంగానే బలహీనురాలని, అందు వలన బుద్ధిహీనురాలని, అసమర్థురాలని నమ్మారు. నమ్మించారు. అందుకే ఇంటికి పరిమితమవ్వాలని కట్టడి చేసారు. ఆ తరువాత వచ్చిన క్రిస్టియన్ మతం కూడా తన ‘పది విధులలో’ మహిళను భర్త సొత్తుగానే గుర్తించి పొరుగువారి వైపు కన్నెత్తి చూడకూడదని ఆదేశించింది. మహిళలకు పురుషులతో సమానమైన అధికారాలు అన్నీ ఉన్నాయన్న ఖురాన్ కూడా స్త్రీ క్షేమం కోసమంటూనే అనేక ఆంక్షలు మహిళలకు విధించింది. ఈ సంస్కృతీ సంప్రదాయాల బరువు మహిళలను మేధో మధనానికి యుగయుగాలుగా దూరం చేసింది.

ఇన్ని అడ్డంకులను అధిగమిస్తూ కూడా మహిళలు చాలా తక్కువ సంఖ్యలో అయినా కొన్ని పరిమిత రంగాల్లో ముందుకు వెళ్లారు.

మార్గరెట్ కావెండర్, మేరీ క్యూరీ, బార్బరా మాక్ క్లింటన్లు ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి చెందగా భారతదేశంలో ఆనంది గోపాల్ రావు జోషి, అసిమా ఛటర్జీ, డాక్టర్. రుక్మిణిబాయ్, జానకి అమ్మూళ్, జస్టిస్ అన్నాచౌదరి కొంత కృషి చేసారు. అయితే మనం గుర్తించవలసిన అంశం ఏమిటంటే వీరు సగటు మహిళలు కాదు. అసాధారణ మహిళలు. ఉన్నత వర్గాలలో ఉన్న అవకాశాలను అంది పుచ్చుకున్నవారు. అయినా ఆనాటి సాంఘిక పరిమితులను అధిగమించి మేధో సంకెళ్లు తెంచుకున్నవారే.

ఆధునిక యుగంలో కూడా మనం ఈ సంకెళ్ళ గురించే ఎందుకు చర్చించవలసి వస్తున్నది?

19 వ శతాబ్దం తరువాత శాస్త్ర సాంకేతిక రంగాలు అంగలు పంగలుగా అభివృద్ధి చెందాయి. ఇప్పుడు శాస్త్రజ్ఞులకు గెలీలియోకు విధించినట్టు శిక్షలు లేవు. మరిన్ని మెరుగయిన సౌకర్యాలు ఉన్నాయి. అయినా మేధస్సును పరిపూర్ణంగా సమాజానికి ఉపయోగించగల అవకాశాలు అందరికీ లేవు. అందులోను మహిళలకు ఇంకా పరిమితంగా ఉన్నాయి.

1901 నుండి 2018 లోపు నోబెల్ బహుమతి గెలుచుకున్న మహిళలు 52 మంది అయితే పురుషులు 856 మంది. ఆ 52 మందిలో కూడా అత్యధికంగా శాంతి కోసం 32.7%, పాండిత్యంలో 26.9% వైద్యంలో 23.1% ఉన్నారు.. అంటే పరిమితమైన రంగాలలో మాత్రమే ఇప్పటికీ పరిమితంగానే మహిళలు సమాజంలో తమ పాత్ర పోషించగలుగుతున్నారన్నమాట.

అప్పటికీ ఇప్పటికీ మహిళల కాళ్ళకు బంధం వేస్తున్నది వారి గృహబాధ్యత ప్రధాన బాధ్యత కావడమే అన్నది నిర్వివాదాంశం. స్త్రీ సమాజంలో ఉత్పత్తిలో భాగం కాదు, వినిమయంలోనే భాగం. ఈ తేడాని మన చుట్టూ స్పష్టంగా చూడవచ్చు. సదస్సుల్లో, సభల్లో, చర్చా గోష్టుల్లో మహిళలు తక్కువగా

కనిపిస్తారు. అదే షాపింగ్ మాల్స్ లో, ఎగ్జిబిషన్స్ లో పురుషులు తక్కువగా ఉంటారు. ప్రకటనల్లో కూడా మహిళలే. అది కండోమ్ అయినా కారయినా మహిళలదే ప్రాధాన్యత. సమాజం మహిళలను ఇంకా విలాస వస్తువు గానే చూస్తున్నదనడానికి ఇవి కొన్ని ఉదాహరణలు. మధ్య యుగాలలో మహిళ ఎలాగయితే ఒక చంచల హృదయం గలది, పురుషులను ఆకర్షించడానికి ప్రాధాన్యత నిచ్చేదిగా చూడబడిందో ఈనాడు కూడా అదేవిధంగా సమాజం దృష్టి ఉంది. ఇది మహిళా మేధస్సుకు అతి పెద్ద సంకెళ్ళు. ఋగ్వేదంలో కూడా 'స్త్రీ యశ్చా - పురుషా మార్గం, సర్వాలంకార భూషితా, నిర్భయా ప్రతి దద్యాస్తే, యథా రక్షిత భూమిపా.' అనాల్సి వచ్చింది. నిజంగానే మహిళకి సమానమైన హోదా ఉంటే ప్రత్యేకంగా రక్షణ గురించి ఎందుకు చెప్పవలసి వచ్చేది?

ఆధునిక యుగంలో మహిళ కొంతవరకు గురజాడ కలలు కన్నట్టు, ఉత్పత్తిలో భాగస్వామి కావాలని తన కాళ్ళపై తాను నిలబడాలని గట్టిగా కోరుకుంటున్నది. అందుకు పోరాటం నిర్విరామంగా చేస్తున్నది. నిర్ణయాధికారం, విచక్షణ తనకున్నాయన్న పోరాటాల కారణంగానే 'గౌరవ హత్యలు, మానభంగాలు' పెరుగుతున్నాయని పురుషాధిక్యతని సవాలు చేయడం సమాజం సహించలేకపోతున్నది. మార్పుకి సమాజం గానే అడ్డంకులు ఎదురవుతాయి కదా !

నవసమాజం నిర్మించాలంటే మనమేం చేయాలి ?

నవసమాజం నిర్మించాలనుకుంటే సమాజంలో సగభాగమైన మహిళ మేధస్సు కుటుంబానికే పరిమితంకాక సమాజానికి విస్తరించాలి. ఎప్పటికీ 'వేన్నీళ్ళకి చన్నీళ్ళ' 'పాత్ర నుండి ఆర్థిక స్వావలంబన దిశగా అడుగులు వేయాలి. ఉత్పత్తిలో భాగస్వామ్య ముంటేనే మేధస్సుకి పదును పెట్టే అవసరం, అవకాశం ఉంటాయి. ఇంటి పనిలోనే పరిమితం కాక ఆ పనిని కుటుంబ సభ్యులకి

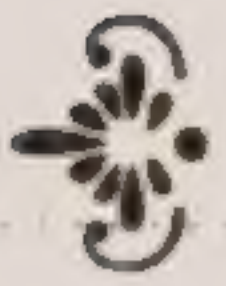
కూడా పంచాలి. ఇంకా చెప్పాలంటే ఇంటి పని, పిల్లల పని, తమపై ఆధారపడ్డ పెద్దల పనికూడా సమాజ పనిలో భాగం కావాలి.

విద్య మహిళలకు మరింతగా అందుబాటులోకిరావాలి. నిజానికి 1990ల తరువాత ప్రభుత్వం విద్య తన బాధ్యత కాదని తప్పుకోవడం మొదలయిన తరువాత, మహిళలకి విద్యావకాశాలు మందగిస్తున్నాయి. 1980-2010 మధ్య కాలంలో కుటుంబాల ఆదాయాలు 200% పెరిగితే విద్య ఖర్చు 600% పెరిగింది. ఇది మహిళలకు సంకెళ్ళు కాక మరేమవుతుంది? ప్రభుత్వాలు తాము విద్యకు పెట్టాల్సిన ఖర్చులను ఈ కాలంలో 300 % తగ్గించుకున్నాయి. ముఖ్యంగా ఉన్నతవిద్యలో ఇది మరింతగా పెరిగింది. పరిశోధనలు ప్రైవేటుపరం అవడం అంటే సమాజం లాభాపేక్ష గలిగిన కొద్దిమంది దురాశకు బలికావడమే.

'ఈ భూమిపైనున్న వనరులు మనుషులందరి మనుగడకి పుష్కలంగా సరిపోతాయి. కానీ వారి పేరాశకు సరిపోవు. 'అన్న గాంధీ గారి మాట వాస్తవం. సమాజ శ్రేయస్సుకై జరగవలసిన మేధకి పేరాశ సంకెళ్ళు పడ్డాయి. అందుకే భారతదేశంలో 10% మంది మాత్రమే ఉన్నత విద్యలో ఉన్నారు. కాబట్టి మహిళల మేధస్సుకు అవరోధాలు శారీరకమైనవి కావు. అవి సామాజిక, సాంస్కృతిక, ఆర్థిక, రాజకీయ, మానసిక ధోరణుల సమ్మేళనం. ఇప్పటికీ కొనసాగుతున్న పురుషాధిక్య సమాజం నీలినీడలు. వాటిని ఛేదించాలంటే చైతన్య వంతమైన ఘర్షణలు తప్పనిసరి. అందుకు ఒకరికొకరు అండగా ఉండడం అనివార్యం.

ఈ అప్రజాస్వామిక ధోరణిని వ్యతిరేకించే వారందరూ సహకరిస్తే ఇదేం అసాధ్యమైన విషయం కాదు. కృషితో సుసాధ్యమే. జ్ఞానమే అధికార పీఠానికి మూలం. మేధస్సుకు పదునుపెట్టి జ్ఞానసముపార్జన చేస్తేనే సంకెళ్లను తెంచుకోగలం. * * *

వీరేశలింగం పంతులు

మున్సిపల్ చైర్మన్ గా పంతులుగారు

ధర్మానుపత్రిలలో ధనం వ్యయం అవుతున్నారోగులకు కావలసిన మందులు, అన్నపానములు సరిగా అందేవి కావు. వాటిని నాలుగో తరగతికి చెందిన చిరుద్యోగులు స్వాహా చేసేవారు. ఇటువంటివి కట్టడి చేయాలని పంతులుగారు శాయశక్తుల కృషి చేశారు. పంతులు గారు ఒకరోజు ధర్మానుపత్రిని చూడడానికి వెళ్ళారు. అక్కడ లెక్కల్లో చూపబడినట్లు రోగులకు పాలు, రొట్టె ఇవ్వకుండా గంజి మెతుకులు పెట్టడం పంతులుగారు గమనించి రోగులను విచారించడం ఒక నౌకరు చూసి రంగయ్య నాయుడును తీసుకువచ్చాడు. అతను తన గుట్టు బయటపడుతుందని గ్రహించి తలుపులు మూయించి పంతులుగారిని లోపలికి రాకుండా నిషేధించాడు. పంతులు గారు ఆ సంగతి మున్సిపాలిటీవారికి తెలియజేశారు. ఒకనాటి రాత్రి ఒకరి ఇంటిలో జరిగిన సభకు పంతులుగారు వెళ్ళారు. అక్కడికి రంగయ్యనాయుడు కూడా వచ్చాడు. అక్కడ పంతులుగారిపై అతను

దౌర్జన్యమునకు పూనుకుంటే ఆ ఇంటివారు అది చూసి అతనిని బయటకు పంపించి వేశారు. ఈ సంగతి కూడా పంతులుగారు మున్సిపల్ అధికారులకు తెలియజేశారు. వారు అతనిని వేరేచోటకు బదిలీచేశారు.

ఒకరోజు పంతులుగారు పాఠశాలకు వెళ్ళుతుండగా పట్నాల వీరేశలింగం అనే స్వర్ణకారుడు మెయిన్ రోడ్డులో నాలుగైదు స్థలములు ఆక్రమించి పునాదులు తవ్వి గోడ కట్టడం పంతులుగారు చూసి, ఆ స్వర్ణకారుడుతో మున్సిపాలిటీవారి అనుమతి తీసుకుని గోడ కట్టుకో. లేకపోతే ఇదివరకు ఉన్నట్లుగానే గోడ కట్టుకోమని చెప్పారు. అతను పంతులుగారి మాట విని పనివారిని పంపివేశాడు. సాయంత్రం పంతులుగారు

ఇంటికి వెళ్ళేటప్పుడు మళ్ళీ గోడ కట్టడం చూశారు. ఆ స్వర్ణకారుడు పంతులుగారితో మున్సిపల్ వార్డు సభ్యులను అడిగానని, ఆ

అంగీకారం పొందానని, పంతులుగారు అభ్యంతరం పెట్టిన తరువాత మరొక 75 రూపాయలు యిచ్చానని దుఃఖించాడు.

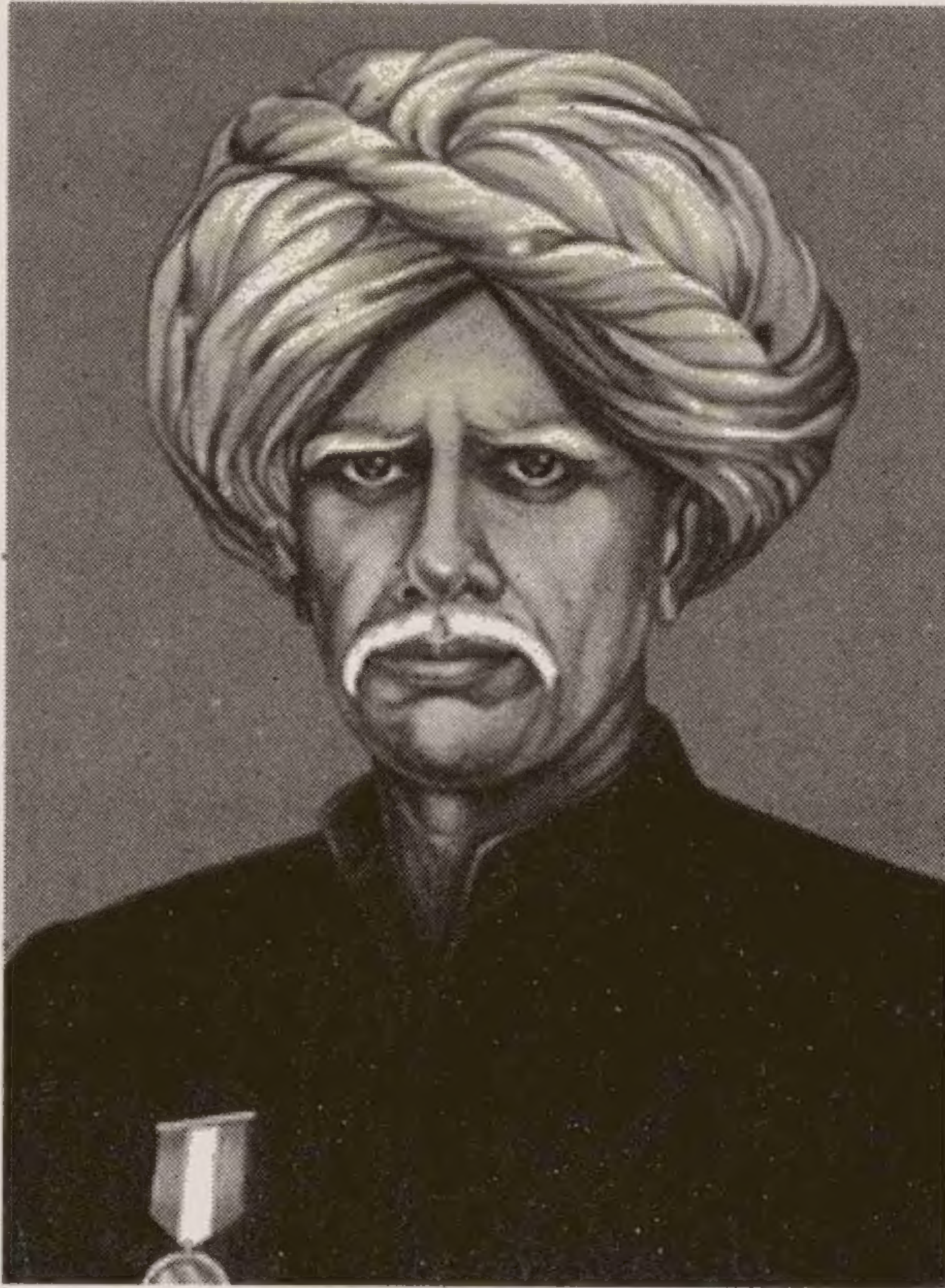
మున్సిపల్ పాఠశాలకు నాగోజిరావు, పంతులుగారు రాజమహేంద్రవరం నుండి వెళ్ళినప్పుడు సబ్ కలెక్టర్ హమ్మెట్ దొరగారు మున్సిపల్ చైర్మన్ పదవికి ప్రయత్నించారు. పంతులు గారి పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు మెట్కాపు దొరగారు మున్సిపల్ చైర్మన్ పదవికి హమ్మెట్ గారి పేరు ప్రతిపాదించి, ఆ పత్రంపై సంతకం చేయించుటకు పంతులు గారి ఇంటికి వచ్చారు. పంతులు గారు మున్సిపల్ చైర్మన్ గా ప్రభుత్వద్యోగులు ఉంటే సభ్యులు నిర్భయంగా మసలుకోలేరు కనుక తాను సంతకం చేయనని చెప్పి తన వ్యతిరేకతను తెలియజేశారు.

కానీ సబ్ కలెక్టర్ ను ఎదిరించుటకు సభ్యులు సాహసించలేక పోయారు. హమ్మెట్ దొరగారు మున్సిపల్ చైర్మన్ గా ఎన్నికయ్యారు. ఒకవైపు సబ్ కలెక్టర్ విధులను సక్రమంగా నిర్వహిస్తూ

స్థలము తమ ఆధిపత్యంలో ఉన్నది కనుక గోడ కట్టుకోవచ్చని అనుమతి ఇచ్చారని చెప్పారు. పంతులు గారు మరునాడు మున్సిపల్ కమిటీకి మెమో పంపారు. వారు విచారణకు వచ్చారు. వార్డు సభ్యులు తాము ఏమీ ఎరగనట్లు ఊరుకున్నాము. విచారణకు వచ్చినవారు మెయిన్ రోడ్డుకు సంబంధించిన స్థలము ఆక్రమణకు గురిఅయిందని గుర్తించారు. గోడ తొలగించుటకు అనుమతి నిచ్చారు. పంతులుగారు వీధి అరుగులను, కట్టించిన గదిని పలుగు, పారలతో తవ్వించారు. స్వర్ణకారుడు పంతులుగారి వద్దకు వచ్చి వార్డు కౌన్సిలర్ కు తను ముందుగానే గోడ కట్టుకునే నిమిత్తం 25 రూపాయలు యిచ్చి వారి

మరొకవైపు మున్సిపల్ చైర్మన్ బాధ్యతలు నిర్వహించుట కష్టంగా మారింది. అందుకు తనకు బదులుగా ప్రతినిధిని నియమించదలచి మెట్కాపుదొరగారిని అందుకు యోగ్యుడైన వ్యక్తిని సూచించమని కోరుకున్నాడు. మెట్కాపు దొరగారు పంతులుగారి పేరు సూచించారు. హమ్మెట్ దొరగారు పంతులు గారిని అడిగాడు. పంతులుగారు అన్ని విషయముల లోను తనకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యం ఇస్తే తాను అందుకు అంగీకరిస్తానని చెప్పారు. అందుకు హమ్మెట్ దొరగారు అంగీకరించి సభ్యుల అనుమతితో పంతులుగారికి చైర్మన్ పదవీ బాధ్యతలు దఖలు చేశారు.

(సశేషం)

చలిచీమలు

ఉద్రిక్త వాతావరణం మధ్య లింగయ్య వ్యక్తిగత పైలుని తెరచింది అనన్య. పూర్తి ఏకాగ్రతతో ఆద్యంతం చదివింది. “ఇతను తాగి ఇలా దుష్ప్రవర్తన ప్రదర్శించడం ఇది రెండవసారి. రెండేళ్ళ క్రితం అతను తాగి వచ్చి, ఒక ఆఫీసర్ గదిలోకి తోసుకెళ్ళి, ఆయనతో అర్థంలేని వాగ్వివాదానికి దిగి, ఆయన టేబుల్ మీదున్న డెస్క్ టాప్ కంప్యూటర్ ని విరగ్గొట్టాడు. అప్పుడు అతణ్ణి నస్పెండ్ చేసి ఛార్జ్ షీట్ జారీ చేయడమయ్యింది. అతను ఇకమీదట ఆఫీసులో తాగిన పరిస్థితిలో ఉండనని వ్రాతపూర్వకంగా ఇచ్చిన హమీ మేరకు అతణ్ణి మన్నించడమైంది. సంబంధిత కాగితాలు 271 నుండి 282 పేజీల్లో పైలు చేయబడ్డాయి...” అవన్నీ శ్రద్ధగా చదివిన తరువాత లింగయ్య క్రమశిక్షణా చర్యలకి అర్హుడని నిర్ధారించుకుంది. తనకు సంబంధించిన విషయమొకటి రాసి, అతణ్ణి నస్పెండ్ చేయడానికి అనుమతి తెలిపింది.

రాత్రి ఎనిమిదయ్యింది. ఇంటికి వస్తుంటే, డా॥ సుజాత నుండి ఫోన్ వచ్చింది. “అనన్యగారూ! మీరింట్లో ఉన్నారా?” అని. ఇంటికెళ్ళగానే ఫోన్ చేస్తానని చెప్పింది అనన్య. ఇంటికొచ్చి, తాళం తెరుచుకుని, డ్రైవర్ ని పంపేసి, సుజాతకి ఫోన్ చేసింది. “అనన్యగారూ! మీ ఆఫీసులో స్త్రీలకి గౌరవం లేదా ఏమిటి? మీ ఆఫీసులోని మగాళ్ళంతా మాయమైతే మీరు పట్టించుకోరా ఏం?” అని డాక్టర్ నిష్ఠూరం పలికింది, నిజమే, ఏసీ గదిలో, మూతబడిన తలుపుల వెనుక ఉండే తనకు సెక్షన్ లో ఎంతమంది ఉన్నారో ఎలా తెలుస్తుంది.? అయినా, నాలుగు నెలల క్రితం పదోన్నతి మీద ఆ ప్రభుత్వా ఫీసుకొచ్చిన తను ఇప్పుడు ఆఫీసర్లనే వర్యవేక్షించాలి కదా? చిన్నకారు ఆఫీసర్లాగా అందరూ సీట్లలో ఉన్నారా లేదా అని చూస్తుంటే తన గురుతర బాధ్యతలని ఎవరు నిర్వర్తిస్తారు.? అంటే, తనకింద పనిచేసే ఏడుగురు ఆఫీసర్లు తమ విధులని

సరిగ్గా నిర్వర్తించడంలేదా? నో, అలాగ కాదు. మధ్యాహ్నం గొడవయ్యిన తర్వాత మావాళ్ళు నాతో మీటింగ్ లో ఉన్నారు. “ఏమిటండీ! మీ మౌనాన్ని అర్థాంగీకారంగా తీసుకోనా?” అని అడిగింది డా॥ సుజాత. “లేదు డాక్టర్, ఎంత మాట! నేను హెడ్ అయిన ఆఫీసులో స్త్రీలకు అగౌరవమా? అందుకే కదా, లింగయ్య రక్తపు శాంపిల్ తీసుకోమని మీ దగ్గరకు వంపాను?” అంది అనన్య! “సాయంత్రం ఏమయ్యిందో తెలుసా? మీ ఆఫీసులో ఉద్యోగులని చెప్పి ఓ ఇరవై మంది మగవారు గుంపుగా నా దగ్గరకొచ్చి, ఆ తాగుబోతుని రక్షించమని కోరారు. అతను నలుగురాడ పిల్లల తండ్రట! ‘నా రక్తం తీసుకోండి డాక్టర్’ అని నేనంటే నేనే అన్నట్టు ఎగబడ్డారు మీ వాళ్ళు” ముగించింది సుజాత. “అయ్యో! మీరు వాళ్ళ మాటలు విని శాంపిల్ మార్చలేదుగా?” అంది అనన్య ఆదుర్దాగా, “నో డాక్టర్ సుజాత అంటే నిజాయి తీకి మారు పేరు. నలుగురు కూతుళ్ళున్న వాడు స్త్రీలపట్ల ఇంకా బాధ్యతా యుతంగా ప్రవర్తించాలిగా? ఆ మాటే చెప్పి వాళ్ళని పంపేశాను” అంది సుజాత. “హమ్మయ్యా! ధాంక్ యూ మేడమ్, బైదిబై, మా ఆఫీసులో వందమంది మగవారున్నారు. అంటే, మీ దగ్గరకి వచ్చింది ఇరవై శాతమే! మేమంతా

సమావేశమై నప్పుడు వాళ్ళు జూరుకుని వుంటారు. నేనూ స్త్రీల హక్కుల కోసం నిలబడతాను”, అని ముగించింది అనన్య. భోజనం చేసి టీవి ఆన్ చేసి వార్తల ఛానల్ పెట్టింది. అయినా వాటిమీద ఎటు వంటి ధ్యాస లేదామెకు. ఏవో ఆలోచనలు ఆమె మనసుని కుదిపేస్తున్నాయి.

ఆ రోజు మధ్యాహ్నం తను భోజనానికి ఇంటికి వచ్చిన సమయంలో ఆఫీసు నుండి ఫోన్ వచ్చింది తన కింద పనిచేసే ఒక సూపర్వైజర్ నుండి. ఆమె పేరు వల్లి. ఏ ఆఫీసులో అయినా చేరిన వెంటనే తన నెంబర్లు తెలియజేసి ఆ ఆఫీసులో పనిచేసే ఉద్యోగస్తుల నెంబర్లు తీసుకోవడం తనకు అలవాటు. అందుకనే ఆమె దగ్గర నుండి వచ్చిందని తెలుసుకుంది. అలాగే, స్త్రీలకి ప్రత్యేకంగా ఉండే సమస్యలపై శ్రద్ధ చూపించడం కూడా తనకి అలవాటు, అందుకని హెచ్చుతగ్గులు పొందించకుండా ఫోన్ అందుకుంది. వల్లి ఏడుస్తూ ఇలా చెప్పింది-

“భోజన వేళ సాధారణంగా మేం అయిదారుగురం లేడీస్ ఉంటాం మేడమ్. ఇవాళ వాళ్ళలో ఇద్దరు సెలవు పెట్టారు. మరో ఇద్దరు మన ఆఫీసుకి రెండు బిల్డింగుల అవతల రాజస్థానీ చేనేత ఎగ్జిబిషన్

చూడ్డానికి వెళ్ళారు. నాకు తలనొప్పి వచ్చి ఉండి పోయాను. ఏవో పైళ్ళు తిరగేస్తుంటే తాగొచ్చిన లింగయ్య నా పక్కనే నిలబడ్డాడు మేడమ్. ఒకటే మందువాసన! అతణ్ణి మర్యాదగా వెళ్ళమన్నాను. వెళ్ళకుండా, 'నీ ఫ్రెండ్స్ తో బయటికి వెళ్ళకుండా ఎవడికోసం కూర్చున్నావే ? వాడొచ్చేదాకా నేను నీకు తోడుంటాను రావే' అని అనభ్యంగా మాట్లాడాడు మేడమ్. నేను వెంటనే అతి కష్టమీద అక్కడినుండి తప్పించుకొని వచ్చి, జనసందోహం ఉండేచోటు నుండి మాట్లాడు తున్నాను మేడమ్. ప్లీజ్ హెల్ప్ మీ మేడమ్. తను ఆమెకు ధైర్యం చెప్పి, పోలీసులు వచ్చేదాకా ఆ దుర్మార్గుడు పారిపోకుండా చూసుకోమని ఆదేశించింది. తర్వాత సెక్యూరిటీ ఆఫీసర్ తో మాట్లాడి, అక్కడికి వెంటనే వాళ్ళ మనుషుల్ని పంపమని అర్థించింది. వింతమో గానీ, వాళ్ళొచ్చేలోపలే లింగయ్య జారుకున్నాడట. ఈలోగా వల్లిని ఓదార్చి, తన సీటుకి పంపేసిందామె. అతడికి ఎలా బుద్ధిచెప్పాలా అని తన ఛాంబర్ లో చర్చ మొదలయ్యింది. కొంతసేపటికి ఆ రోడ్ రోమియో మళ్ళీ ప్రత్యక్షమైనట్టు కబురందింది.

ఈ మాటు తను ఆఫీసులో ఉంది కనుక అంతా పకడ్బందీగా పూహం పన్ని అతణ్ణి సెక్యూరిటీ వాళ్ళ చేత పట్టించింది. రక్త పరీక్షకి వెళ్ళేలోపు అతణ్ణి పట్టుకోవడం విషయమై అక్కడుండే ప్రత్యక్ష సాక్షుల సంతకాలు తీసుకునేటట్టు చూసుకుంది. వారిలో బయటవారు కూడా ఉండేటట్టు జాగ్రత్తపడింది. అతణ్ణి వాళ్ళు పరీక్షకు గుంజకట్టుకుని తీసుకుని వెళ్ళిపోతుంటే కూడా 'వల్లికి ఒక మగతోడు కావాలి, నేను వెళ్ళాలి, నన్ను వదలండి' అని అరచి గీ పెట్టాడట. అవునూ! వల్లి సూపర్వైజర్, లింగయ్య పూసూ కదా! మరి ఆమె ఏమిటి తనకన్నా తక్కువ ఉద్యోగిని చూసి భయపడు తోంది? దానికి జవాబు చర్చలో వచ్చింది.

లింగయ్య తన సర్వీసులో అంటే,

సుమారు పాతికేళ్ళపాటు ఇదే పద్ధతిని అవలంబించాడట. వెనుకటికి ఒక కుర్ర ఆఫీసరమ్మ అతణ్ణి ఉద్యోగంలోంచి పీకెయ్యబోతే, ఆవిణ్ణి బదిలీ చేసేటంత పరపతి అతడికుందట. యూనియన్లో నాయకులు అతడితో కలిసి మందు కొడతారని, వాళ్ళతో పెట్టుకున్నవాళ్ళ పని పడతారని అప్పట్లో చెప్పుకునేవాళ్ళట. మరి ఈ ప్రవర్తన సహజమేకదా! "మేడమ్! ఎందుకండీ ఈ రోడీగాడితో పెట్టుకుంటారు? జరగకూడనిదేదీ జరగలేదుకదా" అని తనకన్నా జూనియర్లైన సాటి ఆఫీసర్లు తనని వారింపజూస్తే అన్నలు సచ్చలేదు తనకి. అతడు అనభ్యంగా ప్రవర్తించింది వీళ్ళింట్లోని ఆడవాళ్ళతో అయితే ఇలాగే ఊరుకుంటారా? అంటే, అవమానం పాలయ్యినావిడ వాళ్ళ తల్లో, చెల్లో, భార్యో, కూతురో కాకపోతే ఇలా ప్రవర్తిస్తారా? ఏమి ద్వంద్వత్వం! అందుకనే సస్పెన్షన్ ని ఆమోదిస్తూ తనకు తోచింది తను వ్రాసింది.

ఇప్పుడు ఇది! తాగి ఆడవాళ్ళని అల్లరిచేసే నలుగురు కూతుళ్ళ తండ్రికి ఇంత మద్దతు. అపాత్రదానం ఎలా చేయకూడదో, అపాత్రమైన జాలి కూడా అలాగే చూపకూడదు. ఇవ్వాళ ఇతణ్ణి వదిలేస్తే రేపు మరొక స్త్రీ వెంట పడతాడు. ఇంకా ప్రమాదకరమైన విషయం మరొకటి ఉంది. పై అధికారులు దుప్రవర్తనపై కఠిన చర్యలు తీసుకోరని తెలిస్తే, కొందరికి ధైర్యం వచ్చి, ఇతనిలాగే ప్రవర్తించవచ్చు. అందుకే, తన బుద్ధి, మనసు కూడా సందిగ్ధానికి లోనవకుండా తనచేత పనిచేయించాయి. మనం మంచి పనులు తలపెడితే, మంచి కలిసివచ్చినట్టు దా॥ సుజాత తనకు తోడై ఉంది. లేకపోతే వీళ్ళు తలని తీసి తల మార్చేనుండేవారు. అందరూ బుద్ధిమంతులల్లే ఉంటారు, ఇక ఇరవైమంది వెళ్ళి ఒక దుష్టుడికి మద్దతు తెలుపుతారా? అన్యాయం!

మరి కొన్నాళ్ళకి దసరా పండుగ

వచ్చింది. అంటే, ప్రభుత్వోద్యోగులకు బోనస్ ఇచ్చే సమయం.

సస్పెండ్ అయిన వ్యక్తికి బోనస్ ఇవ్వరు. సస్పెన్షన్ నిలిపివేమయని అనన్యని చాలామంది ఉద్యోగులు మాటల్లోనూ, వ్రాతలలోనూ అభ్యర్థించారు. ఆమె బాగా ఆలోచించి ఆ విషయానికి తలొగ్గలేదు. బోనస్ తీసుకున్న ఉద్యోగులు ఆఫీసు దగ్గరలో ఉన్న బార్లో తగలేసిపోతారని తను విని ఉంది. బోనస్ సమయంలో డబ్బు నగదు రూపంలో యిస్తారు. అదే తరువాత ఇస్తే, బ్యాంక్ కి జమౌతుంది. అందులో కొంత డబ్బైనా కుటుంబానికి ఉపయోగపడుతుందని ఆమె ఆశ. ఎవరి పక్షంలో ఉన్నారో తెలియనప్పుడు తనీ విషయం బయట పెట్టడం మంచిదికాదనుకుంది.

ఇక చూడాలి. ఈ విషయమై ఒకరోజు యూనియన్ వాళ్ళు ఆమెను ఘెరావ్ చేశారు. ఆమె ఊరుకుని, వాళ్ళు వెళ్ళినవెంటనే పోలీస్ కంప్లైంట్ ఇచ్చింది. మరో రోజు ఆ కంప్లైట్ వెనక్కి తీసుకోమని మరో ఘెరావ్ కి రావడం క్రమశిక్షణా రాహిత్యమని, వాళ్ళమీద చర్యలు తీసుకోమని, వాళ్ళకి సంబంధించిన అధికార్లకి లేఖ వ్రాసింది అనన్య.

మరో రోజు సాయంత్రం అనన్య ఆఫీసు పనులు ముగించుకుని కారు ఎక్కడానికి రెడీగా వుంది. లింగయ్య తూలుతూ వచ్చి ఆమెకు నమస్కారం చేసి, "అమ్మా! మా ఇంట్లో పండగ లేకుండా చేశారు. నా పిల్లల బాధకి కారణమయ్యారు. మీ పిల్లల మంచి దేవుడు చూస్తాడమ్మా, చూస్తాడు" అని వెటకారంగా శాపనార్థాలు పెట్టాడు. ఎంత తెలివైన వ్యూహమో కదా ఇదీ! తన పిల్లల ప్రస్తావన తెచ్చి అనన్యని సెంటిమెంటుతో కొట్టాలని చూశాడు. అక్కడ ఆమె స్థితిలో పిల్లలుండే తల్లి ఎవరైనా ఉంటే, అతడి మాటకు తలొగ్గి, ఆఫీసు సమయం ముగిసిపోయినా వెంటనే సంబంధిత ఉద్యోగులను పిలిపించి, లింగయ్య సస్పెన్షన్

రద్దు చేస్తున్నట్టు ఆదేశాలు ఇచ్చి ఉండేది. కానీ, అనన్య పెళ్ళికాని అమ్మాయి కనుక ఆ శాపనార్థాలను దులిపేసుకుంది. అక్కడే ఉండి, లింగయ్యని గమనించిన సెక్యూరిటీ అబ్బాయి అతణ్ణి బయటకు తరిమేశాడు.

కొన్నాళ్ళకి లింగయ్య సస్పెన్షన్ ని రద్దు చేసి, అతని ఉద్యోగం పోయేందుకు ఛార్జ్ షీట్ ఇచ్చింది అనన్య. అందులోని అభియోగాలు గోప్యంగా ఉండాలి కానీ, ఈ విషయం బయటికి పొక్కింది. యూనియన్ వాళ్ళని వెళ్ళగొట్టిన స్త్రీలంతా ఇప్పుడొచ్చి అనన్యను తప్పుబట్టారు. “మీరు కూడా మా జీవితాలతో ఆడుకుంటారనుకోలేదు. ఒక స్త్రీ సాటి ఆడవాళ్ళ కష్టాలను అర్థం చేసుకుంటుందనుకుంటారు అమాయకులు” అని ఒకావిడంటే, “ఈ లింగయ్యని ఇంటికి పంపించాలనుకున్న ఆఫీసరమ్మ కాలం నుండీ చూస్తున్నాం. ఆఫీసర్లు ‘అది చేస్తాం - ఇది చేస్తాం’ అని ప్రగల్భాలు పలుకుతారు గాని వాళ్ళు తమ సింహాసనాన్నెలాగైనా కాపాడుకుంటారు, లేకపోతే బదిలీ చేయబడతారు. మాకు జరిగే మేలేమీ ఉండదు. మీరు ధైర్యంగా వ్యవహరించారని మీ మీద ఆశలు పెంచుకోవడం మాడే తప్పు. మిమ్మల్ని ఘెరావ్ చేస్తున్నప్పుడు వచ్చి మద్దతునివ్వడం మరో తప్పు - ఇప్పుడు యూనియన్ వాళ్ళకి బహిరంగంగా శత్రువులం అయ్యాం కదా!” అని మరో స్త్రీ తన బాధ వెళ్ళగక్కుకుంది.

ఆ అభియోగాలన్నీ ఓర్పుతో విని, “వల్లితో అతను ప్రవర్తించిన తీరుని నేను ఛార్జ్ షీట్లో ప్రస్తావించలేదనే కదా మీ బాధ?” అని అడిగింది అనన్య. అవునన్నట్టు ఆ స్త్రీలు తలూపారు. “విశాల మార్గదర్శకాలు వచ్చి పదిహేను సంవత్సరాల పైచిలుకు అయినా, ప్రభుత్వ ఆఫీసుల్లో ఎంతమంది వీటిని ఉపయోగించుకున్నారు? వాళ్ళలో ఎంత మంది తాము చేసిన అభియోగాలను నిరూపించుకో గలిగారు? అఘాయిత్యం తలపెట్టిన వాళ్ళలో ఎంత మందికి

అతను ఆఫీసు సమయంలో నా వద్దకు రాకుండా, మళ్ళీ ఆఫీసు అయ్యాక నా ఛాంబర్లోకి రావడానికి ప్రయత్నించాడు. పూను అతణ్ణి రానివ్వలేదు. అప్పుడు అతను, ‘నాకు జీతమివ్వనమ్మ ఇంటికెలాగ వెళ్తుందో చూస్తా’ నని బయట బైరాయించాడట! అప్పటికి మిగతా ఆఫీసర్లు, స్టెనో అంతా ఉండడంవల్ల ఎనిమిదిమంది నన్ను కారుదాకా దిగబెట్టారు.

నన్ను అతను అటకాయించడానికి అవకాశాలు తక్కువ. అందుకని, ఛార్జ్ షీట్లో నన్ను నా పని చేయకుండా అడ్డగించాడని అభియోగం పెట్టించాను. ఒక ప్రభుత్వోద్యోగి పని చేయకుండా ఎవరైనా వ్యవహరించుకుంటే, అది చాలా తీవ్రంగా పరిగణింపబడుతుంది. పైగా అతను తాగున్నాడు. ఆఫీసు సమయంలో తాగుండడం తప్పు. ఆ అభియోగం కూడా నిరూపింపబడుతుందని ఆశిద్దాం! అందుకని, మీకెవరికీ ముప్పు కలగకుండా నేను ఛార్జ్ షీట్ జారీ చేశాను.” అంది అనన్య. ఆ స్త్రీలు ఆమెను క్షమాపణ కోరి వెళ్ళిపోయారు.

ఉద్యోగాలూడాయి?” వాళ్ళు ఆలోచనలో పడి వాళ్ళలోవాళ్ళు గుసగుస లాడుకోసాగారు. “పోనీ, నేను ఆమె పేరు ప్రస్తావించానే అనుకోండి. ఆమెకు ఆఫీసు బయట రక్షణ ఉంటుందా? ఆ దుర్మార్గుడు కని తీర్చుకుంటేనో?” మళ్ళీ గుసగుసలు “వల్లితో అసభ్యంగా ప్రవర్తించేముందు రెండు రోజుల్లో ఆఫీసు సమయాన ఏమయ్యిందో మీకు తెలియదు, ఎందుకంటే మీరంతా అప్పటికి ఇంటికి బయల్దేరి ఉంటారు గనుక. వెంటనే రోజంతా మీటింగులతో గడిచిపోయిందని, టేబుల్ పైన పైళ్ళు పేరుకు పోయాయని ఆఫీసు సమయమయ్యాక కొంతసేపు ఉండిపోయాను. పూను లేనప్పుడు ఇతను తలుపు తట్టి లోపలికి వచ్చాడు. తనకి మూడు నెల్ల జీతం ప్రభుత్వం వారు ఇవ్వలేదనీ, నన్ను సాయంచేయమని తూలుతూ అర్థించాడు. ఈ లోగా పూను వచ్చి అతణ్ణి బయటకి తీసుకెళ్ళి, లోపలికి వచ్చి లింగయ్య గురించి చెప్పాడు. అతడు వచ్చి తాగుబోతని, ఆఫీసుకి వస్తే పేచీలకి దిగుతాడని, లేకపోతే అనుమతి లేకుండా, సెలవు పెట్టకుండా నెలల తరబడి ఎగ్గడతాడని. లింగయ్యకి ఉన్న కష్టాలు ఆఫీసు సమయంలో వచ్చి చెప్పుకోమని పూనుతో అతడికి కబురు చేశాను. మరుసటి రోజు అతడి గురించి సంబంధిత అధికారులతో చర్చిస్తే, అతనికి సెలవు

లేదనీ, అతనికి ప్రభుత్వం ఇవ్వాలి నని బకాయిలు ఏమీ లేవనీ కాగితాలు చూపించి మరీ నిరూపించారు. అతను ఆఫీసు సమయంలో నా వద్దకు రాకుండా, మళ్ళీ ఆఫీసు అయ్యాక నా ఛాంబర్లోకి రావడానికి ప్రయత్నించాడు. పూను అతణ్ణి రానివ్వలేదు. అప్పుడు అతను, ‘నాకు’ జీతమివ్వనమ్మ ఇంటికెలాగ వెళ్తుందో చూస్తా’ నని బయట బైరాయించాడట! అప్పటికి మిగతా ఆఫీసర్లు, స్టెనో అంతా ఉండడంవల్ల ఎనిమిదిమంది నన్ను కారుదాకా దిగబెట్టారు. నన్ను అతను అటకాయించడానికి అవకాశాలు తక్కువ. అందుకని, ఛార్జ్ షీట్లో నన్ను నా పని చేయకుండా అడ్డగించాడని అభియోగం పెట్టించాను. ఒక ప్రభుత్వోద్యోగి పని చేయకుండా ఎవరైనా వ్యవహరించు కుంటే, అది చాలా తీవ్రంగా పరిగణింప బడుతుంది. పైగా అతను తాగున్నాడు. ఆఫీసు సమయంలో తాగుండడం తప్పు. ఆ అభియోగం కూడా నిరూపింపబడుతుందని ఆశిద్దాం! అందుకని, మీకెవరికీ ముప్పు కలగకుండా నేను ఛార్జ్ షీట్ జారీ చేశాను.” అంది అనన్య. ఆ స్త్రీలు ఆమెను క్షమాపణ కోరి వెళ్ళిపోయారు.

ఒక వారం రోజుల్లో అనన్యను బదిలీ చేస్తున్నట్లు, ఆమె స్థానంలో వెనుకటి లింగయ్యను క్షమించి వదిలేసిన ఆఫీసర్ రఘురామ్ ని పోస్ట్ చేస్తున్నట్లు ఉత్తర్వులు

వచ్చాయి. రఘురామ్ చాలా సీనియర్ అయినప్పటికీ కొన్ని కేసుల్లో రూల్స్ ని ధిక్కరించినందుకు ఆయన కొన్నేళ్ళు పదోన్నతిలో వెనుకబడ్డారు. ఈలోగా లింగయ్య తాగిన మైకంలో ఉన్నాడని ధృవీకరిస్తూ ఫోరెన్సిక్ ల్యాబ్ నుండి రిపోర్టు వచ్చింది. దాన్ని పైల్లో పెట్టించి వెళ్ళిపోయింది అనన్య. ఇదివరకటిలాగే, రఘురామ్ లింగయ్య నుండి ఒక వేడుకోలు ఉత్తరం తీసుకుని, అతణ్ణి క్షమించే ఉద్దేశ్యంలో ఉన్నాడని పుకారు పుట్టింది. అప్పుడు స్త్రీలంతా రఘురామ్ దగ్గరకెళ్ళి అతడు నాయుబద్ధంగా వ్యవహరించకపోతే, ఈ విషయాన్ని స్త్రీల కమిషన్ కి ఫిర్యాదు చేస్తామని చెప్పారు.

విచారణ తరువాత రఘురామ్ లింగయ్యని డిస్మిస్ చేస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ చేశాడు. లింగయ్య ఇంకా రెండు స్థాయిల్లో

అప్పీల్ చేసుకోవచ్చు. అతని విషయంలో యూనియన్ వాళ్ళు పూర్తి సహకారాన్ని అందించారు. మొదటి స్థాయిలో పని జరగలేదు. ఎందుకంటే, ఇప్పుడు ఆ స్థానంలో ఉన్నది ఇదివరలో లింగయ్య ఎవరి కంప్యూటర్ విరగొట్టాడో ఆయన ఆ స్థానంలో ఉన్నారు కనుక. అందుకే, రెండవ స్థాయిలో అప్పీల్ చేసుకున్నాడు. యూనియన్ వాళ్ళు వెళ్ళి, ఉన్నతాధికారిణిని కలిశారు. లింగయ్య నలుగురు ఆడపిల్లల తండ్రి కనుక అతణ్ణి క్షమించాలని కోరారు. ఆవిడ ఫైల్ చూస్తూ, “లింగయ్య అంటే, వచ్చిపోయే ఆడవాళ్ళని డాష్ కొట్టేవాడేనా? అని అడిగారు. “అంటే మేడమ్, అదీ... అదీ..” అని నీళ్ళు నమిలారు. “నా కింకా గుర్తుంది. పదిహేనేళ్ళ క్రితమే ఇతనిమీద తెగ ఫిర్యాదులు వచ్చేవి. అప్పుడు నన్ను బదిలీ చేయించి పుణ్యం కట్టుకుంది మీరే కదూ” అన్నారావిడ.

యూనియన్ వాళ్ళు మరి మాట్లాడలేదు. “ఆడవాళ్ళని చీమలతో పోల్చాడట కదా అతను! చీమలు శివుడి ఆశీస్సులున్నా కుట్టినవెంటనే చస్తాయని, తనతో పెట్టుకున్నవాళ్ళు ఎవరైనా మట్టి కరుస్తారని విప్రవీగాడట కదా!” అని ఆవిడ అడిగేసరికి వాళ్ళు సెలవుతీసుకొని వెళ్ళిపోయారు.

ఆవిడ అన్ని విషయాలని పరిగణించి, అతణ్ణి తప్పనిసరి పదవీ విరమణ (కంపల్సరీ రిటైర్మెంట్) చేయించారు. అప్పుడు వచ్చే డబ్బులు వాళ్ళ కుటుంబానికివ్వాలని ఆవిడ ఆదేశించారు. ఈ విషయం తెలిసిన వెంటనే, ఆ ఆఫీసులోని స్త్రీలు మాత్రం సుమతీ శతకంలోని, “బలవంతుడు నా కేమని పలువురితో నిగ్రహించి పలుకుట మేలా? బలవంతమైన సర్పము చలిచీమల చేతచిక్కి చావదె సుమతీ” అనే పద్యాన్ని గుర్తు చేసుకుని, దుష్ట నిర్మూలనలో వాళ్ళకి బాధమునుండుకు సంహరించారు. * * *

Jocil Limited (A Subsidiary of the Andhra sugars Ltd.)

BOX 216, ARUNDELPET P.O., GUNTUR 522002, A.P.

Factory & Regd. Office : DOKIPARRU, GUNTUR 522438, A.P.

Tel : 0863-2290190 ■ Fax : 0863-2290090 ■ Email : jocil@jocil.net ■ Web : WWW.jocil.in

Jocil

An ISO 9001 : 2015 Certified Company

Manufactures of :

**STEARIC ACID ■ FRACTIONATED FATTY ACIDS ■ TOILET SOAP ■ SOAP NOODLES
■ REFINED GLYCERINE ■ FATTY ACID PITCH ■ INDUSTRIAL OXYGEN ■ POWER**

పురి విప్లుతుంది ఉన్నాదం

ఒకే రాష్ట్రం 2 వేరువేరు సంఘటనలు. ఒకే పాలకులు తమ పార్టీవారిని కాపాడుకునేందుకు కుటిల యత్నాలు చేశారు. ఆ రాష్ట్రం ఉత్తర ప్రదేశ్, పాలిస్తున్నది బిజెపి. భవబంధాలతో సంబంధం లేని, మానవసేవే మాధవసేవ అంటూ కడవరకు దేవునిసేవలో తరించే నన్యాసి! అతను లైంగిక వేధింపులకు పాల్పడుతున్నారని, అరెస్టు చేయాలని 23 ఏళ్ల యువతి ఫేస్బుక్ వీడియో ద్వారా నెలకొత్త వెల్లడించింది.

ఆ యువతి న్యాయశాస్త్రంలో పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేషన్ చేస్తున్నది. డైరెక్ట్ గా మోడీ, యోగిలకు తనను కాపాడాలని ఏడుస్తూ వీడియోలు పంపింది. అతను బిజెపికి కేంద్రమాజీమంత్రి. 3 సార్లు ఎమ్.పి.గా గెలిచిన చిన్మయానంద అని తెలిసినా ప్రభుత్వం అతనిపై ఎఫ్.ఐ.ఆర్. పైలు చేయడానికి నెల పట్టింది. సోషల్ మీడియాలో విస్తృతప్రచారం జరగడంతో సుప్రీంకోర్టు సుమోటోగా పరిగణనలోకి తీసుకుంది. ఐ.జి ఆధ్వర్యంలో ప్రత్యేక ధర్మాస్తు బృందం (సిట్) ను ఏర్పాటు చేసింది. యువతి నేను ఆత్మహత్య చేసుకుంటానని ప్రకటించిన 2 రోజుల తర్వాతే అరెస్టు చేశారు. చిన్మయానంద కేసులో యువతి చేసిన ఆరోపణలు సాధారణమైనవి కావు. వాటిని రుజువుచేయగల 43 వీడియో క్లిప్పింగ్లను ఆమె తండ్రి అధికారులకు అందజేశాడు. ఆమెతో చిన్మయానంద జరిపిన ఫోన్ సంభాషణలు 200 వరకు సిట్ అధికారుల వద్ద ఉన్నాయి. చిన్మయానందపై 2011 లో ఓ యువతి ఇలాంటి ఆరోపణలు చేసింది. అందుకు సంబంధించి కేసు దాఖలై 7 ఏళ్ళు కావస్తున్నా అతీ గతీ లేదు. నిరుడు ఆమెపేరిట షాజహాన్పూర్ కోర్టులో ఉన్న కేసు ఉపసంహరించుకున్నట్లు అఫిడవిట్

దాఖలైంది. అది తానుకాదని ఆమె మొత్తుకుంటున్నది. గతంలోనూ ఉన్నావ్ ఒక సంఘటన విషయంలో ప్రభుత్వం చేసిన జాప్యంవల్ల జరిగిన పరిణామాలు దేశం మొత్తం తెలుసు. అయినా ప్రభుత్వం తమ నాయకులను కాపాడుకునే ప్రయత్నం చేసింది.

మహిళలపై జరిగే నేరాల్లో యూపీ 1వ స్థానంలో ఉందని జాతీయ కుటుంబఆరోగ్య సర్వే(ఎన్.ఎఫ్.హెచ్.ఎస్) వెల్లడించింది. ఈ సంఘటనలో బిజెపి వ్యవహరించిన తీరు ఆర్.ఎస్.ఎస్. - బిజెపి ప్రణాళిక ప్రకారమే ఈ నేరాలను చేయిస్తున్నట్లుగా అర్థమవుతున్నది. బిజెపి ఏలుబడిలో మహిళలు, దళితులు, గిరిజనులు, మైనార్టీలు, నిజమైన హిందువులు, ప్రజాస్వామిక వాదులు అభద్రతకు గురవుతున్నారు.

భారత ప్రజాస్వామ్యాన్ని కాపాడుకునేందుకు ఐక్యంగా ఉద్యమించాలి. దేశ భవిష్యత్తు బాగుంటే - మన బ్రతుకులు బాగుపడతాయి. ఈ ఎనిమిది సంవత్సరాల కాలంలో కార్పొరేట్ సంపద పెరిగింది. ప్రజల సంపద తరిగింది. కొనుగోలు శక్తి పడిపోయింది. ఆర్థిక మాంద్యం హెచ్చరికల గంటలు మోగుతున్నాయి. రైతుల ఆత్మహత్యలకు జవాబు లేదు. ప్రజల

నంపదని కార్పొరేట్ కి వందేరాలు చేయటానికే అధికారంలోకి వచ్చిన కేంద్రం స్వాములని, బాబాలని, యోగులని మాత్రం అధిక సంఖ్యలో పెంచింది. అమ్మాయిలను బలి చేస్తుంది. రాజ్యాంగాన్ని, చట్టాలను కార్పొరేట్ కి అనుగుణంగా మార్చుతూ ప్రాంతాలను ధారాదత్తం చేస్తూ ప్రజాస్వామ్యాన్ని అపహాస్యం చేసింది. చదువుకున్న యువతకి ఉద్యోగాలు లేకుండా చేసింది. దేశభక్తి చాటున దాగిన ఈ అకృత్యాలు, దుర్మార్గాలను ప్రశ్నించే మేధావులు, అధికారులని జైళ్లలోపెట్టటం, వేధించటం ఏం భారతీయ సంస్కృతి ?

కేంద్ర మాజీ మంత్రి చిన్మయానంద తనపై అత్యాచారం చేశాడని ఆరోపించిన న్యాయ విద్యార్థినిపై అక్రమకేసుపెట్టి అరెస్టు చేయడాన్ని నిరశిస్తూ ఢిల్లీలో యు.పి. భవన్ ఎదుట ఐదావ్ ఆధ్వర్యన ఐదావనేతలు, కార్యకర్తలు పెద్దఎత్తున ఆందోళన నిర్వహించారు. అత్యాచార బాధితురాలికి తగిన భద్రత కల్పించకుండా నిందితుడికి భద్రతనివ్వడం సిగ్గుచేటు. చిన్మయానందకు రాజకీయ సహకారం అందకూడదని ఐపిసి 376 కేసు నమోదు చేయాలని బాధితురాలికి న్యాయం చేయాలని ఐదావ్ డిమాండ్ చేస్తుంది.

* * *

మహిళలు - సోషలిజం

మాతృస్వామ్యం నుండి పితృస్వామ్యానికి

పురాతన కాలంలో రాణులు, పాలకులైన స్త్రీలు పలువురు ఉన్నారు. నిజానికి, పాలకులు తమ పుత్రులే అయినప్పటికీ వీరే అధికారాన్ని చెలాయించేవారు. ఇది మాతృస్వామ్య ఫలితం.

ఇందుకు ఈజిప్టు ఉదాహరణ. ఆ దేశంలో పౌరాణిక పాత్రలు ప్రధానంగా స్త్రీ మూర్తులేనని చెప్పవచ్చు. మహిళలు సుధృదులు. మాతృహత్య మహా ఘోరమైన పాతకం. పురుషులందరూ ప్రతీకారాన్ని తీర్చుకోవసినవారే. తెగలోని పురుషులందరికీ ఇది ఉమ్మడి కర్తవ్యం. తమ తమ బంధువుల్లోని ఏ ఒక్కరినైనా పరాయి తెగకు చెందినవారు గాయపరిచి నట్లయితే ప్రతీకారాన్ని తీర్చుకోవాలి. స్త్రీలకోసం పురుషులు అపూర్వ సాహసాన్ని ప్రదర్శించేవారు. ప్రాచీనులలో, అంటే బాబిలోనియన్లు, ఈజిప్షియన్లు, అస్సీరియన్లు, వీరయుగానికి ముందు గ్రీకులు, రోమ్ స్థాపనకు ముందు ఇటాలిక్ తెగలు, సిథియన్లు, గాలులు, ఐబీరియన్లు, జర్మన్లు తదితరులతో వ్యాపించిన సామాజిక సంబంధాలన్నిటా మాతృస్వామ్యం ప్రభావం ఉంది. అప్పటిలో సామాజికంగా స్త్రీలకున్న స్థానం తదుపరికాలంలో ఎన్నడూ లేదు. ప్రతి స్త్రీలోనూకొంత పవిత్రత ఉంటుందనీ, భవిష్యత్తు చెప్పగలదనీ, కనుకనే ఆడవాళ్ళ అభిప్రాయాన్ని గౌరవిస్తామని, వారి నలహాను పాటిస్తామని జర్మన్లు చెపుతారంటూ టాసిటస్ తన జర్మానియాలో పేర్కొన్నాడు. సీజర్ కాలంలో నివసించిన డియోడరస్ ఈజిప్టులో స్త్రీలకున్న స్థానం పట్ల ఉక్రోషాన్ని వ్యక్తం చేస్తాడు. ఈజిప్టులో వృద్ధ తల్లి దండ్రులను చూసేది కొడుకులు కాక కూతుర్లని ఆయన విన్నాడు. నైలునది తీరంలో మగవాళ్ళు ఆడంగిరేకులవాళ్ళు కనుకనే ఆడవాళ్ళకే హక్కులనూ, సౌకర్యాలనూ విడిచిపెట్టారని ఈ స్థితి గ్రీకువానికి లేదా రోమ్ వానికి అగ్రహాన్ని తెప్పిస్తుందంటూ, ఆయన తృణీకారభావంతో చెప్తాడు.

సాపేక్షకంగా చూస్తే మాతృశాసనం కొనసాగిన కాలంలో శాంతియుత పరిస్థితులు నెలకొని ఉన్నాయి. సామాజిక సంబంధాలు సరళంగానూ, పరిమితంగానూ ఉండేవి.

జీవిత విధానం ఆదిమ స్థితిలో ఉండేది. వివిధ తెగలు వేర్వేరుగా జీవిస్తూ ఒకరి ప్రాదేశిక పరిధిని మరొకరు గౌరవించే వారు. ఒకవేళ ఒక తెగ మరొకదానిపై దాడిచేసినట్లయితే రక్షణకోసం పురుషులు సాయుధులయ్యేవారు. మహిళలు మూర్తిస్థాయి సహకారాన్ని అందించేవారు. సిథియన్ స్త్రీలు యుద్ధాలలో పాల్గొనేవారని హెరోడోటస్ రాశాడు. ఎవరో ఒక శత్రువును చంపేవరకు కన్యలకు వివాహ యోగ్యత ఉండేదికాదని కూడా ఆయన రాశాడు. మొత్తంగా చూస్తే, ఇప్పటివలె పురాతన కాలంలో స్త్రీ పురుషుల మధ్య

శారీరక, మానసిక వ్యత్యాసాలు లేవని అర్థమవుతుంది.

ఆటవిక, అనాగరిక తెగలకు చెందిన స్త్రీ పురుషుల మెదళ్ళు నాగరికజాతులవారికన్నా పరిమాణంలోనూ, బరువులోనూ తక్కువగా ఉన్నట్లు పరిశోధనల్లో వెల్లడైంది. ఈ తెగలకు చెందిన మహిళలు శారీరక శక్తిలోనూ, నైపుణ్యంలోనూ పురుషులకన్నా తక్కువవారు కాదని వెల్లడైంది. ఇందుకు సంబంధించిన ఆధారాలను మాతృస్వామ్యంలో జీవించే ప్రజల గురించి రచనలు చేసేవారేకాకుండా అపూర్వమైన ధైర్యసాహసాలను ప్రదర్శించిన అసాంతీకి చెందిన అమెజాన్ సైనిక

విభాగమూ, దక్షిణాఫ్రికాలోని దహోమీ రాజు సైతం అందచేశారు. మహిళలు సాధారణంగా బరువులు మోసేవారిగా కష్టజీవులై శ్రమభరిత జీవితాన్ని గడుపుతున్నప్పటికీ పూర్తి సంతోషంతో ఉన్నారు. వారిలో చాలా మంది పురుషులకన్నా బలంగా ఉండి నాజుకుగా, అద్భుతమైన రూప లావణ్యాలతో ఉండేవారట. క్యూబాలో మహిళలకు అపారమైన స్వాతంత్ర్యం ఉండేది. పురుషులతో దీటుగా పోరాటాలు చేసేవారు. గణపాలనలో స్త్రీలు కొన్ని సమయాల్లో చాలా కఠినంగా ఉండేవారు. సోమరిగా ఉన్న పురుషులను సహించేవారు కాదు. అలాంటి వారిని తమ గణం నుండి బయటకు పంపివేసేవారు. ఆ వ్యక్తి తరువాత స్వంతగణానికి వెళ్ళినా అక్కడ అతనికి గౌరవం ఉండేది కాదు. మధ్య ఆఫ్రికాలోని తెగలలో కూడా ఆడవారిదే ఆధిపత్యం. యువకులు వివాహం అయిన తరువాత భార్యతోపాటు ఆమె గ్రామానికి తరలి వెళతారు. అక్కడ అత్తవారితో కలిసి జీవిస్తారు. మగవార్లు భార్యలను హింసించినా అవమానించినా అతని భార్యకాక ఆ ఊరిలోని ఎవరూ కూడా అతనికి తిండి పెట్టేవారుకాదు.

అందుకని స్త్రీ ఆధిపత్యాన్ని పురుషుడు ఎదురు ప్రశ్నించేవాడు కాదు అని తెలుస్తుంది. ఈ విధంగా స్త్రీ వైపు వారసత్వాన్ని గ్రహించినంత కాలం తల్లివైపు బంధువులు చనిపోతే వారికి గణనభ్యులు వారసులు అయ్యారు.

అప్పుడు సంపద మొత్తం గణంలోనే ఉండేది. కుమారుడు తల్లి గణంలోనివాడు కనుక తమ సంతానానికి ఆస్తి ఇవ్వలేకపోయేవారు. కన్నబిడ్డలకు వారసత్వహక్కు కట్టబెట్టాలన్న కాంక్ష బలపడి అనేక మార్పులు చోటుచేసుకున్నాయి. ఈ క్రమంలోనే జంట కుటుంబాలు అంటే ఒక స్త్రీ ఒక పురుషుడు కలిసి జీవించారు.. వారికి పుట్టిన పిల్లలు వారి పిల్లలౌతారు. పురుషుడి తాలూకా ఆస్తి తమ సొంత సంతానానికి బదలాయిస్తారు. ఇలా మహిళల ఆధిపత్యం కాలక్రమంలో అదృశ్యమై దాని స్థానంలో పితృస్వామ్యం అక్రమించింది.

* * *

నిర్ణయం

(కందుకూరి వీరేశలింగం కథలపోటీలో సాధారణ ప్రచురణకు ఎన్నికైన కథ)

బడి నుండి పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి ఒక్కసారిగా స్మృతి వాటేసుకున్న మధుర స్మృతులు ఇంకా మరుగున పడిపోలేదు.

అప్పుడే లలిత కూతురు స్మృతి పదవ తరగతి పరీక్షలు రాసి నెలరోజులు గడిచిపోయాయి. ఈ రోజే దాని రిజల్ట్స్ డ్రైండ్స్ తో వెళ్ళింది. ఫలితాలు చూసుకోవడానికి... గంటపైనే ఐంది.. పని మార్చి చేనుకొని బయటకు వచ్చి కూర్చున్నదన్నమాటే గానీ లలిత మనసు మనసులో లేదు. నిన్న రాత్రి ఆయనతో జరిగిన సంభాషణే మాటి మాటికి గుర్తుకొస్తుంది. ఆయన తీసుకున్న నిర్ణయం లలిత మనసులో అలజడి రేపింది. లలిత మనసు కల్లోల సముద్రమైంది.

ఆయన నిర్ణయాన్ని మార్చడానికి శతవిధాలా ప్రయత్నించింది... ప్రస్తుత సమాజం... ఎదుగుతున్న స్త్రీ వైనం..

ఎంతచెప్పినా మూసుకుపోయిన ఆయన కనురెప్పలని తెరవలేక పోయింది.. మూర్ఖత్వంతో నిండిన ఆయన మనసు కవాటాలను తెరవలేకపోయింది. తన నిర్ణయాన్ని మార్చలేకపోయింది. స్మృతి గుర్తుకు వస్తుంటే.. లలితలోని దుఖం కట్టలు తెంచుకున్న చెరువులా అవుతుంది.

“అమ్మా!” స్మృతి పిలుపుతో ఈ లోకంలోకి వచ్చింది.

“అమ్మా.. నేను 10 జి.పి.ఎ. సాధించానమ్మా.. అనుకున్నది సాధించిన సంతృప్తి స్మృతి ముఖంలో కొట్టిచ్చినట్టు కన్పిస్తుంటే ఒక్క క్షణం లలిత మనసు వర్ణించనలవికాని ఆనందాన్ని పొందింది. “ఏమ్మా.. నేను పాసయ్యానంటే ఎంతో సంతోషిస్తావనుకున్నాను... అదేమిటమ్మా... అలా ఉన్నావు.. ఏం జరిగిందమ్మా...?”

“అదేం లేదమ్మా... స్మృతి.. ఏదో ఆలోచనలో పడి ... ఐనా ఇంతకంటే సంతోషకరమైన వార్త ఇంకేముంటుందమ్మా నాకు.. “స్మృతిని అక్కున చేర్చుకుంది. స్మృతి

అమ్మ ఒడిలో చేరింది. ఆగని కన్నీరుని తుడుచుకుంది తన చీర చెంగుతో.. అయినా జారిపడిన ఒక కన్నీటి బొట్టు.. స్మృతి తలపై.. అమ్మ ఏదో దాస్తుంది అని చెప్పకనే చెప్పింది. అమ్మను చూస్తూ.. అమ్మ ముఖాన్ని తన రెండు చిన్నారి చేతులతో పట్టుకొని “అమ్మా.. నువ్వేదో దాస్తున్నావు.... అదేమిటో చెప్పమ్మా... నేనేం చిన్నపిల్లను కాదమ్మా...”

స్మృతి మాటలతో లలిత మనసు ద్రవీభవించింది. లలిత నోటి నుండి అప్రయత్నంగానే రాత్రి జరిగిన సంభాషణ సారాంశం తనంతటే తన్నుకువచ్చింది...

ఊహించని విషయం... తుఫాన్ కి వణికిన లేడిపిల్లలా, గాలికి పడిపోయిన మానులా... అమ్మ చెప్పిన మాటలు చెవిలో ఈదురుగాలిలా గింగురుమంటుండగా ఒక్క క్షణం అలాగే ఉండిపోయింది. ఆ తర్వాత నెమ్మదిగా లేచి గదిలోకి వెళ్ళింది. అలా వెళు తున్న కూతురును చూస్తూంటే కడుపు తరుక్కుపోతుంది. ఏమీ చేయలేని తన నిస్పృహయతకు నిందించుకోవడం తప్ప ఇంకేం చేయలేకపోయింది. ఏదో ఒకటి చేయాలి.. లేకుంటే బంగారంలాంటి స్మృతి భవిష్యత్తు నాశనమవుతుంది.. తప్పదు.. ఒక్క అడుగు ముందుకు వేయవలసిందే.. తన

కూతురు కోసం .. ఆతర్వాత ఏది ఏమైనా సరే... ఎవ్వరేమన్నా సరే... ఒక నిశ్చయానికి వచ్చింది. ఆ నిర్ణయం లలితకు ఎంతో తృప్తినిచ్చింది.

గదిలోకి వెళ్ళిన స్మృతి మెదడంతా మొద్దుబారినట్లేంది.. మనసు మనసులో లేదు.. నమస్య తన జీవితానికి సంబంధించినది.. తన భవిష్యత్తుకు సంబంధించినది.. ఎలా..? ఎలా...? ఈ సమస్యకి పరిష్కారమెలా..?

అమ్మ చెప్పినదాన్ని బట్టి నాన్న నిర్ణయంలో మార్పు ఉండదని అర్థమైంది. ఇక పరిష్కారం తనే ఆలోచించుకోవాలి.

ఒక్కసారిగా మెరిసింది ఒక ఆలోచన అంతే.. అలాగే చేయాలి.. తప్పదు... ఎవరు చెప్పినా విననప్పుడు అంతకు మించిన మార్గం లేదు. పరిష్కారం దొరకగానే మనసు ప్రశాంతమైంది. ఆ రోజు రాత్రి హాయిగా నిద్రపోయింది స్మృతి.

రన్నకు నిద్ర పట్టడం లేదు.

స్మృతి, తను ఒకే స్కూల్లో పదవ తరగతి చదువుకుంటున్నారు. ఎప్పుడూ స్మృతికి తనతో పోటీ.. ఆటల్లోనూ. చదువులోనూ ఎప్పుడూ స్మృతిదే మొదటి స్థానం. క్రమంగా స్మృతిపైన అసూయాను పెంచుకుంది.

అప్పుడప్పుడు లేనిపోనివి చెప్పి ఉపాధ్యాయులతో చీవాట్లు తినిపించేది. ఐనా స్మృతిపైన కోపం తగ్గేదికాదు.

కానీ. ఈరోజు స్మృతికి కంగ్రాట్స్ చెబుదామని వెళ్ళినపుడు.. స్మృతి వాళ్ళ అమ్మ చెప్పింది విన్నాక ఎంతో బాధ కలిగింది. చదువులో తనకు పోటీ ఐనా స్మృతికి అలా జరుగకూడదు... ఎలాగైనా ఇది జరుగ కుండా చూడాలి.. కానీ. ఎలా?.. ఎలా?

ఆలోచనలతో బుర్ర వేడెక్కుతుంది.. ఎలాగైనా ఆపాలి. అప్పుడు ఆమె బుర్రకి తట్టింది ఒక ఆలోచన... గుండెలమీద కుంపటి ఆరిపోయినంత ఆనందం.. ఆరోజు కంటినిండా నిద్రపోయింది రన్న.

ఎవరెన్ని చెప్పినా వినకుండా తన బాధ్యత తీరిపోతుందన్న ఆలోచనకే అధిక ప్రాధాన్యమిచ్చిన స్మృతి వాళ్ళ నాన్న గంగరాజు అనుకున్న ప్రకారం సంబంధం చూశాడు.. మిగతా కార్యక్రమాలు వేగంగా కానిచ్చాడు.

ఈ రోజే స్మృతి పెళ్ళి..

పెళ్ళికూతురుగా పీటలపైన కూర్చున్న స్మృతి మనసు నిశ్చలంగా ఉంది... ఎలాంటి బాధ ఆమె ముఖంలో కన్పించడం లేదు.

పెళ్ళి మంటపం ఎదురుగా కూర్చున్న రన్న ఆసక్తిగా చూస్తుంది ఏదో జరగబోతుంది అన్నట్లుగా..

పెళ్ళికి వచ్చిన పెద్దలంతా పెళ్ళిపిల్లను

“అమ్మాయి వయసెంత..? పద్దెనిమిది సంవత్సరాలు నిండని అమ్మాయికి పెళ్ళి చేయడం నేరమని తెలియదా నీకు...? పెళ్ళిని ఆపి అమ్మాయిని చదివిస్తావా లేకుంటే జైలుకు వెళతావా? ఏదో ఒకటి చెప్పు?”

“అయ్యా.. అమ్మాయి పెళ్ళి చేసి పంపడం నా బాధ్యత కదా..”

“వయసు వచ్చాక పెళ్ళి చేస్తే ఎవరూ ఏమనరు.. మానసికంగా శారీరకంగా ఏ మాత్రం ఎదగని అమ్మాయి జీవితాన్ని పెళ్ళి పేరుతో నాశనంచేయడం ఎంతవరకు న్యాయం?”

గంగరాజు వెనుకడుగు వేయక తప్పలేదు.... “అమ్మాయిని చదివించు.. రేపు ఈ అమ్మాయే నీకు ఆధారం కావచ్చు.. మళ్ళీ ఇలాంటి ప్రయత్నం చేస్తే సరాసరి జైలుకు వెళతావు.... జాగ్రత్త” వెళుతూ వెళుతూ హెచ్చరించాడు యస్సై.

చూసి “ముక్కుపచ్చలారని అమ్మాయికి జరుగుతున్న పెళ్ళితంతును ఎవరైనా అపితే బాగుండును” అని మనసులో అనుకుంటున్నారు. కానీ ఎవరూ ముందుకు రావడంలేదు.

అంతలోనే పెళ్ళి పందిట్లోకి పోలీసులు...

యస్సై వచ్చి కూర్చున్నాడు. “పెళ్ళి కూతురు తండ్రి ఎవరు?” ప్రశ్నించాడు. వెంటనే గంగరాజు వచ్చాడు.

“నువ్వేనా అమ్మాయి తండ్రివి?”

“అవును సార్”

“అమ్మాయి వయసెంత..? పద్దెనిమిది సంవత్సరాలు నిండని అమ్మాయికి పెళ్ళి చేయడం నేరమని తెలియదా నీకు...? పెళ్ళిని ఆపి అమ్మాయిని చదివిస్తావా లేకుంటే జైలుకు వెళతావా? ఏదో ఒకటి చెప్పు?”

“అయ్యా.. అమ్మాయి పెళ్ళి చేసి

పంపడం నా బాధ్యత కదా..” “వయసు వచ్చాక పెళ్ళి చేస్తే ఎవరూ ఏమనరు.. మానసికంగా శారీరకంగా ఏ మాత్రం ఎదగని అమ్మాయి జీవితాన్ని పెళ్ళి పేరుతో నాశనంచేయడం ఎంతవరకు న్యాయం?”

గంగరాజు వెనుకడుగు వేయక తప్పలేదు. “అమ్మాయిని చదివించు.. రేపు ఈ అమ్మాయే నీకు ఆధారం కావచ్చు.. మళ్ళీ ఇలాంటి ప్రయత్నం చేస్తే సరాసరి జైలుకు వెళతావు... జాగ్రత్త” వెళుతూ వెళుతూ హెచ్చరించాడు యస్సై. వెళుతూ స్మృతిని, రన్నని, స్మృతివాళ్ళ అమ్మని అభినందిస్తున్నట్లు చూసిన చూపులు ఇప్పటికీ గంగరాజుకి అర్థం కాలేదు....

ఆ ముగ్గురికీ తెలియదు... వారు ఒకరికితెలియకుండా మరొకరు పెళ్ళి ఆపడానికి యస్సైని కలవడానికి వెళ్ళారని.

* * *

కవిత

కలలెన్నో! జ్ఞాపకాల్లాంటి కలలు
కొన్ని స్పష్టంగాను ఇంకొన్ని అస్పష్టంగాను
కలవరపరిచేవి - కలతలురేపేవి
వికృతస్వభావాలతో పోల్చుకోలేని ముఖాలతో
నన్ను వెంటాడి వేధించే కలలు
సమస్యల శుడిగుండంలో కూరుకుపోతున్నట్లు
ఉక్కుసంకెళ్ళలో బంధింపబడినట్లు
అవరోధాలెన్నింటినో నేర్చుగా
అధిగమిస్తున్నట్లు

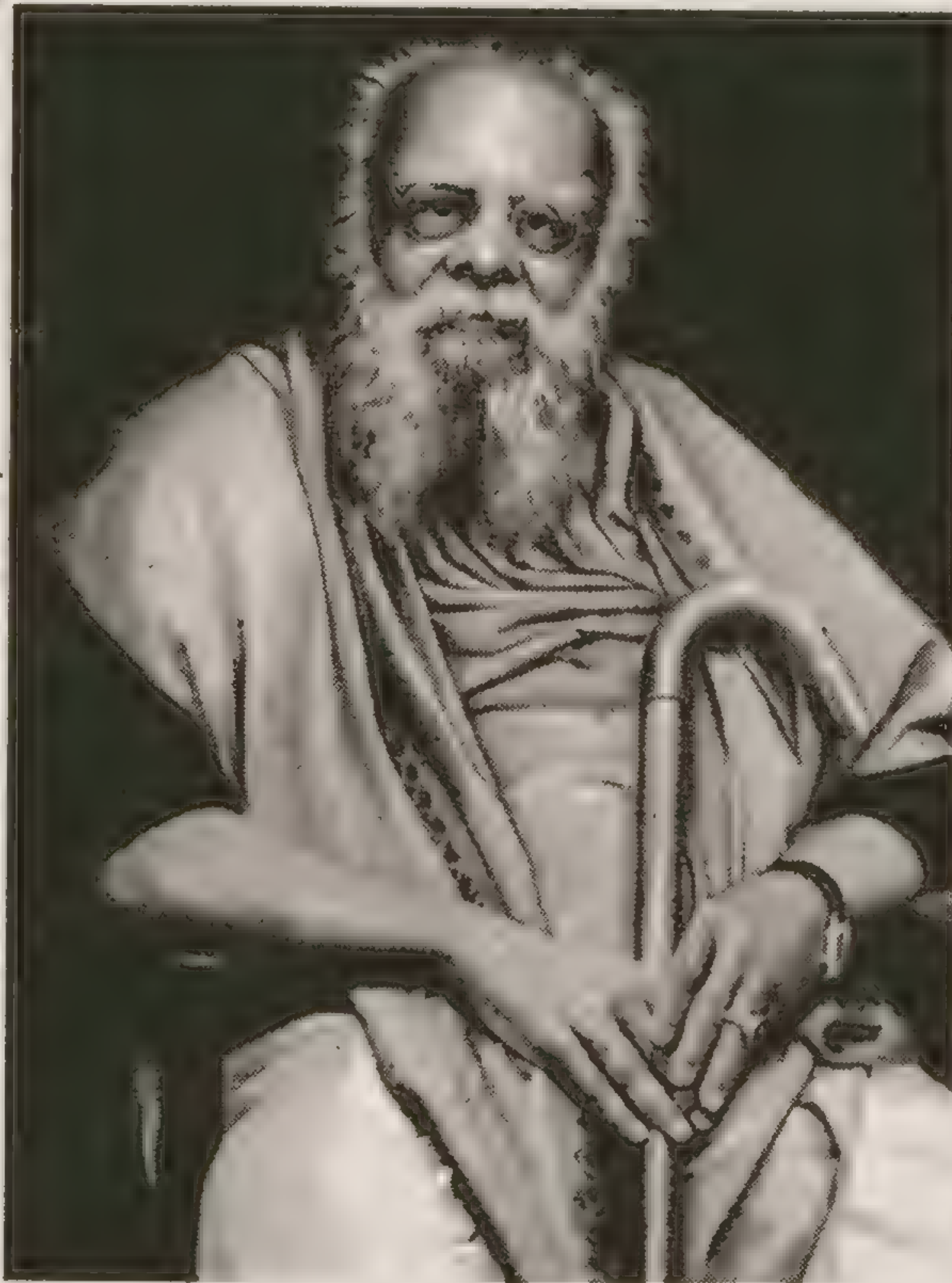
గమ్యంకై సాగే క్రమంలో
శ్మశ్శుకలో కూరుకుపోతున్నపాదాలను
పట్టువదలని విక్రమార్కుడనై
ప్రయత్నాన్ని ప్రతిబింబించే
కలలు పొరపాటునో గ్రహపాటునో
పాములపుట్టలో చేరిన పావురంలా యాతనపడుతూ...
మనస్సుకంటే వేగంగా మేధస్సు పరుగెడుతున్నట్లు
ఎన్నో ఆశాజనకమైన కలలు
నిత్యం నన్ను చైతన్యపరుస్తూ.. ఉత్సాహనిరుత్సాహాలతో
నా జీవనయానానికి దిక్కుచిలై నిలిచి నడిపించే
కలలెన్నో!

నాస్తికోద్యమ విప్లవకారుడు - పెరియార్

కేరళ రాష్ట్రం కొట్టాయం జిల్లాలో వైకోమ్ అనే పట్టణం ఉంది. అక్కడి శివాలయం ముందు నాలుగు వీధుల్లో అంటరానివారు నడవగూడదని, ఆ చుట్టుపక్కల కనిపించ గూడదని ఆంక్షలుండేవి. వాటిని ఎత్తివేయాలని అక్కడి సామాజిక కార్యకర్తలు కొందరు సత్యాగ్రహం చేశారు. ప్రభుత్వం వారినందరినీ జైల్లో పెట్టింది. మరికొంత మంది కార్యకర్తలు పెరియార్ దగ్గరికి వెళ్లి విషయం వివరించారు. కేరళకు వచ్చి, తమ సత్యాగ్రహాన్ని కొనసాగించమని అభ్యర్థించారు. విషయం గ్రహించిన పెరియార్ అక్కడికి వెళ్లి సత్యాగ్రహం కొనసాగించారు. అప్పుడు ఆయన సత్యాగ్రహానికి దేశవ్యాప్తంగా గుర్తింపూ, పెద్ద ఎత్తున మద్దతు లభించాయి. పైగా విరాళాలు కూడా వచ్చాయి. పెరియార్ సత్యాగ్రహానికి వస్తున్న స్పందన చూసి, అక్కడి పాలకులు తట్టుకోలేకపోయారు. వారు వెళ్లి గాంధీజీని అభ్యర్థించారు. ఎలాగైనా ఆ సత్యాగ్రహాన్ని ఆపించమని కోరారు. వారి కోరిక మేరకు గాంధీజీ 9 మార్చి 1925న వైకోమ్ చేరుకుని పెరియార్ని కలిశారు. సత్యాగ్రహాన్ని విడిచి వెళ్లాలని కోరారు. దానికి పెరియార్ గాంధీజీని ఈ విధంగా వ్రశించారు. గాంధీ గారూ! సత్యాగ్రహం వదలి వెళ్లమంటున్నారు సరే - నాకు ఒక్క విషయం చెప్పండి. ఈ వైకోమ్ వీధుల్లో కుక్కలు వెళుతున్నాయి. పందులు, పశువులూ వెళుతున్నాయి. గాడిదలూ వెళుతున్నాయి. ఇవేవీ సత్యాగ్రహం చేసి వాటి హక్కుల్ని పరిరక్షించుకోలేదే? కానీ, మన సాటి మనుషులు మాత్రం వీధుల్లో నడవడానికి సత్యాగ్రహాలు చేయాలా? పైగా సత్యాగ్రహం వదిలేసి వెళ్లమని మీలాంటివారు చెప్పాలా? ఇదేమైనా భావుందా? కొంచెం ఆలోచించండి!"

బహిరంగంగా కూడా ప్రకటించారు. చివరికి ఎలాగైతేనేం? వైకోమ్ వీధుల్లో శూద్రులు, దళితులు స్వేచ్ఛగా తిరిగే హక్కును పెరియార్ సాధించిపెట్టారు. అది దక్షిణ భారతదేశంలో తొలి మానవహక్కుల విజయంగా చరిత్ర పుటలకెక్కింది.

దేశంలో అధిక సంఖ్యాకులైన బహుజనుల పట్ల కాంగ్రెస్ పార్టీకి సరైన విధానమేదీ లేదని, దానితో విభేదించి పెరియార్ బయటికి వచ్చారు. 'ద్రావిడర్ కజగం' స్థాపించారు. ద్రవిడ ఉద్యమానికి

బీజం వేశారు. అది 'స్వాభిమాన ఉద్యమ' మని ప్రకటించారు. అందువల్ల ఆయనకు ద్రవిడ ఉద్యమ పితామహుడిగా గుర్తింపు లభించింది. స్వాభిమాన ఉద్యమంలో భాగంగా కొన్ని వేల కులవ్యతిరేక వివాహాలు జరిపించారు. ఈ ఉద్యమం విజయవంతం కావాలంటే మహిళల తోడ్పాటు చాలా అవసరమని పిలుపునిచ్చారు. సమాజంలో సగభాగమైన మహిళలకు పురుషులతో సమానమైన స్థాయిలో అవకాశాలు లుండాలన్నారు. స్త్రీలు స్వేచ్ఛ కోల్పోవడం, అణచివేతకు గురి కావడం... వంటి వాటికి ముఖ్యకారణం మత విశ్వాసాలు, దైవభక్తి అనీ.. వాటిని వారు వదులుకుంటే భర్తలు దైవస్వరూపులుగా కాక, తోటి మనుషులుగా కనపడతారనీ అన్నారు.

బానిస మనస్తత్వం వదిలినప్పుడే పురుషాహంకారాన్ని ఎదుర్కోగలరని పెరియార్ కుటుంబ సభ్యులతో ఆచరణాత్మకంగా ఉద్యమం సాగించారు. అందుకాయన ఒక సులభమైన వివరణ ఇచ్చారు. అది ఇలా ఉంది - "పిల్లి నుంచి ఎలుకకు స్వాతంత్ర్యం దొరుకుతుందా?

యజమాని నుంచి పనివాడికి - బ్రాహ్మణుల నుంచి బ్రాహ్మణేతరులకు ఎక్కడైనా సమానత్వం దొరుకుతుందా? అలాగే - పురుషుల నుంచి స్త్రీలకు ఎప్పటికీ స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు దొరకవు. అవి సంఘర్షించి సాధించుకోవాల్సిందే! పురుషుడు లేకుండా తనుబతకలేనని తనులేకుండా కూడా అతను బతకగలడనీ - ప్రతి స్త్రీ అనుకున్నంత కాలం స్త్రీ పురుష సమానత్వం సాధ్యం కాదు" అని అన్నారు పెరియార్. బ్రాహ్మణులను దైవాంశ సంభూతులుగా భావించకుండా,

మామూలు మనుషులుగా భావిస్తే మనుషులంతా ఒక్కటే అనే భావనకు బలం చేకూరుతుంది. అటు బ్రాహ్మణేతరులు, ఇటు స్త్రీలు తమ తమ బానిస మనస్తత్వం విడనాడినప్పుడే సమాజంలో సమానత్వం సాధించగలం అని తన ఉపన్యాసాల ద్వారా, రచనల ద్వారా ఉద్బోధించారు - పెరియార్!

స్త్రీ సమానత్వం కోసం ఇ.వి.రామసామి చేసిన పోరాటానికి 12 నవంబర్ 1938న ఐదువేలమంది మహిళలు మదరాసు (చెన్నై)లో పెద్ద ఊరేగింపుగా ఆయనను తీసుకువెళ్ళి, ఒక మహాసభలో 'పెరియార్' అనే బిరుదు ప్రదానం చేశారు. 'పెరియార్ వర్ధిల్లాలి' అనే నినాదాలు ఇచ్చారు. అప్పటి నుంచి అందరూ రామస్వామిని 'పెరియార్' గా వ్యవహరించాలని తీర్మానించారు. పెరియార్ అంటే ఎండిపోకుండా నిరంతరం సజీవంగా పారుతూ ఉండే నదీప్రవాహం - అని అర్థం. మహాత్ముడనే భావన కూడా అందులో ఉంది. ఇరోడ్ వెంకటప్ప రామస్వామి నాయకర్గా పుట్టి పెరిగిన వ్యక్తి కుల నిర్మూలనలో భాగంగా 'నాయకర్' అనే కులసూచికను ఆయనే వదిలేశారు. మిగిలిన ఇ.వి.రామసామిని ప్రజలు పెరియార్గా గుర్తించారు. గుర్తు ఉంచుకున్నారు.

'వైజ్ఞానిక అవగాహన తప్పనిసరి' అని ఉద్బోధించిన పెరియార్ యూరోప్, రష్యా, మలేసియా దేశాలు వర్యటించి తన భావజాలాన్ని ప్రచారం చేశారు. 1938లో హిందీ వ్యతిరేకోద్యమం నడిపారు. 1939-44 మధ్యకాలంలో జస్టిస్ పార్టీ అధినేతగా ఉన్నారు. పలురంగాలలో పెరియార్ నిరాడంబర, నిస్వార్థ సేవలను ఐక్యరాజ్య సమితి గుర్తించి, భారత ప్రభుత్వం ద్వారా ఒక ప్రశంసాపత్రాన్ని అందించింది. అది చాలా విలువైనది. ఎందుకంటే అందులో ఉన్న విశేషణాలు చాలా గొప్పవి. ఆగ్నేయాసియా దేశాల సోక్రటీస్ అని, నూతన యుగానికి ప్రవక్త అని, సంఘ సంస్కరణోద్యమానికి పితామహుడని, మూఢ నమ్మకాలకీ, అర్ధరహిత సంప్రదాయాలకీ

బద్ధశత్రువని, అజ్ఞాన విచ్ఛేదకుడని" ఆ ప్రశంసాపత్రంలో యునెస్కో కీర్తించింది. అంటే ఆయన నడిపిన ఉద్యమాల ప్రభావం ప్రపంచవ్యాప్తమైంది. ఈ దేశంలో సమానత్వం రావాలంటే దోపిడీ వర్గ నిర్మూలన జరగాలి. అది జరగాలంటే కుల నిర్మూలన జరగాలి. సాంస్కృతిక విప్లవం విజయవంతమైతే కుల నిర్మూలన సాధ్యమౌతుంది. అందుకోసం సామాజిక ఉద్యమకారులు పెరియార్ని ఆదర్శంగా తీసుకుని, నాస్తికత్వాన్ని ఆయుధంగా వాడుకుంటూ వైజ్ఞానిక అవగాహనతో ఉద్యమాలు చేయాల్సి ఉంది.

మొదటిసారి రాజ్యాంగ సవరణ చేయించి రిజర్వేషన్లు కొనసాగేవిధంగా పెరియార్ చేసిన కృషి ఈ దేశంలోని బహుజనులకు స్ఫూర్తిదాయకం. నవంబర్ 26ను "కుల నిర్మూలన దినం"గా ప్రకటించి బ్రాహ్మణ హోటళ్ళ బోర్డులపై నుంచి 'బ్రాహ్మణ' అనే పేరును తొలగించే ఉద్యమం చేసి సమానత్వ భావనను తీసుకొచ్చారు. కుల వ్యవస్థను, అంటరానితనాన్ని ప్రబోధిస్తన్న రామాయణం, మనుస్మృతి ప్రతులను తగులబెట్టాలని పిలుపునిచ్చారు. ప్రజలచేత రాముని చిత్రపటాలను దగ్ధంచేయించారు. రాముడు, సీత, లక్ష్మణుల దిష్టిబొమ్మల్ని తగులబెట్టించారు. వినాయక విగ్రహాలు పగులగొట్టించారు. వినాయక విగ్రహాల విషయమై ఒకరు కోర్టుకెక్కారు. న్యాయమూర్తి ముందు పెరియార్ ధైర్యంగా తన అభిప్రాయం వెల్లడించారు. నిమజ్జనం పేర వినాయకుడి విగ్రహాల్ని మంచినీటి సరస్సుల్లో వేసి జనం కాలుష్యం పెంచుతున్నారనీ, అందుకు విరుద్ధంగా పర్యావరణాన్ని రక్షించేవిధంగా తాను విగ్రహాల్ని పగుల గొట్టిస్తన్నానని - నీటిలో వేసినా, పగులగొట్టినా ఫలితం ఒకటేనని చెప్పారు. సంతృప్తి చెందిన న్యాయమూర్తి కేసు కొట్టేశాడు. ప్రజలు తాకితేనే విగ్రహాలు మైలపడితే అలాంటి దేవుళ్ళు మనకెందుకూ? అని ప్రశ్నించిన పెరియార్, అలాంటి

విగ్రహాల్ని రోడ్ల నిర్మాణంలో ఉపయోగించాలి లేదా చెరువుగట్టున పడేస్తే, అది బట్టలు ఉతుక్కోవడానికైనా పనికొస్తుంది - అనే సూచన చేశారు.

పెరియార్ ఉద్యమ కృషి ఫలితంగా 1967లో తమిళనాడులో బహుజనుల రాజ్యం ఏర్పడింది. 'దేవుడు లేడు - లేనేలేడు' అనే నినాదాలు సభల్లో తమిళనాడు అంతటా విరివిగా వినిపించేవి. ఆ విషయంమీద ధైర్యంగా మాట్లాడగలిగేవారు. అంటే పెరియార్ బోధనల ప్రభావం ఎంత బలంగా పడిందో అర్థం చేసుకోవాలి. తర్వాత కాలంలో వచ్చినవారు పెరియార్ విధానాలను కొనసాగించకపోవడం వల్ల మళ్ళీ అక్కడ మనువాదులు బలపడ్డారు. పెరియార్ కాలంలోనే స్వాభిమాన్ పెళ్ళి చట్టం అమలయ్యింది. నాస్తిక, హేతువాద, వైజ్ఞానిక ఉద్యమాల స్ఫూర్తితో పెరియార్, ఫూలే, అంబేద్కర్ల బోధనల ప్రభావంతో జీవిస్తున్న నేటితరం, ఇప్పటికీ సామాజిక న్యాయంకోసం తల్లడిల్లిపోతోంది. అయితే నిరాశపడకుండా మరో ముందడుగు వేసి తన గమ్యాన్ని చేరుకోవాల్సి ఉంది. దేశానికి స్వాతంత్ర్యం లభించి ఏడు దశాబ్దాలు దాటినా, ఇంకా మనువాద వారసులు పరిపాలనా యంత్రాంగాన్ని తమ గుప్పిట్లో ఉంచుకుని, వ్యవస్థల్ని, మానవీయ విలువల్ని ధ్వంసం చేస్తూనే ఉన్నారు. ఇప్పటికైనా మించిపోయింది లేదు. పెరియార్ ఆలోచనా విధానాన్ని ఆదర్శంగా తీసుకుని, సమ సమాజ స్థాపన కోసం ఉద్యమిస్తూనే ఉండాలి. సంఘర్షణ ఆగిపోగూడదు. యుద్ధం ఆగిపోగూడదు. మనువాద అనాలోచిత, అహంకార పూరిత అసమర్థ ప్రభుత్వాల నుంచి ప్రజలు తమని తామే రక్షించుకుంటూ ఉండాలి. మానవీయ విలువల్ని పరిరక్షించే, వైజ్ఞానిక దృక్పథం గల ప్రభుత్వాల కోసం ప్రజలు కృషి చేస్తూనే ఉండాలి!

(సెప్టెంబర్ 17 పెరియార్ జన్మదినం)

విశాల దృక్పథం

ప్రియమైన ఆశా!

ఎలా వున్నావురా తల్లీ! ఇక్కడ మేమంతా క్షేమం. మేము అమెరికా నుండి ఈ వారంలో బయలుదేరి వస్తున్నాం. అందునా మన వాళ్ళుండేది తూర్పుతీర ప్రాంతంలో కదా! ఈ నెల నుండి నెమ్మదిగా చలి అందుకొంటూ వుంటుంది. ఇట్లాంటి చలిలో వుండాలంటే వేడి వాతావరణానికి అలవాటుపడిన మనలాంటి వారికి కష్టమే మరి! ఎటువంటి చలైనా, ఎంత మంచు కురుస్తోన్నా, ఎంతటి అననుకూల వాతావరణం అయినా ఎవరి పాటికి వారు దానికి తగ్గట్లుగా తయారై రోజువారీ కార్యకలాపాలు కొనసాగిస్తుంటారు.

ఇక్కడ మన భారతీయులు చాలామంది వున్నారు. మన తెలుగువారు కూడా వున్నారు. క్రమంగా ఇక్కడి అలవాట్లుకు అనుగుణంగా తమ రీతి రివాజు మార్చుకుంటున్నారు. భాషా కట్టుబొట్టు మొదలైనవి అవసరార్థం అవలంబించినా మన పండుగలకు, పబ్బాలకు, వ్రతాలకు, నోములకు మళ్ళీ ట్రెడిషనల్ గానే తయారవుతారు. అప్పుడు ఇక పూజలు, వంతుళ్ళు, వట్టుచీరల్లు, నగలు, అలంకరణలు మామూలే. మనవారిలోను రకరకాల ధోరణులున్న వారు కనబడతారు. అది సహజమనుకో! ఇక్కడకు బతుకుతెరువు కోసం వచ్చామని, నా ఉద్యోగం, నా భార్య పిల్లలు, నా మతం, నా కులం, బయట ప్రపంచంతో నాకేంటి సంబంధం అనుకునేవారు కొందరు. మరికొందరు ఈ అమెరికన్ సొసైటీలో జీవిస్తూ, వారితో మమేకమైపోలేక లేచింది మొదలుకొని వారి ఆచారాలను, అలవాట్లను, మనుషులను నిరంతరం నిందిస్తూ, తామేదో బ్లెస్సెడ్ పీపుల్ లాగా కర్మకాలి ఇక్కడికి వచ్చి పడిపోయినట్లు మాట్లాడతారు. ఈ గాలి

పీలుస్తూ, ఈ నీరు తాగుతూ, ఇక్కడ తెల్లోళ్ళు, నల్లోళ్ళు అంటూ నిందిస్తూ ఈ దేశాన్నే పట్టుకొని వేలాడుతూ వుంటారు. వీరినెవ్వరు బలవంతంగా ఇక్కడకు తీసుకురాలేదు. వారిష్ట పూర్వకం గానే వచ్చారుకదా! అట్లా వారిని హేళన చేస్తూనే ఆ తెల్లోడు ఇచ్చే "గ్రీన్ కార్డు" కోసం రోజు రోజు ఎదురు చూస్తూ ఉంటారు. మరికొందరుంటారు. అసలు భారతదేశంలో పుట్టడం తమ కర్మని, ఇక్కడ తాము పుట్టకపోయినా ఇక్కడ వుండడం ఏనాటి అదృష్టమోనని. ఇక్కడ భూతల స్వర్గమేనని, అన్నింటో ఆ తెల్లవాళ్ళని ఇమిటేట్ చేస్తూ బతికేవారు కొందరు. అవి మనకు ఎంతవరకు సరిపడతాయో అనేది వేరే సంగతి. ఇట్లా కొన్ని కుటుంబాలతో మాటలు, ఆచార వ్యవహారాలు అన్ని చూచినమీదట ఏమనిపిస్తోందో తెలుసా..... ఇంకా జాత్యహంకారం, మతాహంకారం. కులాహంకారం, మనుషుల్ని పట్టి పీడిస్తూనే ఉన్నాయి. ఇది ఏదో ఒక దేశంలోనో, ఒక జాతిలోనో, ఒక మతంలోనో, ఒక ప్రాంతంలోనో పరిమితమైంది కాదు.

ప్రపంచమంతటా ఈ జాడ్యం వ్యాపించి వున్నదే! లేకుంటే హిట్లర్ లాంటి జాత్యహంకారి నరహంతకుడుగా మారి అంతమందిని పొట్టన పెట్టుకొంటాడా !! మనుషులకి సంకెళ్ళు వేసి జంతువుల్లా పబ్లిక్ గా మార్కెట్లో పెట్టి కొనుగోళ్ళు అమ్మకాలు జరిపేవారంటే నమ్మబుద్ధవు తుందా! అంటరానివారంటూ కొందరిని ఊరికి దూరంగా పెట్టేవారంటే నిజమే అంటావా!! కాని ఇవన్నీ చరిత్ర చెప్పే సాక్ష్యాలు తల్లీ.

అయితే ఇప్పటికీ మానవులు చరిత్ర నుండి నేర్చుకోవలసినది నేర్చుకోవడంలేదు. జరిగిన తప్పులు, మానవాళి మారణహోమం నివారించదగిందే. మనమంతా ఈ భూమి మీద నివసిస్తున్నాం. అందరికీ జీవించే హక్కు వుంది. ముందుగా మనం మనుషులం. ఆపైనే జాతి, మతం, కులం, ప్రాంతం. ఇట్లాంటి విశాలదృక్పథమే నేడు కావల్సింది. అయితే ఆ దృష్టి కొరవడటంవల్లనే ఇన్ని వేల మైళ్ళ దూరం వచ్చినా కులసంఘాలు తమ పాత్రను ఇక్కడ కూడా ఇతోధిక ఉత్సాహంతో పోషిస్తున్నాయి.

శిక్షణా తరగతుల వ్యవస్థపాలిక.....

గురజాడ జయంతి సందర్భంగా
మహిళలకు శుభాకాంక్షలతో...

వేడుకాయల మణిశ్వరరావు

మండల అభివృద్ధి అధికారి

కాకినాడ రూరల్

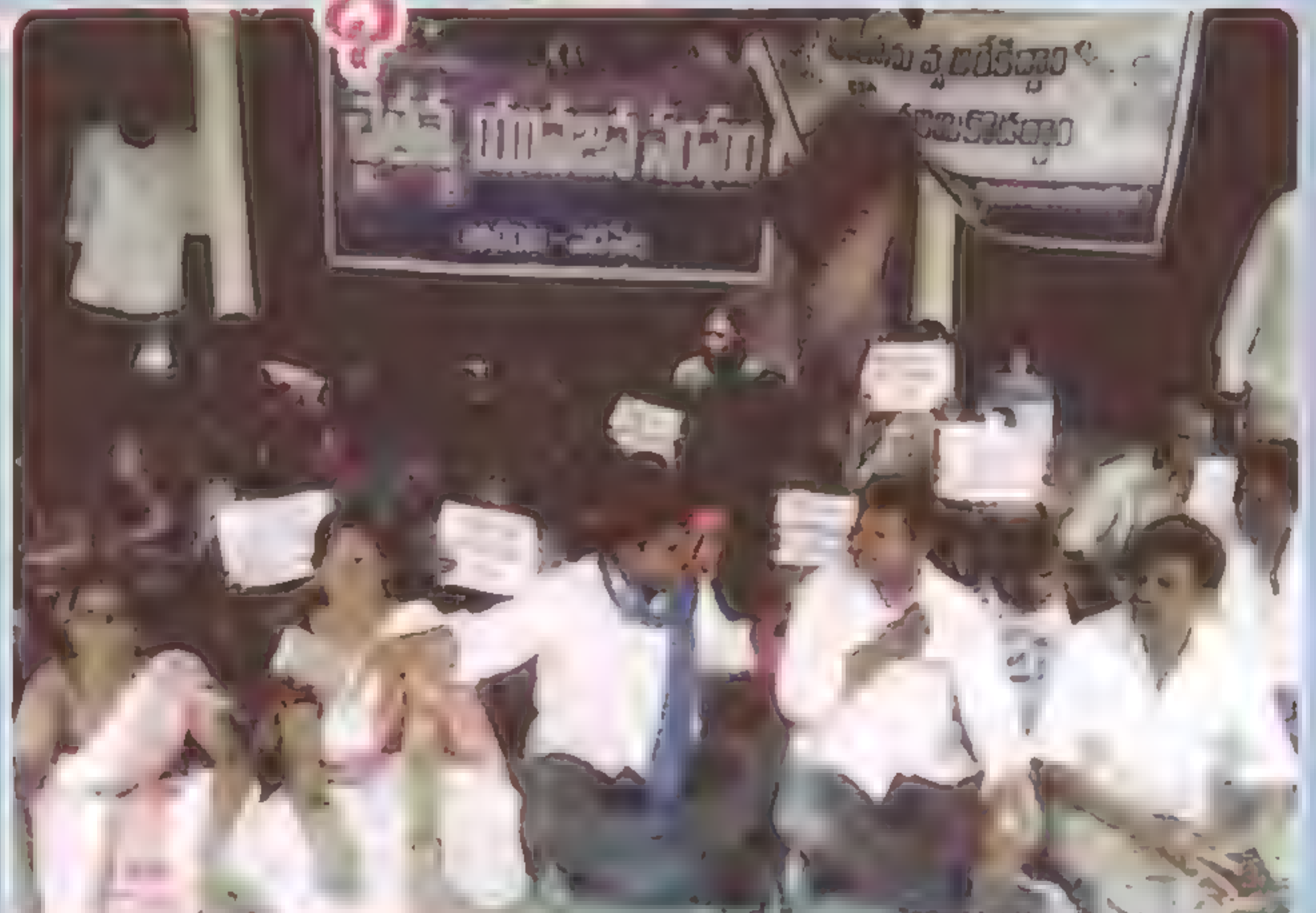

శ్రీ కుర్రనాల కన్యబాయి గారు
వ్యవసాయ శాఖ మరియు సహకార శాఖామంత్రి
ఆంధ్రప్రదేశ్

మద్యంపై యుద్ధం...

వాషింగ్ మిషన్

కొరకు ప్రత్యేకంగా
తయారు చేయబడింది

త్రిపుల్ ఎక్స్ వారి

మ్యాజిక్ డిటర్జెంట్ పౌడర్

10/- కేవలం
రూ
లకే

నీకు నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పేకంటే నీ పరిశీలనలో ఈపాటికి కొన్ని విషయాలు నీకు అర్థమయ్యే వుంటాయి. మన రాజకీయాలను ఇప్పుడు శాసించేది కులమే! దీర్ఘకాల ప్రయోజనాలు, ప్రజోపయోగాలు, ప్రజాస్వామ్యం. ఇవన్నీ కేవలం చెప్పటానికి మాత్రమే కాని ఆచరణలో ఏ ఒక్కటి ఉండదు. స్వప్రయోజనం అన్నింటిని మించినది. కాకుంటే అన్ని కాలాల్లోను వీటన్నింటిని కాదని మానవత్వం మించిన మతమేది లేదనే మహానుభావులు కొందరున్నారు. ఇలాంటివారివల్లనే ఇంకా మంచితనం చావలేదనిపిస్తోంది.

మరొక తమాషా చెప్పనా? ఈ కులాలు, మతాలు అనేవి కూడా అవనరాన్ని అనుసరించి మారుతూ వుంటాయి. బలవంతంగా, ఇష్టం లేకున్నా మార్చుకో వలసిన సందర్భాలు కొన్ని వుంటాయి. లేకుంటే ప్రపంచంలోనే రెండు మతాలుగా

పరిగణింపబడే మతాలు అంతగా ఎట్లా వ్యాప్తి చెందుతాయి? నీవు ఈ విషయాలన్ని తెలుసుకోవాలంటే కొన్నయినా వీటికి సంబంధించిన పుస్తకాలు చదవాలమ్మా! మతవ్యాప్తి కోసం ఎంతలేసి యుద్ధాలు జరిగాయో! తమాషా ఏమిటంటే ఏ మతమూ కూడా అది పుట్టినప్పటి రూపంలో కాకుండా అనేకానేక రూపాలు సంతరించుకొంటూ ఉంటుంది. ఇట్లాటి పరిణామం ముఖ్యమైన మతాల్లోనే మనం చూడవచ్చు. మళ్ళా వీరిలో వీరికి గొడవలు, యుద్ధాలు. ఎవరి ఆధిపత్యం వారు చూపటానికి నిరంతరం ఒకరితో ఒకరు ఘర్షించుకుంటూనే వుంటారు.

ప్రపంచంలో ఎక్కడ ఏ దేశపు నాగరికత కూడా గిరిగీసుకొని కూర్చున్నట్లు కాని, వారిపై మరి దేని ప్రభావము లేదని చెప్ప వీలులేదు. ఎందుకంటే అనాదినుండి ప్రాకృత్తిమల మధ్య రాకపోకలు అటునుంచి ఇటుకు, ఇటు నుంచి అటుకు నాగరికత,

ఆచార వ్యవహారాలకు వాహకంగా పనిచేసాయి. మానవుడు తన జీవిక కోసం ఈ విశాల ప్రపంచంలో ఎక్కడ అనువుగా ఉంటుందో అక్కడకు ప్రయాణం చేస్తునే వుంటాడు. ఇవన్నీ చారిత్రక సత్యాలు.

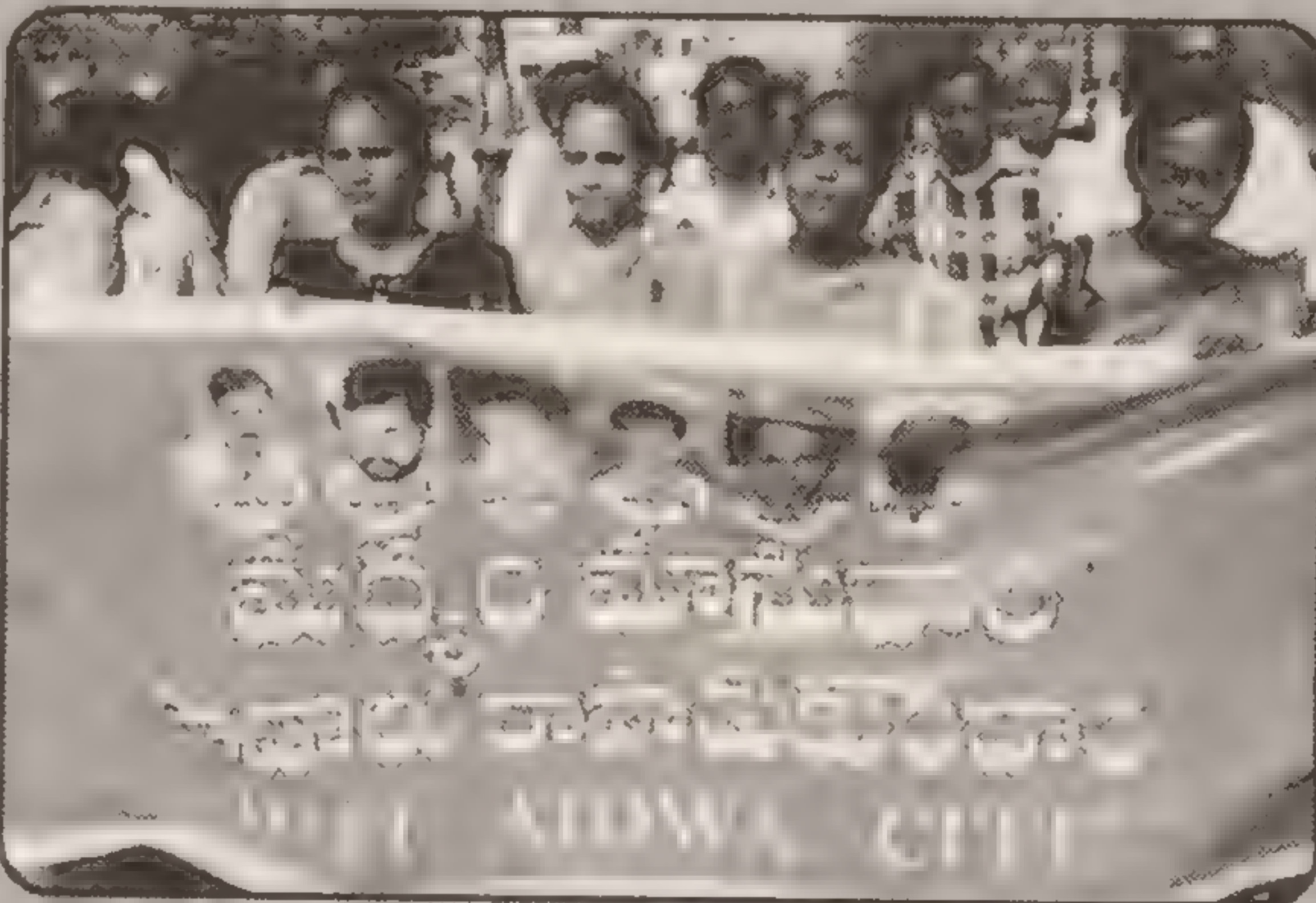
ఒకప్పుడు రాజులు తామవలంబించే మతాలను పాలితులపై బలవంతంగా రుద్దేవారు. అధికారం వున్నవారి మాటకే చెల్లుబాటు కదా! ప్రజలు జీవనాధారం నిమిత్తమో, ప్రాణభయంతోనో మతాలు మార్చేవారు. ఇప్పుడు స్వలాభాపేక్ష కోసం, గౌరవం కోసం మతాలు మారుతున్నారు. మారినట్లు ప్రజలను నమ్మిస్తున్నారు. మాకు అన్ని మతాలు ఒకటే అని చెబుతారు. జాతి, మత, ప్రాంత పిచ్చి మనిషిని మృగంలా మార్చేస్తుంది. అమ్మా! నీకు అలాంటి నరహంతకుల గురించిన వివరాలు, చదవలసిన పుస్తకాలు కొన్ని ఇస్తాను. తప్పక నీవు చదవాలి... మేం వచ్చినవెంటనే కలుద్దాం. ఉంటానురా తల్లీ....

మద్యం పై యుద్ధం

నరసాపురం లాకుపేటలో ఐదు రోజులుగా ఇళ్ళ మద్య మద్యంషాపు తోలగించాలని ఐదు రోజుల పాటు దీక్షలు చేశారు. రాత్రి పూట కూడా దీక్ష శిబిరాన్ని కొనసాగించారు. ఐదవ రోజు వంట, వార్డు నిర్వహించారు. షాపువేరే చోటకి తరలిస్తామని హమి యివ్వడంతో దీక్షలు విరమించారు.

మా ప్రాంతంలో షాపులు వద్దంటూ మద్యంకి వ్యతిరేకంగా పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో ఆచంట, నరసాపురం, ఆలమూరు లలో మహిళలు, యువకులు, పెద్దలు ఆందోళనలు చేపట్టారు. ఐదవ అందగా నిలిచింది. ఆచంట లో యువకులు సెల్ టవర్ ఎక్కి నిరసన తెలపగా మహిళలు రోడ్డుపై బైరాయించారు.

నరసాపురంలో మహిళలు వంటా-వార్డు నిర్వహించారు. ఎక్సైజ్

అధికారులతో చర్చలు జరపారు. పర్మిషన్లు రద్దు చేస్తామని అధికారులు హామీ ఇచ్చారు. వేరే ప్రాంతానికి తరలించేందుకు చర్చలు తీసుకుంటామని హామీ ఇచ్చారు. తరలించకపోతే ఆందోళనలు కొనసాగిస్తామని హెచ్చరించారు.

తనకు ఏరియాలో ఆలమూరులో ఇళ్ళ మద్య మద్యం షాపు పెట్టవద్దని ఒకటో తేదీ

నుంచి దీక్షలు చేస్తున్నారు.

కాకినాడ 39 వ డివిజన్ చీడీల పోరలో ప్రభుత్వం మద్యం దుకాణం ఏర్పాటు చేయవద్దని, స్థానిక మహిళలు నిరసన తెలియజేశారు. ఆందోళన చేస్తున్న మహిళలకు ఐదవ జిల్లా అధ్యక్ష కార్యదర్శిలు భవానీ, రమణీ, నగర అధ్యక్షురాలు అనంత లక్ష్మి మద్దతు తెలియజేశారు.

గాంధీ జయంతి సందర్భంగా వాంబే కాలనీలో మద్యం మానుదాం, ప్రాణాలు కాపాడుకుందాం అంటూ ఇటీవల మద్యం వల్ల మరణించిన వారి ఫోటోలు తో ఆ కుటుంబ సభ్యులతో గాంధీ విగ్రహం నుండి ప్రదర్శన నిర్వహించారు.

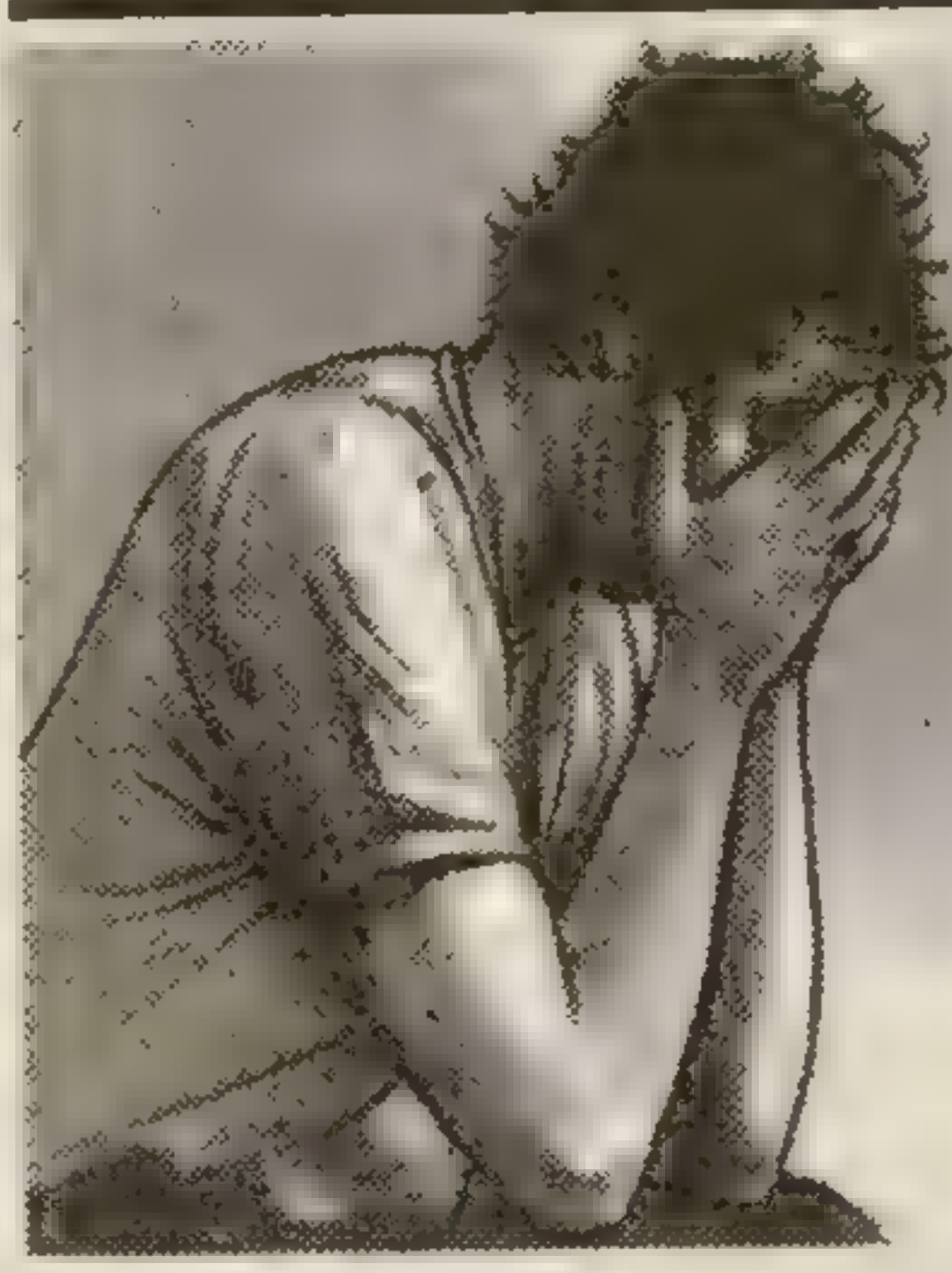
మానసిక ఆరోగ్యం

1992వ సంవత్సరము నుండి వరల్డ్ హెల్త్ ఆర్గనైజేషనువారి పిలుపుమేరకు ప్రతి సంవత్సరము అక్టోబరు 10 వ తేదీని ప్రపంచ మానసిక ఆరోగ్య దినముగా జరపాలని, ఆ రోజున మానసిక ఆరోగ్య అవశ్యకత గురించి వివిధ రూపాలలో ప్రజలకు అవగాహన కల్పించాలని ప్రపంచ దేశాలచే నిర్ణయించ బడినది. ఈ సంవత్సరము 2019 లక్ష్యం “ఆత్మహత్య నివారణ” పై ఫోకస్ చేయాలని ది వరల్డ్ ఫెడరేషన్ ఫర్ మెంటల్ హెల్త్ చే ప్రకటన చేయబడినది.

ఈ మధ్య వరల్డ్ హెల్త్ ఆర్గనైజేషన్ ఇచ్చిన నివేదికల ప్రకారము ప్రతి సంవత్సరము ప్రపంచ వ్యాప్తంగా 8 లక్షల మంది ఆత్మహత్య చేసుకుంటున్నారని, వారిలో అత్యధికమంది 15 సంవత్సరాల నుండి 29 సంవత్సరాల వయస్సులైన యువకులే వుండటము విచారించదగిన అంశమని ఆవేదన చెందినది. గతములో భారతీయ శిక్షాస్పృతిలోని సెక్షను 309 ప్రకారము ఆత్మహత్యకు తలపెడితే ఒక సంవత్సరము జైలుశిక్ష లేదా జరిమానా లేదా రెండూనూ విధించబడేవి.

తరువాత 1996 లో మన అత్యున్నత న్యాయస్థానము జ్యుస్ కోర్ కేసులో ఆ సెక్షను తొలగించమని, ఆ విధముగా చట్టము చేయమని 2011లో పార్లమెంటుకి సూచించింది. కానీ అది ఇంకా జరగలేదు. కానీ మెంటల్ హెల్త్ యాక్ట్ 2017 లోని సెక్షను 115 ప్రకారము మానసిక రుగ్మతతో ఆత్మహత్య ప్రయత్నము చేసేవారిని శిక్షించ కూడదని, వారికి తగిన వైద్యము అందించి ఆరోగ్యవంతులను మాత్రమే చేయాలని చెప్పింది.

అలాగే మన రాజ్యాంగము అధికరణము 21 ప్రకారము పుట్టిన ప్రతి వ్యక్తికి ఆరోగ్యంగా, గౌరవప్రదంగా బ్రతికే హక్కు ఉన్నది. ఆ హక్కును ఇతరులెవరూ తొలగించలేరు. కానీ క్షణకాల మానసిక

వుద్వేగానికి గురై తమ జీవితము అనవసరము అనుకుని ఆత్మహత్యలకు పాల్పడుతూ వారి జీవించే హక్కును వారే స్వయముగా కాలరాసుకునేవారు. కొంత మంది అయితే వృత్తిగ్లకు గురై మానసిక రోగులుగా మారేవాళ్ళు మరికొంతమంది. నేటి అమానవీయపు సమాజం ఎందరినో ఒత్తిడికి గురిచేస్తున్నది. అలాంటి వారికి మనమంతా కలసి శతకోటి సమస్యలకు అనంతకోటి ఉపాయాలున్నాయని, ముందంతా మంచే జరుగుతుందని వారిలో స్థైర్యము నింపి వారికి మానసిక ధైర్యము కల్పించాలి. తద్వారా వారిని ఆరోగ్యంగా వుంచాలి. ఆ దిశగా పనిచేయాలనే ఈ మానసిక ఆరోగ్య దినము లక్ష్యము.

ఈ సందర్భముగా విజయవాడకు చెందిన ప్రముఖ మానసిక వైద్యురాలు డాక్టరు డి. నైమిష, ఎం. డి. నుండి మానసిక రోగ లక్షణాలు, వాటిని ఎలా అధిగమించాలనే అంశాలపై అమె నుండి సేకరించిన విలువైన అంశాలు: డాక్టరు డి. నైమిష, కన్సల్టెంట్ సైక్రియాట్రిస్ట్, ఏరియా ఆసుపత్రి, నూజివీడు.

1. మానసిక రోగాలు స్త్రీ పురుషులకు వచ్చేవి వేరుగా వుంటాయా?

జ: మానసిక రోగాలకు స్త్రీ పురుషులనే తేడా వుండదు. కానీ స్త్రీలలో మాత్రమే కొన్ని రకాలు వచ్చేవి వుంటాయి. అవి ప్రీమేనుస్ట్రల్ డైస్ఫోరిక్ డిసార్డర్ (పి.ఎం.డి.డి.) అంటారు.

ఒక వారము నించి నెలసరి వచ్చేముందు ఈ వ్యాధి వస్తుంది. పీరియడ్ టైమ్ అయిపోగానే పోతుంది. ఈ వ్యాధి లక్షణాలు ఎలావుంటాయంటే ఇరిటేబింగ్ వుండడము, ఆకలి లేకపోవడము, నిద్రనరిగా పట్టకపోవడము, కోపము, దిగులుగా వుండడము వుంటుంది. ఈ మోనోపాజ్ లక్షణాలు 45 - 55 సంవత్సరాల వయసున్న మహిళలలో కనిపిస్తుంటుంది. ఈ లక్షణాలు వరనగా పీరియడ్ అయిపోయాక కూడా వుంటే డిప్రెషనులోకి వెళ్ళే అవకాశము వుంటుంది. వెంటనే మానసిక వైద్యులను కలిసి మందులు వాడాల్సి వుంటుంది.

2. డిప్రెషను లక్షణాలు ఏమిటి?

జ: చిన్న చిన్న విషయాలకు కోప్పడటము, నిద్ర పట్టకపోవడము, ఎప్పుడూ దిగులుగా వుండటము, ఏ పనిమీద ఆసక్తి లేకపోవడము, ఆకలి లేకపోవడము, ఏకాగ్రత కోల్పోవడము, ఆత్మన్యూనతా భావంతో క్రుంగిపోవడము, ఆత్మహత్య చేసుకోవాలనే ఆలోచనలు కలుగడము, ఆరోగ్యపరముగా ఏ రోగాలూ లేనప్పటికీ ఎప్పుడూ నీరసముగావుండటము మొదలైన లక్షణాలు కలిగి వుంటారు. ఈ లక్షణాలతో ఎవరైనా 15 రోజులపాటు వరుసగా ఇబ్బందిపడుతున్నట్లు గుర్తించినట్లైతే వారిని వెంటనే సైక్రియాట్రిస్టు వద్దకు తీసుకు వెళ్ళాలి.

3. మానసిక సమస్యలు ఏ వయసులో వస్తాయి?

జ: మానసిక సమస్యలు 20 నుండి 40 సంవత్సరాల వయసు మధ్యలో ఎక్కువగా వస్తాయి. ఇందులో చాలా రకాలు వుంటాయి. డిప్రెషను, ఆల్కహాల్ ఎడిక్షను, యాంగ్డెటీ, సైకోసిస్. వీటిలో మళ్ళీ అనేక ఉప భాగాలుగా నిర్వచించబడ్డాయి. ఇవి సామాన్యముగా వచ్చేవి. మతిమరుపుని డిమెంషియా అంటారు. సాధారణంగా ఇది 60 సంవత్సరాలు దాటాక వస్తూంటుంది. రోగము గుర్తించిన మొదటి దశలో అయితే కౌన్సిలింగుతో జబ్బు నయము చేయవచ్చు. జబ్బు ముదిరితే మందులు ఖచ్చితంగా వాడుకోవలసి వుంటుంది.

4. ఈ మానసిక సమస్యలను ఎలా అధిగమించాలి?

జ: సమస్యను గుర్తించగానే ముందు మానసిక వైద్యులను మాత్రమే సంప్రదించాలి. వాళ్ళిచ్చిన మందులు వాడాలి. ఒక నెల, రెండు నెలలు వాడి ఆపకూడదు. మందులు వాడకపోతే ఈ జబ్బులు పెరిగిపోయి అనేక అనర్ధాలు ఎదుర్కోవలసి వస్తుంది. ప్రారంభములోనే మందులు వాడితే పూర్తిగా నయమయ్యే అవకాశము వుంది.

5. కుటుంబ సహకారము వుండాలా?

జ. ఖచ్చితంగా వుండాలి. శరీర ఆరోగ్య సమస్య ఏదైనా వస్తే వెంటనే వైద్యుని దగ్గరకు వెళ్ళి ఎలా వైద్యం చేయించుంటారో, అలాగే మానసిక జబ్బుని గుర్తించినపుడు కూడా దానిని గుర్తించి, మంచి మానసిక వైద్యం అందచేయాలి. అంతేగాని మానసిక రోగాన్ని గుర్తించకుండా ఆ రోగులు చేసే వివిధ చర్యలకు వారిపై కోప్పడడము, తిట్టటము వంటివి చేసి వాళ్ళ రోగాన్ని మరింత పెంచకూడదు.

6. ఇప్పుడు అందరూ ఇంటర్నెట్, సెల్ ఫోనులు వాడకానికి అలవాటుపడ్డారు. అదేమైనా మానసిక సమస్యలకు దారితీసే అవకాశము వున్నదా?

మానసిక రోగాలు రావడానికి కారణాలు ఏమై వున్నాయి?

జ: ప్రస్తుత కాలమాన పరిస్థితుల వల్ల వత్తిడి బాగా పెరుగుతున్నది. జీవన విధానములో తేడాలు వచ్చాయి. ఆడ వాళ్ళకైతే పనిభారం పెరుగుతున్నది. వుద్యోగం, ఇల్లు, పిల్లలు, బంధువులు, ఇంట్లో భర్త, పిల్లలు ఇంటిపనుల్లో సహాయము చేయకపోవడము, సెల్ ఫోను ఎక్కువగా వాడడము ఇలాంటివన్నీ మానసిక వత్తిడిని పెంచుతుంటాయి.

జ: ఉన్నది. సెల్ ఫోను అధికముగా వాడటము వల్ల డిప్రెషను, యాంగ్డెటీ పెరుగుతుంది. ఇంటర్నెట్ ఎడిక్షను డిసార్డర్ వస్తుంది. వ్యసనాలకు మాదిరే వీటికి కూడా అలవాటుపడి అవి లేకపోతే బ్రతకలేము అనే స్థాయికి చేరుకుంటారు.

7. ఆహార నియమాలేమైనా మానసిక రోగాలు రాకుండా నియంత్రించగలవా?

జ: ఆరోగ్యకరమైన ఆహారము తీసుకోవాలి. రోజూ ఒకే నియమిత సమయములో నిద్ర, ఆహారము, విశ్రాంతి పంటివి పాటించాలి.

న్యూట్రిషియన్ ఫుడ్ తీసుకోవాలి. జంక్ ఫుడ్ మానేయాలి. రోజూ వ్యాయామము కనీసము అరగంటైనా చేయాలి. అవి యోగా, వెడిటేషన్ లాంటివి చేస్తే వత్తిడి తగ్గించుకోవడానికి దోహద పడతాయి. అలాగే మంచి పుస్తక పఠనము కూడా ప్రశాంతత నిస్తుంది.

8. మానసిక రోగాలు రావడానికి కారణాలు ఏమై వున్నాయి?

జ: ప్రస్తుత కాలమాన పరిస్థితుల వల్ల వత్తిడి బాగా పెరుగుతున్నది. జీవన విధానములో తేడాలు వచ్చాయి. ఆడవాళ్ళకైతే పనిభారం పెరుగుతున్నది. వుద్యోగం, ఇల్లు, పిల్లలు, బంధువులు, ఇంట్లో భర్త, పిల్లలు ఇంటిపనుల్లో సహాయము చేయకపోవడము, సెల్ ఫోను ఎక్కువగా వాడడము ఇలాంటివన్నీ

మానసిక వత్తిడిని పెంచుతుంటాయి.

9. కౌన్సిలింగుతో ఈ మానసిక సమస్యలు పోతాయా?

జ: ఇంట్లో మనమధ్య తిరుగుతున్న వ్యక్తి ప్రవర్తనలో మార్పు గమనించగానే వారేదో మానసిక సమస్యతో బాధపడుతున్నారని గుర్తించాలి. వెంటనే వారిని మానసిక వైద్యునికి చూపించాలి. అప్పుడు వారు జబ్బు ఏస్థాయిలో వుందో గుర్తించి, నిర్ధారించి కౌన్సిలింగ్ సరిపోతుందా లేదా మందులు వాడాలా అని నిర్ణయిస్తారు. మానసిక వైద్యులు అంటే సైక్రియాట్రిస్ట్ వైద్యులు మాత్రమే. వారు అవసరాన్ని బట్టి కౌన్సిలింగు, దానితోపాటే అవసరమైతే మందులు ఇస్తూ, అబ్జర్వు చేస్తూ వ్యాధిని తగ్గిస్తారు.

10. ఈ మధ్య చదువుకున్నవాళ్ళు కూడా ఆత్మహత్యలు చేసుకుంటున్నారు. అవి మానసిక జబ్బుకు సంబంధించినవేనా?

జ: అవును. ఒకసారి ప్రయత్నము చేసినవాళ్ళు మళ్ళీ చేసుకోవాలనుకుంటారు. ఒకసారి ప్రయత్నము చేసినవాళ్ళని జాగ్రత్తగా చూసుకుంటూ మానసిక వైద్యుల దగ్గర వైద్యం తప్పని సరిగా చేయించాలి. ఏమాత్రము అశ్రద్ధ చేయకూడదు. కొంత మంది అప్పటిదాకా బాగానే వుండి క్షణ కాలములో జీవితముమీద విరక్తి పెంచుకుని ఈ తీవ్ర దారుణము చేస్తుంటారు.

అలా వత్తిడికి ఆక్షణములో గురై తీవ్ర దుఃఖము అనుభవిస్తున్న వారిని వారి కుటుంబము గుండెకి హత్తుకోవాలి. జీవితము మీద ఆసక్తి కలిగించాలి. వారిని కొద్దిరోజులపాటు వంటరిగా వదలకుండా మనకూడానే వుండేట్టు చేసుకోవాలి. వారి ఆవేశము చల్లబడ్డాక మామూలైపోతారు. ఎవరైనా చస్తే వీడ పోతుంది అని మాటిమాటికి అంటున్నా, ప్రతిదానికి కుమిలిపోతూ ఏడుస్తున్నా వారిని తప్పకుండా మానసిక వైద్యులకు చూపించాలి.

(ఇంటర్వ్యూ - నందూరి పద్మాంజలి)

* * *

రైతుల ఆత్మహత్యలు.. వితంతువుల జీవితాలు

(1997 నుండి 69,000 మంది రైతు ఆత్మహత్యలను ఎదుర్కొన్న మహారాష్ట్రలోని మరాఠ్వాడ మరియు విదర్భ ప్రాంతాలలో ఈ రచయిత చేసిన పరిశోధనలలో ఇది భాగం ఎన్.సి.ఆర్.బి మరియు లోక్ నభ. అమరావతి, యావత్మల్ మరియు బీడ్ జిల్లాల నుండి వచ్చిన కేసులను పరిశీలిస్తే ఒక వితంతువు యొక్క ఉనికిని సమాజం, రాజ్యం, బంధువులు అత్యంత సాధారణంగా ఎలా విస్మరిస్తారో తెలుస్తుంది. రైతు ఆత్మహత్యలు గ్రామీణ భారత దేశం యొక్క దుఖాన్ని నిరాశ నిస్సహాయతల్ని తెలియజేస్తుంది.

ప్రతి ఆత్మహత్య విషాదకరంగా ముగిసిన జీవితం కంటే ఎక్కువ సంగతులను తెలియజేస్తుంది. ప్రతి ఆత్మహత్య ఒక వితంతువుని మన ముందు నిలబెడుతుంది. రైతుని చంపిన అవే పరిస్థితుల్లో జీవించటానికి ఆమె సిద్ధపడుతుంది. ఒక వితంతువు కేవలం ఆమె కష్టాల్లో ఒంటరిగా ఉన్నందుకు మాత్రమే కాకుండా రాజ్యానికి, సమాజానికి మరియు ఆమె సొంత కుటుంబానికి కూడా ఆమె ఉనికి పట్టనందుకు ఎక్కువ భారం అనుభవిస్తుంది. ఆమె జీవితం, తరగతి, కులం, సమాజం మరియు మతంతో సంబంధం లేకుండా గ్రామీణ మరియు పట్టణ భారతదేశం అంతటా మహిళలు ఎదుర్కొంటున్న విస్తృతమైన, పునాదుల దాకా చొచ్చుకుపోయిన సామాజిక - రాజకీయ పరిస్థితిని తెలుపుతుంది. సమాజం మరియు కుటుంబం అమలు వరుసగా రాజ్యం చేత అమలు చేయబడుతున్న కనబడని సూత్రాలైన విధేయత, ఆధార పడటం, వ్యక్తిగత గుర్తింపు లేకపోవడం, మొదలగు వాటి వలన ఆమె తన వనరులకు మించి ఎదగని పరిస్థితి వలన రాజ్యాల స్థితిని గుర్తుకు తెస్తుంది.

రైతు ఆత్మహత్య తర్వాత వచ్చే వివిధ

సంక్షోభాలను ఎదుర్కొనే క్రమంలో ఒక వితంతువు ఆమెపై విధించిన ఏడు అదృశ్య ఆంక్షలను ఎదుర్కొంటుంది.

మొదటిది సాంప్రదాయం : ఇది వితంతువును భయానికి, అభద్రతకూ గురి అయ్యేటట్లు చేసి, తద్వారా ఆమె జీవితంపై నియంత్రణను భర్త నుండి కుటుంబానికి మరియు సమాజానికి మారుస్తుంది. రైతు ఆత్మహత్య చేసుకున్న వెంటనే ఈ నియంత్రణ మార్పు జరుగుతుంది. వితంతువు తన జీవితంపై నియంత్రణ నుండి స్వేచ్ఛను పొంద లేదు. ఇంతకు ముందు భర్త నియంత్రణలో వున్న స్త్రీ ఇప్పుడు కుటుంబంలోని ఇతర మగ సభ్యుల నియంత్రణ లోకి వెళుతుంది.

రెండవ అదృశ్య ఆంక్ష సమాజంలో స్త్రీ యొక్క హోదా: పురుష ఆమోదం లేకుండా సమాజం ముందు ఆమె పరిస్థితి అనిశ్చితంగా ఉంటుంది. ఉదాహరణకు, ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు, బ్యాంకులు, ఆసుపత్రులు మరియు పాఠశాలల్లోని పురుషులు ఆమెతో కాకుండా కుటుంబంలోని పురుష ప్రతినిధులతో సంభాషించాలని కోరుతారు. ఒక వితంతువు బయటి ప్రపంచంతో సంబంధాలు మొదలు పెట్టటానికి ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటుంది.

పరాధీనత నుంచి బయట పడాలని ప్రయత్నించిన ప్రతిసారి ఆమె మరింతగా అదుపులోకి నెట్టబడుతుంది.

మూడవ అదృశ్య ఆంక్ష రాజ్యం పని చేసే విధానం : ఇందులో స్త్రీలకు పాత్రలేదు. భారతదేశం మగవాడిది. మహిళా పౌరులు వేరే. వాళ్లకు ఇందులో భాగం లేదు. అన్నీ పురుషుల కోసం సాధారణీకరించబడతాయి. ఇది పితృస్వామ్య మార్గాల ద్వారా ప్రయోజనిస్తుంది. ఉదాహరణకు, ఆత్మహత్యలు చేసుకున్న కుటుంబాలకు పరిహారాన్ని అంద చేసేటప్పుడు కూడా రాష్ట్రం నేరుగా వితంతువుతో సంభాషించదు. కుటుంబంలోని ఒక మగ సభ్యుడు లేదా ఒక మగ పౌరుగువాడు కూడా వితంతువు తరపున మాట్లాడుతుంటాడు, ఎందుకంటే రాజ్యం ఎలా పని చేస్తుందో ఆమెకు తెలియదని, అజ్ఞాని అని పరిగణిస్తుంది. అందువలన ఇలాంటి విషయాల నుంచి ఆమె మినహాయించబడుతుంది. నాల్గవ అదృశ్య ఆంక్ష విద్య వంటి అవకాశాలు: ఇది బాల్యం నుండి మహిళలకు విద్య నిరాకరించబడుతుంది. ఉన్నత తరగతుల బాలికల డ్రాప్-అవుట్ రేట్లను చూస్తే ఇది స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

చైతన్యమాసని సంపుటి- 1 సంచిక- 1

అయిన విద్య పొందటానికి కావలసిన ట్యూషన్లు మరియు ఇతర అన్ని సౌకర్యాలు అమ్మాయిలకు కల్పించటం వృధా పెట్టుబడిగా పరిగణించబడతాయి. ఎందుకంటే వివాహం తర్వాత తల్లిదండ్రులను, ఇంటిని విడిచిపెట్టి అమ్మాయిల కోసం సమయం, కృషి మరియు డబ్బు వెచ్చించటం వృధా అని సమాజం యొక్క అభిప్రాయం. వారి సోదరులు పాఠశాలలో చదువుతుండగా 13-14 సంవత్సరాల వయస్సు నుండే తమను పనిలో పెట్టినట్లుగావితంతువులు వెల్లడించారు. ఇది మహిళల ఉపాధి మరియు అభివృద్ధిని ప్రభావితం చేస్తుంది.

విదవ అదృశ్య ఆంక్ష విలువ: ఇది మహిళలు చేసే పనికి ఎలాంటి విలువ ఇవ్వకపోగా అది ఆమె తప్పక చెయ్యవలసిన బాధ్యతగా గుర్తిస్తుంది. ఉదాహరణకు, వ్యవసాయ కార్మికురాలుగా రోజుకు 6-7 గంటలు పనిచేయడంతో పాటు, ఒకగ్రామీణ మహిళ తన పిల్లలను సాకడం,

బట్టలు ఉతకడం, కుటుంబం కోసం వంట చెయ్యటం, ఇల్లు, పరిసరాలు మరియు బాత్‌రూమ్‌లను శుభ్రపరచటం, నీరుతీసుకు రావడం పశువులను పెంచడం, వాటికి కావలసిన పశుగ్రాసం సంపాదించడం ఇంకా అనేక ఇతర పనులు చేయవలసి వస్తుంది. మహిళలు తమ జీవితంలో ప్రతి రోజు ప్రతినిమిషం పని చేస్తారు. ఇది వ్యవసాయ మహిళలను బలహీన పరిచి వారిని అనారోగ్యానికి గురిచేస్తుంది.

ఆరవ అదృశ్య ఆంక్ష యాజమాన్యపు హక్కు: చట్టాలు ఉన్నప్పటికీ, మహిళలు సాంప్రదాయ కంగా ఆస్తిని వారసత్వంగా పొందరు. పట్టణమైనా, గ్రామీణమైనా, మనుగడ కోసం స్త్రీ మగ బంధువులకు తన హక్కులను వదులుకుంటుంది. ఇది ఆస్తులకు సంబంధించింది అయినందు వలన ఇది బాలికలలో చిన్న వయస్సు నుంచీ తల్లిదండ్రులు, కుమార్తెలకు వారి నిజమైన ఇల్లు వారి భర్త ఇల్లు అని వారి మనసులలోకి చొప్పిస్తారు. కుమార్తెలు

మరియు సోదరీమణుల కోసం ఇళ్ళు కట్టేటప్పుడు ఎలాంటి అమరికలు చేయబడవు. ఇంటి వెలుపలి గోడల పై నేమ్‌ప్లేట్లు మహిళల పేర్లను కలిగి ఉండవు.

ఏడవ అదృశ్య ఆంక్ష ఓటు: స్త్రీలను సమాన పౌరులుగా పరిగణించని సమాజంలో, వాగాడంబ రానికి మించి, రాజకీయ వ్యవస్థ భిన్నంగా ఉండదు. ఆత్మహత్యలు చేసుకున్న రైతుల భార్యలు ఎన్నికల తీర్పు తమ విధిని మార్చలేదని నిరాశను వ్యక్తం చేస్తున్నారు. భారతదేశంలో రాజకీయాలు తరచుగా పేదలు, రైతులు మరియు కార్మికులకి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తాయని హామీ ఇస్తున్నాయి. అన్నింటిలోను మహిళలు వున్నారు. పేద మహిళలు వున్నారు, మహిళలు రైతులుగా వున్నారు, మహిళలు కార్మికులుగా వున్నారు. అయినా గానీ ఇంత పెద్ద ప్రజాస్వామ్యంలో ఎవరూ మహిళల సమస్యలకు ప్రాతినిధ్యం వహించరు. (అనువాదం - బి.హరితదేవి)

AASSAV MACS

Regd. No. AMC / VSP / DCO / 2000/463

Adhivase Abhibrudhi Samaskrithika Sangam Araku Vally, Mutuelloy Aided Multipurpose Co-operative Society Araku Vally, Visakhapatnam

గిరిజన మిత్ర

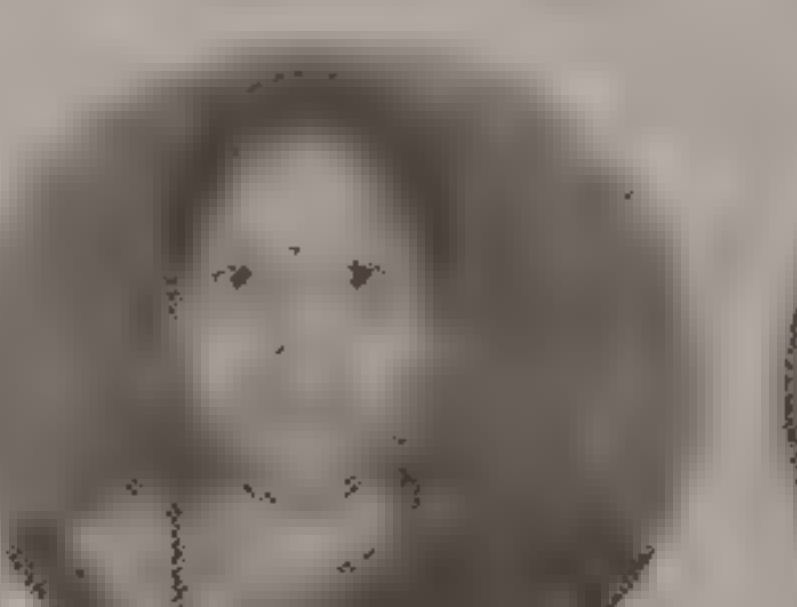
గొల్లూరి భాగ్యవతి
ప్రెసిడెంట్

కోరుకొండ జన్నమ్మ
జైన్-ప్రెసిడెంట్

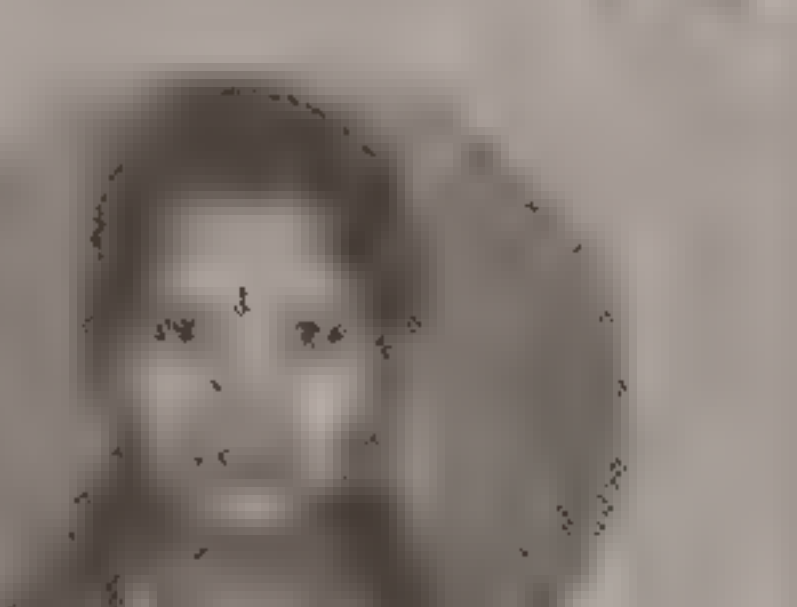
బాదం భాగ్యలక్ష్మ
ప్రెజర్

కోర్కా ద్రౌపది
మెంబర్

మోస్య మొన్న
సెక్రటరీ

తాలాబు సరస్వతి
మెంబర్

రాబలికి మొతుల
ప్రెజర్

మాదెం పద్మ
మెంబర్

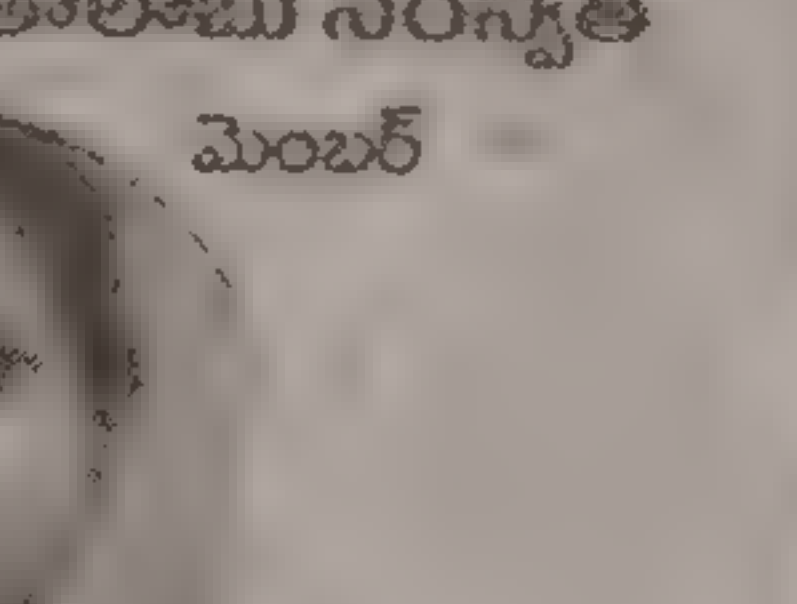
బాగురపు సునీత
మెనెజర్

పెలింటి ముక్తా
మెంబర్

పొండోయ్ చంద్రకళ
మెంబర్

కొర్కా బొంజన్న
స్టాఫ్

పంగిసగేష్
స్టాఫ్

కిలో పద్మ
మెంబర్

కిలో విజయలక్ష్మి
మెంబర్

జి.ఎ శర్మ
కన్వెన్యంట్

గొల్లూరి సుబ్రహ్మణ్యం
స్టాఫ్

కొర్కా బొంజన్న
స్టాఫ్

Banking Facilities And women Development Programmes at AASSAV MACS

కథలు చదవడం మాత్రమే వచ్చిన నేను సమీక్షకు దిగడం. దుస్సాహసమే కావచ్చు. కాని సుశీలా సోమరాజుగారి మీదున్న అభిమానం, అంతేకాదు ఈ కథ నన్ను ఎంతగానో కదిలించింది. అది కూడా ఒక కారణం. పెళ్లి పందిరి కథా సంకలనం లో మొదటి కథ

“మాంగళ్యం తంతునానేన”

మన సుశీల గారు గుంటూరులో నాల్గవ తరగతి చదువుతున్నప్పటి రోజుల్లో ఒక పేదింటి పెళ్లి గురించి జరిగిన నిజాన్ని కథగా మలచి వారి “పెండ్లి పందిరి” లో మనకు అందించారు

ఒక అర్ధరాత్రి వేళ మంచినిద్రలో ఉన్న సుశీల గారిని గ్లాసెడు నీళ్ళు జల్లి లేపారట వాళ్ళమ్మగారు. (నోటితో లేపితే ఇంట్లో మిగిలిన వారు లేస్తారని భయం). ఇరుగు పొరుగు కష్టం సుఖం అందరివి అనుకునే రోజులవి. అందరివిషయాలు అందరికీ కావాలి. జీతం అందలేదని చెప్పడానికి సిగ్గుపడడం తెలియదు. అడక్కుండానే సాయం చేసే మహాతల్లులున్న స్వర్ణ యుగం. వీరుండేది కాస్తసంపనులున్న వీధి. ఎంత ఇంజినీరయినా నలుగురు ఆడపిల్లల తండ్రి వీరి నాన్నగారు. కనుక ఈతి బాధలు సహజమే. ఇప్పట్లోలా అవి సమస్యలనుకొనే వారుకాదు చారమ్మమ్మ అని పిలవబడే చారుమతి గారు వీరింటి పొరుగు. పిల్లల్ని ఒక దెబ్బ వేసినా ఒప్పేవారు కాదు.

ఆ వీధి చివర ఒక చిన్న శివాలయం. ఇప్పటిలాగే ఆ గుడి మాన్యాన్ని ఎవరో భుక్తం చేయడంతో పాపం డబ్బులేని శివుడు. అమ్మవారు పేద ముత్తయుదువులా ఉండే వారు. ఇంకా బహుకుటుంబీకుడైన పూజారి గురించి చెప్పేదేముంది! పక్కనే ఉన్న ఆంజనేయస్వామి గుళ్ళో పడే డబ్బులు ఇక్కడ పడేవి కాదు. శివుడు ఆది భిక్షువు కదా మరి! నలుగురు మగపిల్లలు, ముగ్గురు ఆడపిల్లలు. వారి రెండో అమ్మాయి పార్వతి

పెళ్లి పందిరి మాంగళ్యం తంతునానేన

చక్కని చుక్క గుడిలో వచ్చే సంపాదనకంటే ఆ అమ్మాయి అందరిళ్ళల్లో అప్పుడాలు, వడియాలు పిండివంటలకని చేదోడు వాదోడుగా తెచ్చే సాయమే ఎక్కువ. సరోజిని గారు (సుశీలగారి తల్లి గారు) ఇచ్చే చీరను చక్కగా ఎంబ్రాయిడరీ చేసి కట్టుకొంటే అది వారు ఇచ్చిందేనని ఎవరికీ తెలిసేది కాదట.

ఆ పార్వతి కి ఒక అక్క. బుద్ధిమాంద్యం ఉన్న అమ్మాయి. తల్లి తినిపిస్తే తినేది. కారణం లేకుండానే అందరిని చూస్తూ నవ్వేది. స్కూల్లో తోటపని చేసి ఆలస్యంగా ఇంటికి చేరిన సుశీల గారికి వారి తల్లిగారితో పూజారి గారి భార్య మాట్లాడడం కనపడింది. ఆవిడ చేతిలో బియ్యం సంచి ఉంది. సుశీలగారు ఎదో అడగబోతే వాళ్ళమ్మ వెధవ ఆరాలు వద్దని కసిరారు. పాపం వీరు నాన్నకేమి చెప్పనులే అని హామీ కూడా ఇచ్చారు.

చక్కని నిద్రలో ఎంచక్కని కల. స్కూల్లో వంగ మొక్కలు పెద్దవై కాయలు కాస్తున్నాయి. అంతలో వాన. నిజంగానే చినుకులు లేచిచూస్తే మొదటి సీను. వాళ్ళమ్మ చల్లిన గ్లాసు నీరు.

“లేమ్మా నాని పెళ్లికెల్లా అంటూ అమ్మలేపుతుంటే అప్పుడే నాకు పెళ్ళే మిటమ్మా” అంటూ మళ్ళి నిద్రలోకి జారుకుంటున్న మన సుశీల గారిని నీకప్పుడే పెళ్లి కావాలా లేవ్వే అని ఒక దెబ్బవేసారట సరోజినీ గారు. నేనునిద్దర పోతున్నా ఓర్వ లేక చంపేస్తున్నావు అంటున్న కూతురు నోరునొక్కి బయటకు లాక్కెళ్ళి పోయారట. ఎంత ఆశ్చర్యమో చిన్న తల్లికి నాన్నా మిగతా వాళ్ళు కలలో కూడా ఉహించలేని విధంగా బయట తాళం పెట్టి బయలుదేరడం చూస్తుంటే.

బయట అప్పటికే తాతగారు మామ్మగారు తమలపాకుల కట్టతో నిలబడి ఉన్నారు. తాతగారిచేతిలో కుక్కలువెంట బడకుండా కర్ర టార్చి లైట్.” ఇంత అర్ధరాత్రి దొంగ పెళ్లి ఎవరికమ్మా అనడిగితే పూజారి గారి పెద్దమ్మాయి పెళ్లి. ముగ్గురం వెళ్ళకూడదని నిన్ను తీసుకెళుతున్నాం ఎక్కువ వాగకుండా నోరుమూసుకు పెళ్ళిచూడు. వెధవ ఆరాలు తీసావంటే పడిపోతాయి” చేతనయినంత మర్యాదగా చెప్పారట.

హూ! నోరుమూసుకొని చూసే పెళ్లి ఓ

పెళ్ళేనా ! అనుకుంటూ వాళ్ళతో గుళ్ళో కాలు పెట్టారు. ఎప్పుడూ దుమ్ము ధూళితో ఉండేగుడి శుభ్రంగా అలికి ముగ్గులు పెట్టి ఉంది. అయ్యవారు అమ్మవారు కూడా కాస్త నీళ్ళు పోసుకొని మంచి బట్టలు కట్టుకున్నారు.. మావిడాకులు దొరకని కారణంగా తమలపాకులే తోరణాలు అక్కడ. సాయంత్రం అమ్మ దగ్గర తీసుకున్న బియ్యం తలంబ్రాలకి సిద్ధం అయ్యాయి. పెళ్లి వారెప్పుడు వస్తారని అడిగితే ఇంకా టైం ఉందిగా అన్నసమాధానం చెప్పారు పూజారి గారి భార్య. పూజారిగారి మొహంలో కోపం. ఆవిడ మాటి మాటికి కళ్ళు తుడుచుకోవడం చూసి పాపం మన సుశీల గారు సరస్వతి అక్కకి అన్నం ఎవరు తినిపిస్తారని తల్లి బెంగని అనుకున్నారు పాపం.

వీళ్ళ అలికిడికి ఆరుబయట మంచం వేసుకు పడుకున్న చుట్టపాయన లేచాడట. అక్కా నెత్తిన కాస్త చవురు పెట్టి నీళ్ళు తొరపమంటూ. ఆయనకీ పూజారి గారి వయసే ఉంటుంది. ఆయన స్నేహితుడేమో పెళ్లి చేయించడానికి వచ్చిన బ్రాహ్మడేమో అనుకున్నారు. ఆయన పట్టు బట్టలు కట్టుకొని పారాణి పెట్టుకుని పీటలెక్కి కొబ్బరిబొండాం పట్టుకు కూర్చుంటే పూజారిగారి మంత్రాలు సాగుతున్నాయి. కదలకుండా కూచుంటే ఎంత కష్టం అందుకని సరస్వతక్క ఎలా ఉందో చూడాలని లోపలికి వెళితే తను నవ్వుతూ తన చీర పూలు గాజులు చూపించింది. తోడ పెళ్లి కూతురుపార్వతి ఇంచుమించు అలాగే అలంకరించుకుంది. మొహం మాత్రం ఏడ్చి ఇంత లావుంది. అక్క పెళ్ళికి ఇంత ఏడవాలా చక్కగా తోడ పెళ్లి కూతుర్ని కూడా చేసారు కదా అని “ఏడవకక్కా సరస్వతక్క అవుడవుడూ వస్తుందిలే” అని సుశీల గారు ధైర్యం చెబితే ఇంకాస్త ఏడ్చిందట.

పూజారి గారు కోపంగా ఏడ్చులాపి గౌరీ పూజకు కూర్చోమని ఒక్క కేక వేసారట. తోడ పెళ్లి కూతురు కూడా గౌరీ పూజ చేయాలనే

వీళ్ళ అలికిడికి ఆరుబయట మంచం వేసుకు పడుకున్న చుట్టపాయన లేచాడట. అక్కా నెత్తిన కాస్త చవురు పెట్టి నీళ్ళు తొరపమంటూ. ఆయనకీ పూజారి గారి వయసే ఉంటుంది. ఆయన స్నేహితుడేమో పెళ్లి చేయించడానికి వచ్చిన బ్రాహ్మడేమో అనుకున్నారు. ఆయన పట్టు బట్టలు కట్టుకొని పారాణి పెట్టుకుని పీటలెక్కి కొబ్బరిబొండాం పట్టుకు కూర్చుంటే పూజారిగారి మంత్రాలు సాగుతున్నాయి.

కదలకుండా కూచుంటే ఎంత కష్టం అందుకని సరస్వతక్క ఎలా ఉందో చూడాలని లోపలికి వెళితే తను నవ్వుతూ తన చీర పూలు గాజులు చూపించింది. తోడ పెళ్లి కూతురుపార్వతి ఇంచుమించు అలాగే అలంకరించుకుంది. మొహం మాత్రం ఏడ్చి ఇంత లావుంది. అక్క పెళ్ళికి ఇంత ఏడవాలా చక్కగా తోడ పెళ్లి కూతుర్ని కూడా చేసారు కదా అని “ఏడవకక్కా సరస్వతక్క అవుడవుడూ వస్తుందిలే” అని సుశీల గారు ధైర్యం చెబితే ఇంకాస్త ఏడ్చిందట.

విషయం అప్పుడర్థం అయింది మన సుశీలమ్మకి. ఒక కొడుకు చేతిలో ఇత్తడి పళ్ళెం గరిటా, ఇంకో కొడుకు చేతిలో గంటా ఇచ్చి తనుచెప్పినపుడు వాయింఛమని పూజారిగారు చెప్పారు. పెళ్లి పీటల మీద సరస్వతితో పాటు కొబ్బరి బొండ్లంతో రావడంతో సందేహం వచ్చి “అమ్మా తోడ పెళ్లి కూతురికి కూడా కొబ్బరికాయ ఇస్తారా” “అని అడగబోయి నోర్మయే అన్న గద్దెంపుకి మిన్నకుండిపోయి ఇద్దరక్కల చేతులని పెళ్లి కొడుకు చేతిలో పెట్టి నీళ్ళు పోస్తుంటే అందరూ ఏడుస్తూ ఉంటే ఈ పెళ్లి ఏం చూస్తాం అని మామ్మ గారి ఒళ్ళో నిద్రకొరిగారు సుశీల.

మెలకువ వచ్చేసరికి నేలంతా పచ్చని తలంబ్రాలు ఇద్దరి మెడల్లో మంగళ సూత్రాలు వడిగంటు బియ్యం కంద పిలకలతో అక్కచెల్లెల్లిద్దరు ఒక రిక్షా, చుట్టం పెళ్లి కొడుకు మరో రిక్షాలో తల్లి, అన్నదమ్ముల ఏడ్చుల మధ్య బయలుదేరారు. పటికి బెల్లం పలుకులు వచ్చిన వారికి పెట్టారు.

ఇక వారు వ్రాసిందే యధాతథంగా వ్రాసేస్తాను.

“నా ఇన్నేళ్ళ జీవితంలో మళ్ళి ఎప్పుడూ అలాంటి పెళ్లి చూడలేదు. పేదరికం ఎంత దారుణమైందో చెప్పాలంటే ఈ పెళ్ళే ఉదాహరణ. ఆ తర్వాత నేను పెద్దయ్యాక

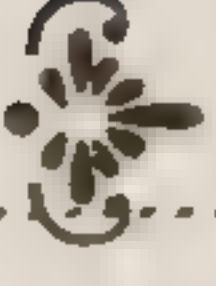
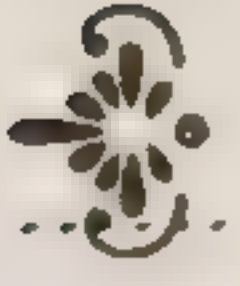
అమ్మ చెప్పిన వివరాల వల్ల ఆ సంఘటన పూర్తిగా అర్థమైంది. ఆ పెళ్ళి కొడుకు పూజారి గారి భార్యకి తమ్ముడి వరస. కాస్త పొలం, పుట్ర ఉన్నవాడు. కంచి వరద రాజ స్వామి వారి గుడిలో పూజారి, ఆయన భార్య మూడవ కాన్పులో పోయింది. తల్లి లేని పిల్లలని సాకడం ఒక సమస్య అయితే భార్య విహీనుడైన ఆయన్ని యజ్ఞ యాగాదులలో పాల్గొనిచ్చేవారు కాదట. అందువల్ల పెళ్లి చేసుకోవడం తప్పనిసరి అయింది.

వీళ్ళకి ఆడపిల్ల ఉందని తెలిసి అడగడానికి వచ్చాడు. సరస్వతిని చూపిస్తే వద్దని అటూ ఇటూ తిరుగుతున్న పార్వతినిస్తే చేసుకుంటానన్నాడట. సరస్వతిని చేసుకుంటే పార్వతిని ఇస్తామని ఆశ పెట్టారట వీళ్ళు. చూసారా వ్యవహారాలెలా సాగుతాయో ! ఆ పెళ్లి వివరాలు నాన్నకిచెప్పతూ అమ్మ పెట్టుకున్న కన్నీళ్ళు కూడా నేనెప్పటికీ మర్చిపోలేను. ఆ తరువాత పార్వతక్క పక్కన ఇద్దరు పిల్లలతో వంటినిండా నగలతో నవ్వుతూ కనిపిస్తుండేమోనని వెదుకుతూ ఉండేదాన్ని. తప్పకుండా తను సంతోషంగా ఉండే ఉంటుంది.

చాల బాధగా అనిపిస్తుంది కదా ! ఒకటి కొంటే ఒకటి ప్రి అప్పుడే ఉందన్న మాట. నాకైతే ఈ కథ మనసును కుదిపి వదిలింది. (సుశీల గారి స్మృత్యర్థం)

* * *

జీవ్ లో పోలీస్ ఆఫీసర్ రంజన్ అయ్యాన్ (ఇద్దరు సబార్డినేట్ స్టాఫ్ తో) ప్రయాణిస్తుంటే వెనుకనుంచి బాబ్ డిలాన్ పాట వినిస్తుంటే “ఆర్టికల్ 15” సినిమా నెమ్మదిగా మొదలవుతుంది.

ఆర్టికల్ 15.. కులం, మతం, ప్రాంతం పేరుతో ఎలాంటి తేడాలు చూపకుండా అందరినీ సమానంగా చూడాలి అని రాజ్యాంగం చెబుతుంది. కానీ అది అమలవుతుందా అని ప్రశ్నిస్తూ సాగే చిత్రం ఆర్టికల్ 15 .. అనుభవ్ సిన్హా “ముల్క్” చిత్రం తీశాడు. ఇప్పుడు మరో సామాజిక, రాజకీయ అంశంతో ముందుకొచ్చాడు. “తోళ్ళ ఫ్యాక్టరీలో పనిచేసే ఇద్దరాడపిల్లలు మూడు రూపాయలు పెంచమని యజమాని నడిగినప్పుడు దారుణంగా వారు రేప్ చేయబడి ఉరి తీయబడతారు.” ఆ ఇద్దరాడపిల్లలు దళితులు. అప్పుడే ఆ టౌన్ కి ట్రాన్స్ఫర్ మీద వచ్చిన అడిషనల్ కమీషనర్ రంజన్ కేస్ ఇన్వెస్టిగేట్ చేయబోతుంటే దిగ్భ్రాంతికర వాస్తవాలు తెలుస్తాయి. యూరోప్ లో చదువుకున్నంత కాలం ఐ యామ్ ప్రవుడ్ ఆఫ్ మై కంట్రీ అని అందరికీ చెప్పేవాడిని .. ఇక్కడికి వచ్చాక ఇక్కడో యుద్ధం జరుగుతోంది అని తన గర్ల్ ఫ్రెండ్ కి మెసేజ్ చేస్తాడు... క్రమ క్రమంగా కులవ్యవస్థ ఎంత బలంగా నాటుకు పోయిందో తెలుస్తుంది ! అది ఎలా మనుషులను విడదీస్తోందో చూసి కలవరపడతాడు !!

ఇక్కడ ఇలాగే ఉంటుంది పట్టించుకో కండి అని సబార్డినేట్ ఇన్స్పెక్టర్ హెచ్చరిస్తాడు. వ్యవస్థను కూలదోయకండి. మీరు ఇవాళ ఉండి రేపు వెళ్ళిపోతారు.. ఎప్పుడూ ఉండేది మేము అని దబాయస్తాడు., రంజన్ వెనకడుగేయడు.

ఆర్టికల్ 15

తోళ్ళ ఫ్యాక్టరీ యజమాని, ఆ ఇన్స్పెక్టర్ కలిసి రాజకీయంగా ఒత్తిడితెద్దామని చూస్తారు. ఎందుకు చేశావు ఈ పని

అని యజమానిని సూటిగా అడుగుతాడు. “వాళ్ళకి తెలిసి రావాలి సమాజంలో వాళ్ళేమిటో” అన్నప్పుడు రంజన్ కే కాదు మనకీ కోపం కట్టలు తెంచుకుంటుంది. ఈ మధ్యే తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో రాలిన నాలుగు మామిడిపండ్లు ఏరుకున్నందుకు ప్రాణాలు పోగొట్టుకున్న దళిత యువకుడు గుర్తొచ్చి గుండెలు మెలిపెట్టినట్టవుతుంది. జరిగినదానికి ప్రతీకారంగా టౌన్ లో పారిశుధ్య వనులు నిలిపివేస్తారు కార్మికులు. ఇక్కడ నిషాద్ అనే దళిత నాయకుడి నాయకత్వంలో ఆ ఇద్దరాడపిల్లలతో పాటు అదేసమయంలో

పోయిన మరో ఆడపిల్లకు న్యాయం కోసం ఉద్యమిస్తారు: కనిపించకుండా పోయిన. ఆ పిల్లను రక్షించడానికి విలన్ అయిన తోళ్ళ ఫ్యాక్టరీ యజమానిని అరెస్ట్ చేయడానికి అన్నివిధాలుగా ప్రయత్నిస్తుంటే కేస్ సి.బి.ఐ.కి ట్రాన్స్ఫర్ అయి రంజన్ సస్పెండ్ అవుతాడు. చివరికి ఎలా విజయం సాధించాడు అనేదానికన్నా కులగోడలు బలంగా ఉన్న భారతీయ సమాజం భీకర స్వభావాన్ని చూపటమే దర్శకుడి ఉద్దేశ్యం. రంజన్ గా ఆయుష్మాన్ ఖురానా ఆ పాత్రలో ఒదిగిపోయాడు. కథ అంతా అతని ద్వారా నడుపుతాడు దర్శకుడు.. ఈ క్రమంలో ప్రశ్నిస్తూ సాగే సంభాషణలు, కలవరపెట్టే అట్టడుగు వర్గాల జీవనవిధానం, పోరాటం చేసే నిషాద్ లాంటి యువకులు, రాజీవ్ డి పోయి నిస్సహాయతలో కూరుకుపోయిన వ్యక్తులు మన చుట్టూ ఉన్నవారే మనకు తారసపడతారు. సామాజిక రాజకీయ అంశాలపై సినిమా అంటే ప్రస్తుత కాలంలో ఎంత కాంప్లెక్స్ వ్యవహారమో తెలిసిందే.. దాన్ని తట్టుకుని దర్శకుడు అనుభవ్ సిన్హా తీశాడీ సినిమాని.. ఛాయాగ్రహణం, సంగీతం బాగా కుదిరిన సినిమా. ఒక డల్ మూమెంట్ కూడా లేదు. ఉత్తరప్రదేశ్ లో బడాయున్ జిల్లాలో నాలుగేళ్ళ క్రితం జరిగిన యదార్థ ఘటనను మానవీయ కోణంలో ఆవిష్కరించారు. సినిమా చూసొచ్చాక నేను కూడా కులవాడినేనా? అన్న ప్రశ్న వేసుకోకుండా ఉండలేం..

* * *

సహజీవనమా ? మోసమా ?

సతీష్, రాధ చూడచక్కని జంట. ఈ మధ్యే వాళ్ళకి పెళ్ళైంది. బంధువులందరు వారి అన్యోన్యతను చూసి ముచ్చటపడ్డారు. రాధ పి.జి. చేసింది. ఉద్యోగం చేస్తుంది. పెళ్ళికి పెట్టిన నెల సెలవు అయిపోయినా అత్తవారింటిలోనే ఉండిపోయింది. ఇంక జూబ్ కి వెళ్ళాలి తప్పదని తన లగేజి సర్దుకుంటుంది. సతీష్ బయటకి వెళ్ళాడు. అప్పుడే సతీష్ కు ఫోన్స్ వచ్చింది. తనే తీసుకుని చూసింది. ఎవరో సరోజ అనే ఆమె ఐదవ అదాలత్ నుండి తన భర్తకు పంపిన నోటీసు అది. ఐదవ అదాలత్ కు రమ్మని ఉంది. కాళ్ళ క్రింద నేల కంపించినట్టైంది. పరుగున వెళ్ళి ఆ నోటీసు తన అన్నకు చూపించింది. అతడు కూడా ఆ నోటీసు చూసి నివ్వెరపోయాడు. కొత్త పెళ్ళికొడుకు సతీష్ ని ఏమని అడగాలో తెలియలేదు వారికి. మౌనంగా ఆ లెటర్ అందించారు.

చెల్లెలి భర్తను తీసుకుని ఐదవ అదాలత్ కు వచ్చాడు రాధ అన్నయ్య. అప్పటికే అక్కడ సరోజ ఉంది. సరోజ తన సమస్యను ఐదవ పెద్దలకు ముందే చెప్పింది. ఆమె ఒక ఆరోగ్య కార్యకర్త. ఆమెది తల్లిదండ్రులు చేసిన వివాహమే. వారికి ముగ్గురు సంతానం. ముగ్గురూ చదువుకుంటున్నారు. భర్త ఆమె సంపాదన ఆరగిస్తూ, త్రాగడానికి డబ్బు ఇవ్వకపోతే ఆమెను కొడుతూ ఉంటాడు. ఒకనాడు అలాగే ఆమెను చావకొడుతుంటే ముగ్గురు పిల్లలు అడ్డుపడి ఆమెను తండ్రి చేతిలో నుండి తప్పించారు. చావు తప్పి బయటపడింది కానీ ఆమె కాలు విరిగింది. వెంటనే ఆమె పుట్టింటివారు ఆమెను పిల్లల్ని తమతో తీసుకు వెళ్ళిపోయారు. కాలుకు వైద్యం చేయించారు. పంచాయితీలో కేసు పెట్టి పెద్దల సమక్షంలో విడి కాగితాలు తీసేసుకున్నారు. అలా ఆ

బంధాన్ని తెంచేసుకుందామే. కానీ సరోజ పుట్టింట్లో తను, పిల్లలు భారంగా ఉండలేక పాత ఉద్యోగంలో చేరింది. తల్లి పిల్లలు వాళ్ళ జీవితాలు వాళ్ళు నెట్టుకొస్తున్నారు.

ఒకరోజు పిల్లలను చూడడానికి సరోజ

ఆనందం. ఇది తెలుసుకోలేకపోయిందామే. భర్తకాని భర్త ప్రేమమత్తులో మునిగి పోయిందామే.

అతనికి బట్టలు, అతని చెల్లెలు పెళ్ళికి డబ్బు సర్దుబాటు, అతని రుచులకు అనుగుణంగా మంచి భోజన సదుపాయం అన్ని హాయిగా సరోజ కష్టాద్ధితంతో జరిగిపోతున్నాయి. ఎనిమిది నెలలు ఎంతో ఆనందంగా ఇద్దరికి జీవితం నల్లెరుమీద నడకలా సాగింది. పనికి వెళుతుంటే కాలు నొప్పి మళ్ళీ వస్తోందని, డబ్బు అప్పుతెచ్చి సెకండ్ హ్యాండ్ స్కూటీ కొనింది సరోజ. పేరుకు అది అమెదే. కానీ దానిని సతీష్ ఎక్కువగా వాడతాడు. జల్సా జీవితం అతనిది. సొమ్ము ఆమెది సోకు అతనిది. కష్టపడితేనే కదా రూపాయి విలువ తెలిసేది!

ఒకరోజు సరోజా! నాకు మంచి బట్టలు లేవు రేపు తీసుకురా! అన్నాడు సతీష్. ఇప్పుడంతా కాదులే నిదానంగా చూద్దాం అందామే. అంతే! ఆమెను

అడపడుచు వచ్చింది. భర్తతో తెగతెంపులు చేసుకున్నా, అడపడుచు వారిని చూస్తూనే ఉంటుంది. ఆమె ఫోన్ లో ఎవరో రాజు అనే వ్యక్తితో మాట్లాడి, సరోజతో కూడా మాట్లాడించింది. అతను చాలా మంచివాడు నీకు ఏమైనా అవసరం అయితే సహాయం చేస్తాడు అని చెప్పింది. అతనికి స్వంత ఫోటో స్టూడియో ఉంది. వారిద్దరి పరిచయం ఫోన్ సంభాషణ, తరువాత ముఖాముఖి కలుసుకోవడం, క్షేమ సమాచారాన్ని తెలుసుకోవడానికి ఇంటికి రావడం అలా సాగి, సాగి, సహజీవనం వైపు దారితీసింది. సరోజ సతీష్ తనకు పిల్లలకు అండగా వున్నాడని అనుకుంది. ఆమెది ప్రేమకోసం తోడుకోసం ఆరాటం. అతనిది అవసరం,

పట్టుకొని చితక్కొట్టాడు. నివ్వెరపోయింది సరోజ. ఏంటి ఇలా తయారయ్యాడు? నా భర్తకు సతీష్ కు తేదాలేదా అనుకుంది. ఉన్న కొద్ది బంగారం అమ్మేసి, అతనికి బట్టలు కొనింది. ఒకరోజు ఫోటో స్టూడియో పని చూసుకొని వస్తానని తన ఊరు వెళ్ళినవాడు నాలుగురోజులైనా రాలేదు. ఫోన్ స్విచ్చాఫ్. ఆమె మనసు కీడుశంకించింది. అప్పటికే అడపాదడపా ఆమె పెద్ద కూతురు ఆమెను హెచ్చరిస్తోంది. సతీష్ ను నమ్మద్దు అని చెప్పింది. కానీ సరోజ లెక్కచేయలేదు. సతీష్ డ్రెండ్ కు ఫోన్ చేసింది. సరోజా నీకు తెలియదా! సతీష్ పెళ్ళి చేసుకున్నాడు. మా అందరికీ కూడా చెప్పాడు అన్నాడు సతీష్ డ్రెండ్. మరోసారి నిర్ఘాంతపోవడం ఆమె

వంతు అయింది. ఎప్పుడన్నా సరదాకి సతీష్ నేను వేరే పెళ్ళి చేసుకుంటానని అమెతో అంటూ ఆటపట్టించడం అలవాటే. కానీ, దాన్నే నిజం చేస్తాడనుకోలేదు. అప్పుడు అమె ఐదవ అదాలత్ కు వచ్చి సతీష్ పై కేసు పెట్టడం ఐదవ పెద్దలు కొత్త పెళ్ళికొడుకుగారికి నోటీసు పంపడం జరిగింది.

ఇక్కడ సరోజ ఐదవ పెద్దలను కోరిన న్యాయం ఏమిటంటే ఇకపై మా ఇద్దరికి ఎలాంటి సంబంధం ఉండకూడదు. అతను నా ఇంటికి రానక్కరలేదు. నా వద్ద తీసుకొన్న డబ్బు నాకిచ్చేయమనండి చాలు అంది. దానికి సతీష్ సంజాయిషీ ఇలా చెప్పాడు. నేను సరోజ పట్ల తప్పు చేశాను. అమె డబ్బువాడుకున్నాను. కానీ మొత్తం ఇప్పుడు యివ్వలేను. నా ఫోటోస్టూడియో కూడా సరిగ్గా నడవడం లేదు. దానిని మూసేశాను. అమె డబ్బు మూడు వాయిదాలలో యిస్తాను. నా భార్య ఇదంతా చూసి నాతో ఉండ నంటోంది.

నా పరిస్థితి ఇప్పుడు అగమ్య గోచరంగా ఉంది అన్నాడు. ఐదవ పెద్దలు ఇద్దరికీ ఈ విధంగా చెప్పారు. మీ ఇద్దరూ కూడా తప్పే చేశారు. మీ భవిష్యత్, పిల్లల జీవితాలు ఇలాంటివి ఏవీ మీరు ఆలోచించలేదు. సతీష్ నీ వల్ల ఇంకో ఆడపిల్ల జీవితం నాశనం అయింది. నీతినియమాలు అనేవి స్త్రీ, పురుషులు ఇద్దరికీ అవసరమే. సహజీవనం చేయడం తప్పు కాదు. ఒకే ఆలోచన,

సహజీవనం చేయడం తప్పు కాదు. ఒకే ఆలోచన, ఇద్దరికీ ఒకరిపై ఒకరికి ప్రేమ ఉండి సాగితే అంతా సవ్యంగా ఉండేది. పెళ్ళి అనే బంధం లేకపోయినా ఎందరో జంటగా సహజీవనంతో కలిసి మెలిసి జీవితాంతం ఉంటున్నారు. కానీ అమె అసహాయతను నువ్వు అవకాశంగా మార్చుకున్నావు. అమెపై ప్రేమ నటించావు. అందుకే సమస్య ఇంతవరకు వచ్చింది. మీరిద్దరు పెళ్ళి చేసుకొని ఉంటే బాగుండేది. సతీష్ మోసగాడు, పరాన్న జీవి. నీ ఒంటరితనాన్ని తన అవకాశంగా వాడుకున్నాడు. ఇప్పుడు కట్నం తీసుకొని మరో అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకొన్నాడు. నిన్ను అమె ఎంత ఆస్యహించుకొంటోందో అమె ఇక్కడకు రాకపోవడమే తెలియజేస్తుంది. గతాన్ని తిరిగి తీసుకురాలేము. ఇప్పుడైనా సరోజ డబ్బు అమెకు యిచ్చేసి మీ సంబంధానికి ఫుల్ స్టాప్ పెట్టి నీ భార్యకు క్షమాపణలు చెప్పి అమె మనసు మారేవరకు ఓపికతో ఉండి అమెను కాపురానికి తెచ్చుకో.

ఇద్దరికీ ఒకరిపై ఒకరికి ప్రేమ ఉండి సాగితే అంతా సవ్యంగా ఉండేది. పెళ్ళి అనే బంధం లేకపోయినా ఎందరో జంటగా సహజీవనంతో కలిసి మెలిసి జీవితాంతం ఉంటున్నారు. కానీ అమె అసహాయతను నువ్వు అవకాశంగా మార్చుకున్నావు. అమెపై ప్రేమ నటించావు. అందుకే సమస్య ఇంతవరకు వచ్చింది. మీరిద్దరు పెళ్ళి చేసుకొని ఉంటే బాగుండేది. సతీష్ మోసగాడు, పరాన్న జీవి. నీ ఒంటరితనాన్ని తన అవకాశంగా వాడుకున్నాడు.

ఇప్పుడు కట్నం తీసుకొని మరో అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకొన్నాడు. నిన్ను అమె ఎంత ఆస్యహించుకొంటోందో అమె ఇక్కడకు రాకపోవడమే తెలియజేస్తుంది. గతాన్ని తిరిగి తీసుకురాలేము. ఇప్పుడైనా సరోజ డబ్బు అమెకు ఇవ్వు మీ సంబంధానికి ఫుల్ స్టాప్ పెట్టు. నీ భార్యకు క్షమాపణలు

చెప్పి అమె మనసు మారేవరకు ఓపికతో ఉండి అమెను కాపురానికి తెచ్చుకో. మూడు వాయిదాలలో సరోజ డబ్బు అమెకు యిచ్చేయి అని చెప్పారు. వారిద్దరికీ కౌన్సిలింగ్ చేయించారు. ఒప్పందాలు రాయించి వారిచే సంతకాలు చేశారు. వారి పిల్లల భవిష్యత్ దృష్టిలో ఉంచుకొని వారిని కూడా రప్పించి కౌన్సిలింగ్ చేయించారు. సతీష్ బావ మరిదితో చెల్లెలికి నచ్చజెప్పి వారి కాపురాన్ని చక్కదిద్దమని చెప్పారు. ఒకే ఒక్క ఫోన్ కాల్ ఇన్ని అనర్థాలకు కారణం అయింది. అవసరాలకు వాడుకునేవారుంటారని గమనించి మనసుకోకపోతే జరిగే అనర్థాలివి.

భర్త అయినా, కలిసి ఉండే వారైనా ఏమి ఖర్చు చేస్తున్నారో చూసుకోకుండా సంపాదన ధారపోయడం సరైనదేనా !

***

హిందీలో క్లీర్....క్లీర్.

లేబర్ రూంలో ఫైవర్ మీద అమ్మ

అమ్మా...అని ఆరుస్తోంది....

కాళ్లు గట్టిగా పట్టుకున్నా గుంజుకుంటోంది..

పొట్టును నొక్కుతున్నా..నొప్పితో విలవిల్లాడుతోంది..

రానా..వద్దా అన్నట్టుగా

తల సగం బయటపెట్టాడు వాడు...

దేశమంతా ఒకే భాష

అంటూ పక్కగదిలోంచి...అరుస్తున్న ఛానెళ్లు...

ఈ గదిలో...అమ్మ కడుపులోంచి

ఒక్కసారిగా బుడుంగున బయటికొచ్చాడు

ఏడవట్లేదు...కేరమనట్లేదు

అమ్మ ఏడవడం మానేసింది...

గుండె ఆగిపోయేందుకు సిద్ధంగా ఉంది...

పిర్లమీద నాలుగుసార్లు తట్టింది డాక్టర్

తల విదిల్చుకుని హిందీలో ఏడ్చాడు మా...మా...అంటూ

స్ట్రెచర్ మీద అమ్మ గుండె ఇప్పుడు నిజంగా ఆగిపోయింది...

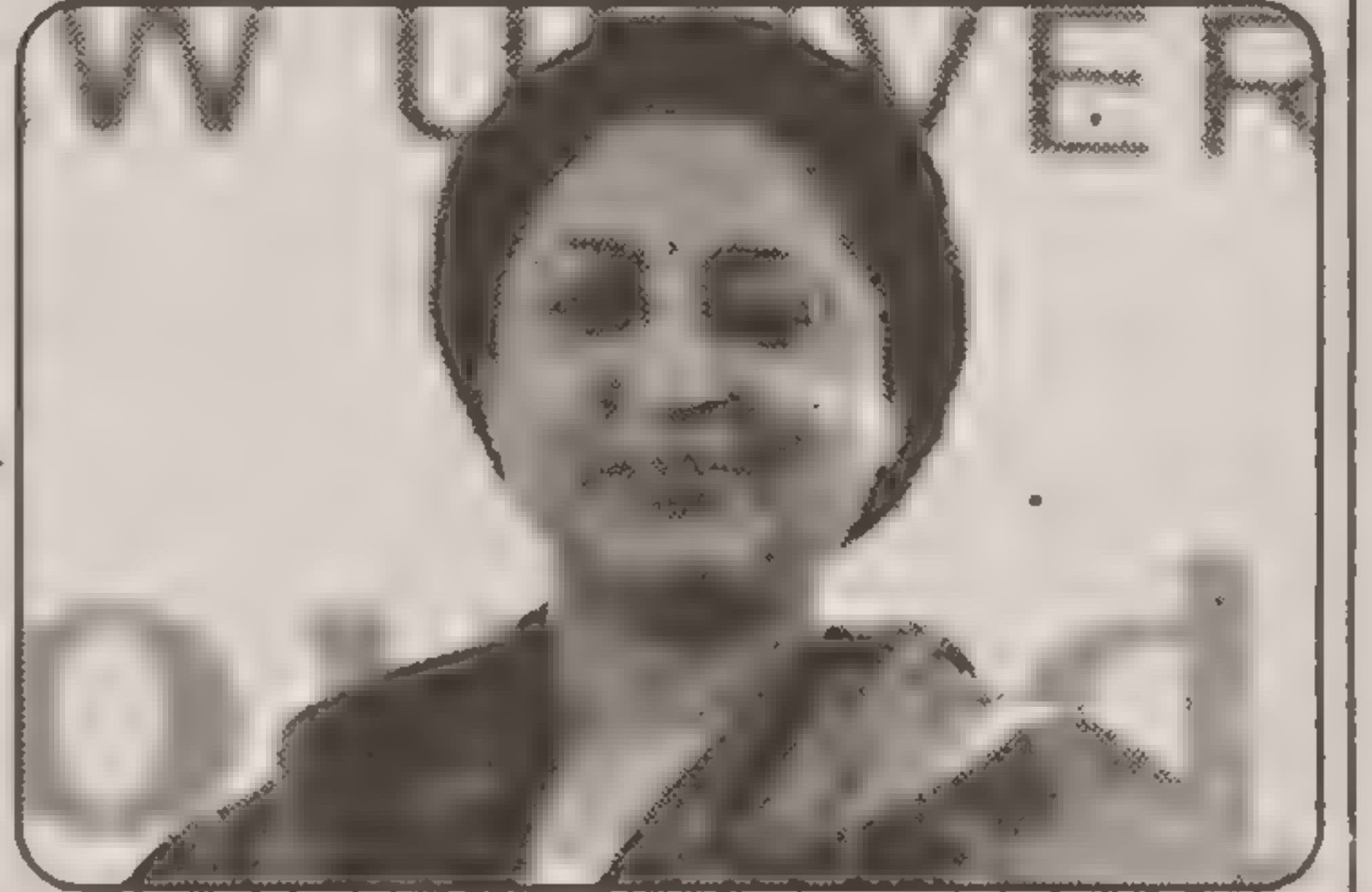
కె.అమూల్య

సంక్షిప్త వార్తలు

న్యాయ వ్యవస్థ పీకనులిమే బదిలీలు

మద్రాస్ హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి విజయ తాహిల్ రమణిని మేఘాలయా హైకోర్టుకు బదిలీ చేస్తూ సుప్రీం కోర్టు కొలిజీయం తీసుకున్న నిర్ణయం ఆక్షేపణీయంగా ఉంది. దీనిపై ఐదవ అధ్యక్షురాలు మాలినీ భట్టాచార్య కార్యదర్శి మరియు ధావలే కొలిజీయం నిర్ణయం న్యాయవ్యవస్థను, భారత రాజ్యాంగాన్ని గౌరవిస్తున్న వ్యక్తుల్లో భయాందోళన కలిగించిందని పేర్కొన్నారు. బదిలీలు సహజమే కాని 'దేశంలోని' అత్యంత సీనియర్ న్యాయమూర్తిని అతి పెద్ద హైకోర్టులలో నాలుగవదిగా ఉన్న మద్రాస్ హైకోర్టు నుండి అతి చిన్న రాష్ట్రం అయిన మేఘాలయా హైకోర్టుకు బదిలీచేయడం దిగ్భ్రాంతి కలిగిస్తోందని చెప్పారు. ఈ బదిలీ సీనియర్ న్యాయమూర్తి హోదాను తక్కువ చేసి చూపడమే అని, ఇది ఏకపక్ష నిర్ణయమే అని ప్రకటించారు. దేశం మొత్తంమీద ప్రధాన మహిళా న్యాయమూర్తులు ఇద్దరే ఉన్నారనీ, వారిలో తాహిల్ రమణి ఒకరని తెలిపారు. బిల్కిస్ భాను అత్యాచార కేసులో దిగువ కోర్టు రూలింగ్ను తిప్పికొట్టి శిక్షపడేలా చేసిన సమర్థవంతురాలు ఈమె. తన బదిలీని అంగీకరించక పదవికి రాజీనామా చేసి తన స్వాతంత్ర్యను చాటుకొన్నారు. ఇప్పుడైనా న్యాయవ్యవస్థ సరైన నిర్ణయానికి రావాలని ఐదవ పిలుపునిచ్చింది. ఇటీవల తెలంగాణ హైకోర్టు నుండి కూడా ఇలాంటి బదిలీ జరిగిందని తెలుగు రాష్ట్రాలలో న్యాయవాదులు ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు.

నీరజ బనోత్

నీరజ బనోత్ వల్ల ప్రపంచ దేశాల ముందు మన దేశ గౌరవం హిమాలయాల స్థాయికి చేరింది.. ఒక్కసారి ఆమెను గురించి తెలుసుకునే ప్రయత్నం చేద్దాం. ఆమె వ్యక్తిత్వంతో ఆమె అందం ద్విగుణీకృతం అయింది.

“నీరజ బనోత్” 22 ఏళ్ళ వయసుకే భర్త వేధింపులు తట్టుకోలేక విడాకులు తీసుకుంది. అమెరికా విమానయాన సంస్థలో అడ్మినిస్ట్రేటివ్గా జీవితం మొదలుపెట్టింది. ముంబై నుంచి అమెరికా వెళుతున్న ఆ ఫ్లైట్కి అటెండెంట్గా బాధ్యతలు నిర్వహిస్తుంది. ముంబై నుంచి పాకిస్తాన్ కరాచీ మీదుగా వెళుతున్న ఆ ఫ్లైట్ని అమెరికాకు వ్యతిరేకంగా పాలస్తీనా ఖైదీలను విడిపించాలనే డిమాండ్తో నలుగురు ఉగ్రవాదులు హైజాక్ చేశారు.. ఆ విమానంలో 44 మంది అమెరికా ప్రయాణికులు ఉండటం దీనికి ప్రధానమైన కారణం.. తన తోటి మగ ఫైలట్లు సైతం ప్రాణాలను అరచేతిలో

పెట్టుకుని పారిపోయినా, ప్రయాణికుల్లో ఆత్మ విశ్వాసాన్ని సడలనివ్వకుండా తను మాత్రం ఆ ఫ్లైట్ మొత్తానికి తల్లి పాత్ర పోషించింది.. 17 గంటల సుదీర్ఘ సమయం ముగిసాక, ఉగ్రవాదుల కళ్ళు గప్పి 378

మంది ప్రయాణికులను సురక్షితంగా రక్షించ గలిగింది.. చివరగా ముగ్గురు అమెరికన్ చిన్నారులను తప్పిస్తుండగా గమనించిన ఆ ఉగ్రమూక తమ ప్లాన్ మొత్తం విఫలంచేసిన నీరజను పాయింట్ బ్లాంక్లో కాల్చి చంపారు.. రెండు రోజుల్లో పుట్టినరోజు పెట్టుకుని సెప్టెంబర్ 5 న శవమై ఇంటికి చేరింది. ఆమె త్యాగానికి భారత ప్రభుత్వం సైనికులకు ఇచ్చే ప్రతిష్టాత్మక అవార్డు అశోక్చక్ర ఇచ్చి గౌరవించింది.. ఆ అవార్డు అందుకొన్న అత్యంత పిన్న వయస్కురాలిగా తొలి మహిళగా కీర్తి గడించింది..

2016 లో నీర్జా పేరుమీద సోనంకపూర్ హీరోయిన్గా బాలీవుడ్ సినిమా విడుదలైంది.. ఉత్తమ నటిగా కూడా ఆమె ఎన్నికైంది.. ఇవే కాదు.. ఆమె ధైర్య సాహసాలకు మెచ్చి పాకిస్తాన్, అమెరికా, చూకే దేశాలు గౌరవనీయమైన అవార్డులు ప్రకటించి గౌరవించాయి.

ఆమె వర్ధంతి సెప్టెంబరు 5 సందర్భంగా నివాళి అర్పిస్తూ...

అత్యాచారమా ? అయితే ఏమిటి?

తనలాంటివారికి అండగా నిలుస్తానంటోంది అత్యాచార బాధితురాలు. ఈమె ఒక వివాహిత. తన బంధువుల పెళ్ళికి దుస్తులు కొనేందుకు మార్కెట్ కు వెళ్ళుతుండగా ఆమెపై అత్యాచారానికి తెగబడి ఆ దురాగతాలను వీడియో తీసి సామాజిక మాధ్యమాలలో వైరల్ చేశారు కొందరు దుండగులు. ఆమె పోలీసులకు ఫిర్యాదు చేసినా నిందితులను పోలీసులు అరెస్ట్ చేయకుండా జాప్యం చేశారు. ఆమె ఫిర్యాదు చేసిన వెంటనే పోలీసులు స్పందించిఉంటే వీడియో వైరల్ అయి ఉండేది కాదు. నేను ఎన్నో అవమానాలు, బెదిరింపులు ఎదుర్కొన్నా! ఇలా మరో ఆడపిల్లకి జరగకూడదనుకొన్నాను. నాకు ఉన్న అవకాశాలు వినియోగించుకుంటాను. 11వ తరగతిలో ఆపేసిన చదువును కొనసాగిస్తూ అని చెప్పింది కమల. ఆమెకు 19 ఏళ్ళు. ఆమెకు ఉన్న తెగువే ఆమెకు పోలీసు ఉద్యోగాన్ని అందించింది. ఈ బాధితురాలికి పోలీసుశాఖలో ఉద్యోగం ఖరారుచేసి పోలీసు శిక్షణకు పంపించారు. రాజస్థాన్ లోని అల్వార్ జిల్లాకు చెందిన కమల ఉదంతం ఇది. అక్కడి డిప్యూటీ కమిషనర్ కవీంద్రసింగ్ సాగర్ ఆమెను సాదరంగా పోలీస్ శాఖలోనికి ఆహ్వానించారు.

అత్తాకోడళ్ళు

ఒక వృద్ధురాలి మృతదేహం. మోయలేనన్ని పూలదండలతో బిరువెక్కిన ఆ పాడెను నలుగురు స్త్రీలు శ్మశానం వరకు మోస్తున్నారు. వారి ప్రక్కనే ఆ నలుగురు స్త్రీల భర్తలు నడుస్తున్నారు. చుట్టూ బంధువులు విచారంగా వెళుతున్నారు. ఇదంతా సినిమాలోనో, సీరియల్ లోనో దృశ్యం కాదు. మహారాష్ట్రలో మరట్వాడ ప్రాంతంలోని కాళీనాథ్ నగర్ లో జరిగింది. 83 ఏళ్ల సుందరిభాయ్ నైక్ వాడే అనే వృద్ధురాలిది ఆ మృతదేహం.

వారి కుటుంబం గురించి వింటే ఇంతటి ముందడుగులు సమాజంలో అప్పుడే పడ్డాయా అని ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. సుందరిభాయ్ మాకు అత్త కాదు ఆమె మా తల్లి అంటూ ఆమె రుణం ఇలాగైనా తీర్చుకోవాలి అని సమాజాన్ని ఎదిరించి కొడుకులకంటే మేమే ముందంటూ ఆమె పాడెను మోసినవారు ఆమె కోడళ్ళు. ఆమెకు నలుగురు కొడుకులు. అత్త తొందరగా చస్తే ఆస్తి అంతా నాదే! ఈమె ఎప్పుడు పోతుంది అని ఎదురుచూసే ఈ రోజుల్లో అత్తకోసం అంత ప్రేమను చూపించిన కోడళ్ళుకాదు ఆ గొప్పతనం. అంతకుముందే అభ్యుదయవాదం వారి కుటుంబంలో వేళ్లానింది.. సుందరిభాయ్ భర్త ఆమె చిన్నతనంలోనే మరణించాడు.

మా నాన్నే మాలో ఇంతటి ధైర్యంరావడానికి ముఖ్య కారణం. మా తల్లికి మేము ఇద్దరం కుమారులం. భర్త చనిపోయిన సుందరిభాయ్ ను భార్య చనిపోయిన మా నాన్న మా కోసం రెండవ వివాహానికి ఒప్పించి పెళ్ళాడి మాకు మరో ఇద్దరు సోదరులను యిచ్చారు. అమ్మ మా నలుగురిని ఒకేలా పెంచింది. ఆమె కోడళ్ళను కూతుర్లకంటే ఎక్కువగా ప్రేమించింది. ఆ తరంలోని అమ్మ, నాన్నలవల్లే మాలో ఈ ఉన్నత సంస్కారం అబ్బింది. మా భార్యలు అమ్మ పాడె మోయాలని అనుకోగానే మేము ఎంతో ఆనందించాము. సంప్రదాయవాదులంతా మమ్మల్ని వ్యతిరేకించారు. కానీ మేము లెక్కచేయలేదు.

మా అమ్మకన్నా మాకు ఏదీ ఎక్కువ కాదు. నాన్న చనిపోయాక అమ్మ మాకోసమే అన్నట్లు బ్రతికింది. మేము అనారోగ్యంతో ఉన్న అమ్మ ఇంక బతకదని తెలిసి నీ కర్మకాండలు సంప్రదాయ ప్రకారం 13 రోజులు చేయమంటావా? 5 రోజులు చేయమంటావా? అని అడిగితే అమ్మ మీకు ఏది యిష్టం అయితే అలా చేయమని చెప్పింది. నాన్న ఆలోచనలు, అమ్మ ఆలోచనలు ఎప్పుడూ ఒకటే. ఆమె మరణానంతరం తన కళ్ళను దానం చేయమని కోరింది. మా నాన్న కళ్ళు కూడా ఆయన మరణానంతరం మేము దానంచేశాము. మా అమ్మను ఆదర్శంగా తీసుకొని మాకు వచ్చే కోడళ్ళను మా అమ్మంత ప్రేమగా చూసుకోవాలని మేము అనుకొంటాం. మాకు సంప్రదాయాలకన్నా ప్రేమే ముఖ్యం. అంటున్నారు సుందరిభాయ్ బిడ్డలు.

సోమరాజు సుశీల (జల్లేరమ్మ) కు

నివాళి

దా॥ సోమరాజు సుశీల ! ఈమె ప్రముఖ తెలుగు కథా రచయిత్రి ! రసాయన శాస్త్రవేత్త. రసాయన శాస్త్రంలో పరిశోధన చేసిన సుశీల ఆ విభాగంలో పిహెచ్డి చేసిన తొలి తెలుగు మహిళ. ఈమె విజయవాడ మేరీ స్టెల్లా కళాశాలలో రెండు సంవత్సరాలు కెమిస్ట్రీ అధ్యాపకురాలిగా పనిచేశారు. అనంతరం హైదరాబాదులో భాగ్యనగర్ లేబోరేటరీస్ పేరుతో తమ సంస్థను ప్రారంభించారు. అఖిల భారత మహిళా శాస్త్రవేత్తల సంఘం సభ్యురాలిగా, భారతీయ తయారీ సంస్థల సంఘం అధ్యక్షురాలిగా సమర్థవంతంగా బాధ్యతలు నిర్వహించేది. ఇన్ని బాధ్యతల నడుమ తీరిక చేసుకుని సేవా కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు. ఇల్లాలి బాధ్యతలు విజయవంతంగా నిర్వహించి దంపతులిద్దరూ విశ్రాంతిగా ఉన్న సమయంలో నడిమి వయస్సులో కలం పట్టి రచనా రంగంలోకి వచ్చారు. సమస్యలెన్నున్నా సమర్థవంతంగా జీవితాన్ని ఎలా దిద్దుకోవాలి అనే అంశంపైనే ఆమె సాహిత్య ప్రయాణం సాగింది. ముఖ్యంగా ఆమె రచనల్లో హాస్యానికి పెద్దపీట వేశారు. అంతేకాదు మానవ సంబంధాలన్నీ అర్థిక సంబంధాలుగా మాత్రమే ఉండిపోతున్న ఈ రోజుల్లో ఈమె మానవ సంబంధాలను నిలబెట్టుకునే విధంగా ఈ తరానికి మంచి ఉపదేశాలిచ్చారు. ఈమె ఇంతటి విజయవంతమైన జీవితాన్ని ఆస్వాదించి సెప్టెంబర్ 25న తుది శ్వాస విడిచి తన సాహితీ ప్రస్థానాన్ని అర్థాంతరంగా ముగించారు. ఈమెకు చైతన్య మాసవి అక్షరనివాళి సమర్పిస్తోంది.

రైలెక్కి హాయిగా ప్రయాణం చేస్తూ ఆనందించాలి గానీ మన స్టేషన్ ఎప్పుడొస్తుందా అని ఎదురు చూడడం ఎందుకు ? తీరా అది వస్తే జీవితాంతం పోగేసుకున్నవన్నీ వదిలి వెళ్ళడమేగా...! అని రాసుకున్నట్లే ఏమీ ఎదురు చూడకుండానే తన స్టేషన్ వస్తే బిగ్గరింది.

సహజీవనంపై ఆర్.హెచ్.ఆర్.సి వ్యాఖ్యలకు ఐదవ ఖండన

సహజీవనానికి వ్యతిరేకంగా రాజస్థాన్ మానవ హక్కుల సంఘం(ఆర్.హెచ్.ఆర్.సి) ఇచ్చిన ఉత్తర్వులను ఐదవ ఖండించింది. ఈ మేరకు ఐదవ ప్రకటన విడుదల చేసింది. సహజీవనాన్ని నిషేధించాలని కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను కోరుతూ ఆర్.హెచ్.ఆర్.సి ఉత్తర్వులు జారీ చేసిన విషయం తెలిసిందే. ఈ సహజీవనాన్ని ఎంచుకున్న మహిళ ఒక వ్యక్తితో అక్రమ సంబంధం కలిగి ఉన్నవారిగా భావించబడతారని జస్టిస్ మహేష్ చంద్ర శర్మ, జస్టిస్ ప్రకాశ్ తాంథియా పేర్కొన్నారు. ఈ సహజీవనానికి కావాల్సిన అర్హత, నమోదు ప్రక్రియ, ఈ సంబంధాల గురించి అన్ని విషయాలు ప్రజలకు తెలిసేలా, తగిన కౌన్సిలింగ్ తర్వాత ఇటువంటి సంబంధాలు ఎలా ముగుస్తాయో అన్న విషయాలపై వివరిస్తూ ఒక చట్టాన్ని తీసుకురావాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరారు. మహిళల గౌరవాన్ని కించపరిచేలా ఉన్న ఆర్.హెచ్.ఆర్.సి వ్యాఖ్యలను ఈ సందర్భంగా ఐదవ ఖండించింది. దీనికి బాధ్యులైనవారిని వెంటనే విధులనుంచి తొలగించాలని, చట్టపరంగా ఈ ఉత్తర్వులను తిరస్కరించాలని ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేసింది.

చదవండి

చైతన్య మాసవి

చదివించండి

మహిళా సంఘం మాసపత్రిక స్ఫూర్తివంతమైన కథలు, గాథలు, వ్యాసాలు, ఉద్యమ చిత్రాలు

చందాదారులు కండి, చందాలు చేర్చించండి. -

గమనిక : కందుకూరి వీరేశలింగం కథలపాటీలో సాధారణ ప్రచురణకు ఎన్నికైన గత సంచికలో అనామిక కథ రచయిత పేరు బి.ఎస్.కె. కలిముల్లా గారి బదులు ఎస్.రజని అని పొరపాటున ప్రచురించినందుకు క్షంతవ్యమై అని పత్రికా ముఖంగా క్షమాపణలు కోరుతున్నాము.

శ్రీ యోగానంద

లక్ష్మీ నరసింహస్వామివారి దేవస్థానం

వేదాద్రి, జగ్గయ్యపేట మం.... కృష్ణాజిల్లా.

పావన కృష్ణానది తీరమున నృసింహ క్షేత్రములో "వేదాద్రి" ఒకటి. ఇది పవిత్ర కృష్ణానదీ తీరమున విజయవాడ- హైదరాబాద్ ప్రధాన రహదారిలో చిల్లకల్లు కూడలికి పది కిలోమీటర్లు దూరమున ఉన్నది.

పావన కృష్ణానది తీరమున నృసింహ క్షేత్రములో "వేదాద్రి" ఒకటి. ఇది పవిత్ర కృష్ణానదీ తీరమున విజయవాడ- హైదరాబాద్ ప్రధాన రహదారిలో చిల్లకల్లు కూడలికి పది కిలోమీటర్లు దూరమున ఉన్నది.

స్థల పురాణం : సృష్టి ప్రారంభంలో బ్రహ్మదేవుడు వేదములను సృష్టించగా, వాటిని సోమకాసురుడు అనే రాక్షసుడు దొంగిలించి, సముద్రగర్భంలో దాచాడు. వేదములు లేనిదే సృష్టిలేదని, వాటిని తెచ్చివ్వమని బ్రహ్మదేవుడు శ్రీహరికి మొరపెట్టుకున్నాడు. అంతట శ్రీహరి మత్స్యావతారం ధరించి, సముద్ర గర్భంలో దాక్కున్న సోమకాసురణ్ణి సంహరించి వేదములను రక్షించి తీసుకువచ్చాడు. ఈ సమయంలో వేదములు పురుష రూపాన్ని ధరించి సత్యం తమ సాంగత్యంలో ఉండి మమ్ములను తరింపజేయండి అంటూ కోరారు. అందుకు శ్రీ విష్ణువు భవిష్యత్తులో నేను నృసింహావతారం ధరించి హిరణ్యకశిపుడిని సంహరించి, మీ తలలు మీద పంచమూర్తులుగా నివసిస్తాను. అంతవరకూ మీరు కృష్ణవేణి గర్భంలో సాల గ్రామపర్వతంలో ఉండండి. మీ లాగే కృష్ణవేణి నది కూడా నన్ను ప్రతిరోజూ అభిషేకం చేయాలని కోరుకుంటోంది. మీ కోరికలన్నీ ఒకేసారి తీరుస్తాను అని చెప్పారు. శ్రీహరి మాటప్రకారం వేద పురుషులు సాలగ్రామం రూపంలో కృష్ణవేణి గర్భంలో వుండిపోయారు. అనంతరం శ్రీహరి, నృసింహస్వామిగా అవతరించి హిరణ్యకశిపుణ్ణి సంహరించి జ్వాలా నరసింహస్వామిగా వెలిశారు. బ్రహ్మదేవుడు సత్యలోకమునకు వెళ్ళాడు. అక్కడ బ్రహ్మదేవుడు పూజ చేసేలోపుగా సత్యలోకం దగ్గమైపోగా, బ్రహ్మదేవుడు భయపడిపోయి స్వామివారిని తీసుకొనిపోయి కృష్ణవేణి గర్భంలో నృసింహరూపంలో పర్వతం మధ్యలో వెలిశాడు. గరుడాదుల ప్రార్థన వల్ల వీరు నరసింహమూర్తిగా వేదాద్రిలో తూర్పుభాగాన వెలిశారు. వనదేవత వాంఛ తీర్చడానికి

స్వామి యొక్క భోగాంశ లక్ష్మీనరసింహరూపంలో వేదాచల మధ్యభాగాన వెలిశాడు. ఈ విధంగా జరిగిన తరువాత కలియుగంలో ఈ క్షేత్రం ఋషుల ద్వారా వెలుగు చూసింది. కలియుగ ప్రారంభంలో ఋషులందరికీ ఒక సందేహం కలిగింది. ధర్మదేవత ఒంటి కాలిమీద నడుస్తోంది. మోక్షం లభించే మార్గం ఏమిటి అని ఋషులందరూ ఈ విషయాన్ని తెలియజేయమని వ్యాసమహర్షిని అడిగారు. అందుకు వ్యాసుడు కలియుగంలో మోక్షం పొందాలంటే యజ్ఞాలు, తపస్సులు చేయాల్సిన అవసరం లేదు. భగవన్నామస్మరణం చేయండి అంతటి వారికి ఒకచోట నుండి వేదమంత్రాలు వినిపించాయి. అటుగా వెళితే వేద పర్వతం కనిపించింది. ఋషులు కృష్ణానదిలో ధ్యాననిమగ్నులై ఉండగా, ఋషులారా! ఇదే వేదాద్రి ఇక్కడ శ్రీమన్నారాయణుడు నృసింహస్వామిరూపంలో అర్చానమూర్తిగా వెలిసియున్నాడు. ఆ స్వామిని సేవించి తరించండి. అనే మాటలు వినిపించాయి. పర్వతం మీదకు దారి కూడా కనిపించింది. ఆ దారి గుండా వెళ్ళిఋషులు పంచనారసింహులను దర్శించి, అక్కడే వున్న గుహలో తపస్సు చేసుకుంటూ వుండిపోయారు. వేదాద్రి క్షేత్రంలో కొలువైన శ్రీ యోగానంద లక్ష్మీనరసింహస్వామిని ఋషులు, మహాపురుషులు, మహానీయులు పూజించి, తరించి ముక్తిని పొందారు. శ్రీమన్నారాయణుడు ఎత్తిన దశావతారాల్లో శ్రీ నృసింహావతారం విలక్షణమైనది. పంచనారసింహక్షేత్రంగా పేరుపొందిన దివ్యక్షేత్రం వేదాద్రి. ఈ క్షేత్రం వద్ద కృష్ణానది ఉత్తరవాహినిగా ప్రవహిస్తోంది. దిగువకొండ ప్రధాన గర్భాలయంలో స్వామివారు యోగరూపంలో దర్శనమిస్తారు. చతుర్భుజుడైన స్వామివారు శంఖచక్రములను, రెండు హస్తములందు ధరించి, మరో రెండు చేతులను మోకాళ్ళ మీద ఉంచుకొని యోగముద్రలో ఆసీనులై దర్శనమివ్వడం ఈ ఆలయం యొక్క విశిష్టత.

ప్రత్యేక ఉత్సవాలు : వైశాఖ మాసంలో శుద్ధ ఏకాదశి మొదలు పంచాహ్నికముగా శ్రీ స్వామివారి తిరుకళ్యాణం వైశాఖ శుద్ధ చతుర్దశి రాత్రి తెల్లవారితే పౌర్ణమి రోజున ప్రతి సంవత్సరం అతి వైభవంగా జరుగుతుంది. నిత్యోత్సవం, పక్షోత్సవం, మాసోత్సవాలు జరుగుతాయి.

శాశ్వత నెట్టు పూజ : రూ. 650/- (సంవత్సరానికి ఒకసారి భక్తులు కోరుకున్న రోజువారి పేరుతో శాశ్వత నెట్టుపూజ జరిపించబడును.)

దర్శనవేళలు : ఉదయం గం|| 6.30 నుండి మ|| 1.00 వరకు సా|| 3 గం|| ల నుండి రాత్రి 9 గం||ల వరకు.

రవాణా సదుపాయం : విజయవాడ నుండి జగ్గయ్యపేట బస్టాండు 7.8 కి.మీ. దూరంలో ఉంది. జగ్గయ్యపేట బస్టాండు నుండి బస్సు, ఆటో సౌకర్యాలు కలవు.

శ్రీమతి డాక్టర్ వెలగపూడి ఇందిరాదత్త గారు

ఎఫ్.ఎఫ్.ఎం.

వాసిరెడ్డి భూపాల్ గారు

డాక్టర్, కృష్ణాజిల్లా.

ఉద్యమాలబాటలో...

నెల్లూరు జిల్లా ఎస్.ఎఫ్.ఐ. మరియు ఐదవ రూరల్ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో అవగాహన సదస్సు నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో 13 కాలేజీల నుంచి 600 మంది విద్యార్థులు పాల్గొన్నారు. మరియు రాజ్యాంగాన్ని రక్షించుకుందాం అంటూ కరపత్రాలను పంచారు.

నెల్లూరు రూరల్ పరిధి నందు న్న కస్తూరి దేవి బాలికల విద్యాలయం నందు తేదీ 14,15, దక్షిణ భారత హిందీ ప్రచార సభ పరిక్షలు జరుగుతున్న సందర్భంగా అక్కడికి వచ్చిన తల్లి తండ్రుల కు , రాజ్యాంగాన్ని రక్షించుకుందాం అంటూ ఐదవ రూరల్ కమిటీ కరపత్రాలు పంచారు. ఐదవ నెల్లూరు జిల్లా కమిటీ రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం జరిపి ప్రజా సంఘాలతో ఐక్యవేదిక ఏర్పాటు చేసి సదస్సు నిర్వహించారు. నెల్లూరు నగరం లోని 54.15.16.డివిజన్ లలోని భగత్ సింగ్ కాలనీ. బాలజినగర్. గురలమడుగుసంఘ ప్రాంతాల్లో ప్రచారం చేశారు.

గురజాడ అప్పారావు గారి 157 వ జయంతి ఉత్సవాల లో భాగం గా నెల్లూరు రూరల్ పరిధి నందు కె యన్ ఆర్ హై స్కూల్, మహాత్మా గాంధీ నగర్ హైస్కూల్, వైయస్సార్ నగర్ హైస్కూల్స్ నందు దేశమును ప్రేమించుమన్నా గీతం పాడించటం, ప్రతిజ్ఞ, ర్యాలీలు, మానవహారం కార్యక్రమాలను ఐదవ, యన్ యఫ్ ఐ, డివైఎఫ్ఐ, యుటియఫ్, జెవివి సమతా విభాగం , ఐక్యవేదిక ద్వారా నిర్వహించటం జరిగింది షుమారు 2000 మంది విద్యార్థులు, 30 మందికార్యకర్తలు , మరియు ఉపాధ్యాయులు పాల్గొన్నారు.

నెల్లూరు జనరల్ హాస్పటల్ నందు 162 మంది సెక్యూరిటీ గార్డుల తోలగింపు పై రిలే దీక్షలు చేపట్టిన కార్మికులకు ఐదవ

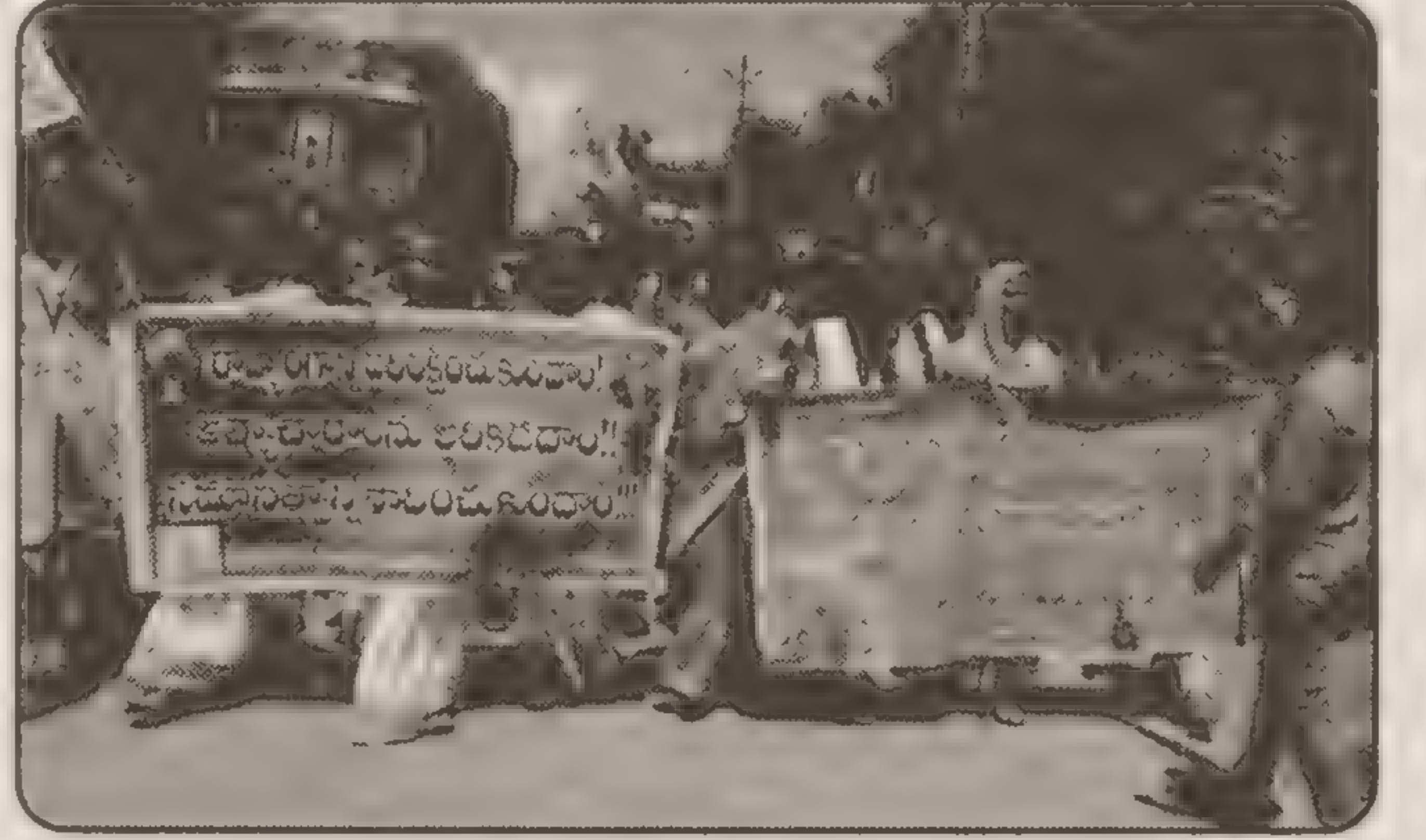
రూరల్ కమిటీ మద్దతు ఇచ్చింది.

నెల్లూరు రూరల్ ఐదవకమిటీ ఆధ్వర్యంలో ప్రభుత్వ సర్వజనా ఆసుపత్రి ప్రసూతి కేంద్రం నందు మౌలిక వసతులు కల్పించాలని కోరుతూ ఆసుపత్రి సూపర్ టెండెంట్ కు వినతిపత్రం అందించారు.

ఐదవ నెల్లూరు రూరల్ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో పొణకా కనకమ్మ

గారి 56 వ వర్ధంతి సందర్భంగా పూలమాల వేసి నివాళులు అర్పించారు.

కృష్ణాజిల్లా మహిళ సంఘం ఉద్యమనిర్మాత కామ్రేడ్ నాగళ్ళ రాజేశ్వరమ్మ, మూడవ వర్ధంతి సభ జరిగింది. ఈ సందర్భంగా జరిగిన సభలో డా॥ సీతామహాలక్ష్మి, డా॥ జ్యోతి, కె. శ్రీదేవి, జయమ్మ, విజయ, తదితరులు పాల్గొన్నారు.

గురజాడ జయంతి సందర్భంగా బొబ్బిలి లో 1400 మంది విద్యార్థులతో ర్యాలీ, మానవహారం, ప్రతిజ్ఞ కార్యక్రమాలు జరిగాయి. పార్వతీపురం పట్టణంలో అఖిలభారత ప్రజాతంత్ర మహిళా సంఘం ఎస్ఎఫ్ఐ, డివైఎఫ్ఐ ఆధ్వర్యంలో గురజాడ అప్పారావు గారి 157వ జయంతి సందర్భంగా గవర్నమెంట్ జూనియర్ కాలేజ్ నుండి మెయిన్ రోడ్ లో గల గురజాడ అప్పారావు గారి విగ్రహం వరకు ప్రదర్శన, అనంతరం మానవహారం కార్యక్రమం జరిగింది. గురజాడ అప్పారావు గారికి సంఘాల నాయకులు పూలదండ వేశారు. అనంతరం ప్రముఖ కవి గంటూడ గౌర్ నాయుడు గారు, ఐదవ జిల్లా కార్యదర్శి రెడ్డి శ్రీదేవి గారు, ఎస్ఎఫ్ఐ జిల్లా కార్యదర్శి రాజశేఖర్ గారు మాట్లాడారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ నాయకులు తులసి, సింహాచలం, గౌరమ్మ, ఎస్ఎఫ్ఐ నాయకులు రాజు, రాజేష్ గారు పాల్గొన్నారు.

తూర్పుగోదావరి జిల్లా కాకినాడ ఇండ్రపాలెంలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో మహిళలు టీచర్స్ డే సందర్భంగా సావిత్రిభాయ్ పూలే చిత్ర పటానికి పూలమాల వేసి నివాళులు అర్పించారు. మహిళల పై చిన్నారులపై జరుగుతున్న అత్యాచారాలను ఖండించాలని ఐదవ ఆధ్వర్యంలో తూర్పుగోదావరి ప్రజాసమస్యలపై నృత్యరూపకం ప్రదర్శిస్తున్నారు.

కర్నూలులో గురజాడ జయంతి సందర్భంగా రాజ్యాంగాన్ని రక్షించుకుందాం, బాలికల పై అత్యాచారాలను అరికడదాం సమానత్వాన్ని రక్షించుకుందాం. అనే అంశాల పై బిర్లా కాంపౌండ్ లోని గురు కోచింగ్ సెంటర్ హాలుల్లో రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం జరిపారు.

రామయ్య జూనియర్ కళాశాలలో సదస్సు నిర్వహించారు. దీనికి ముఖ్య అతిథిగా స్వర్ణ లత, కళ్యాణదుర్గమ్ గారు పాల్గొన్నారు. ఈ సభలో ఐదవ ప్రధాన కార్యదర్శి అలివేలు. ఎస్.ఎఫ్.ఐ. ప్రధాన కార్యదర్శి ప్రకాష్ మాట్లాడారు.

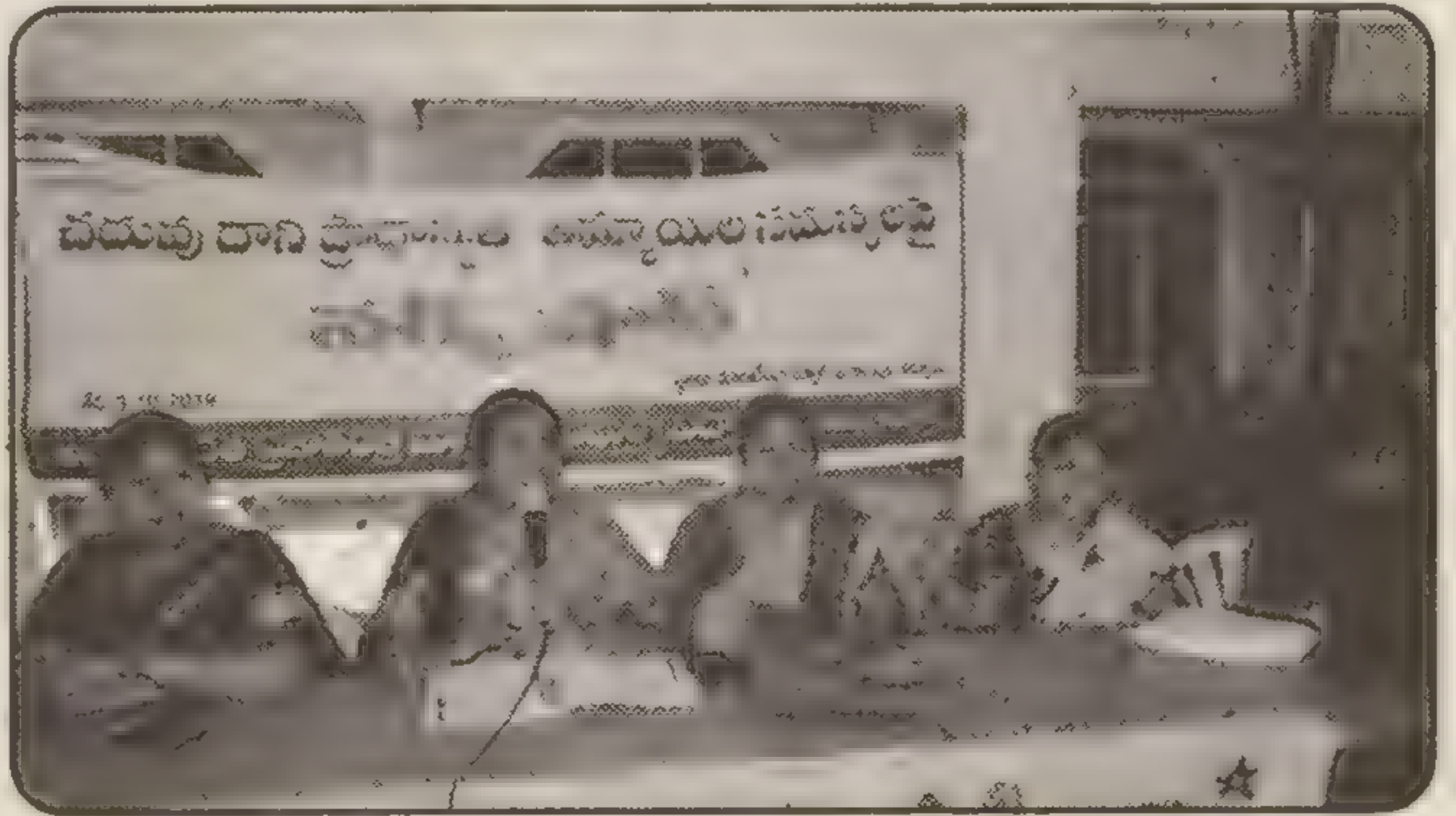
నన్నురు దగ్గర నారాయణ జూనియర్ కళాశాలలో జరిగిన సదస్సులో నారాయణ విద్యా సంస్థల డీన్ లింగేశ్వరరెడ్డి, ముఖ్య అతిథిగా జగధిశ్వరరెడ్డి గారు, ప్రీన్సిపాల్ సూర్యకుమారి గారు మాట్లాడారు.

ఆలూరులో స్థానిక జూనియర్ కళాశాల ఆవరణలో గర్ల్స్ హైస్కూల్, జూనియర్ కళాశాల డిగ్రీ కళాశాలల్లో 600 మంది విద్యార్థినీలతో కలసి మానవహారం నిర్వహించి. ప్రదర్శన నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో మహిళా సంఘం ఐదవ మండల కార్యదర్శి రత్నమ్మ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

కర్నూలు నగరంలోని స్థానిక కార్మిక కర్షక భవన్ లో ఐదవ ఎస్ఎఫ్ఐ, శ్రామిక మహిళా సంఘం, డివైఎఫ్ఐ, ప్రజానాట్య మండలి, యుటిఎఫ్, రజక వృత్తిదారుల సంఘం ఆధ్వర్యంలో విలేకరుల సమావేశం నిర్వహించారు.

కర్నూలు నగరంలోని కె.వి.ఆర్ జూనియర్ కళాశాలలో, టౌన్ మోడల్ కళాశాలలో ఎస్ఎఫ్ఐ ఐదవ ఆధ్వర్యంలో సదస్సు నిర్వహించారు ఈ సదస్సులో ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్న సత్యనారాయణ రెడ్డి, గౌరీ హరిచంద్ర రెడ్డి మరియు శ్రామిక

మహిళా సంఘం జిల్లా కార్యదర్శి పి.నిర్మల, ఐదవ జిల్లా కార్యదర్శి అలివేలు, ఎస్ఎఫ్ఐ జిల్లా కార్యదర్శి ప్రకాష్ మాట్లాడారు. కులం,

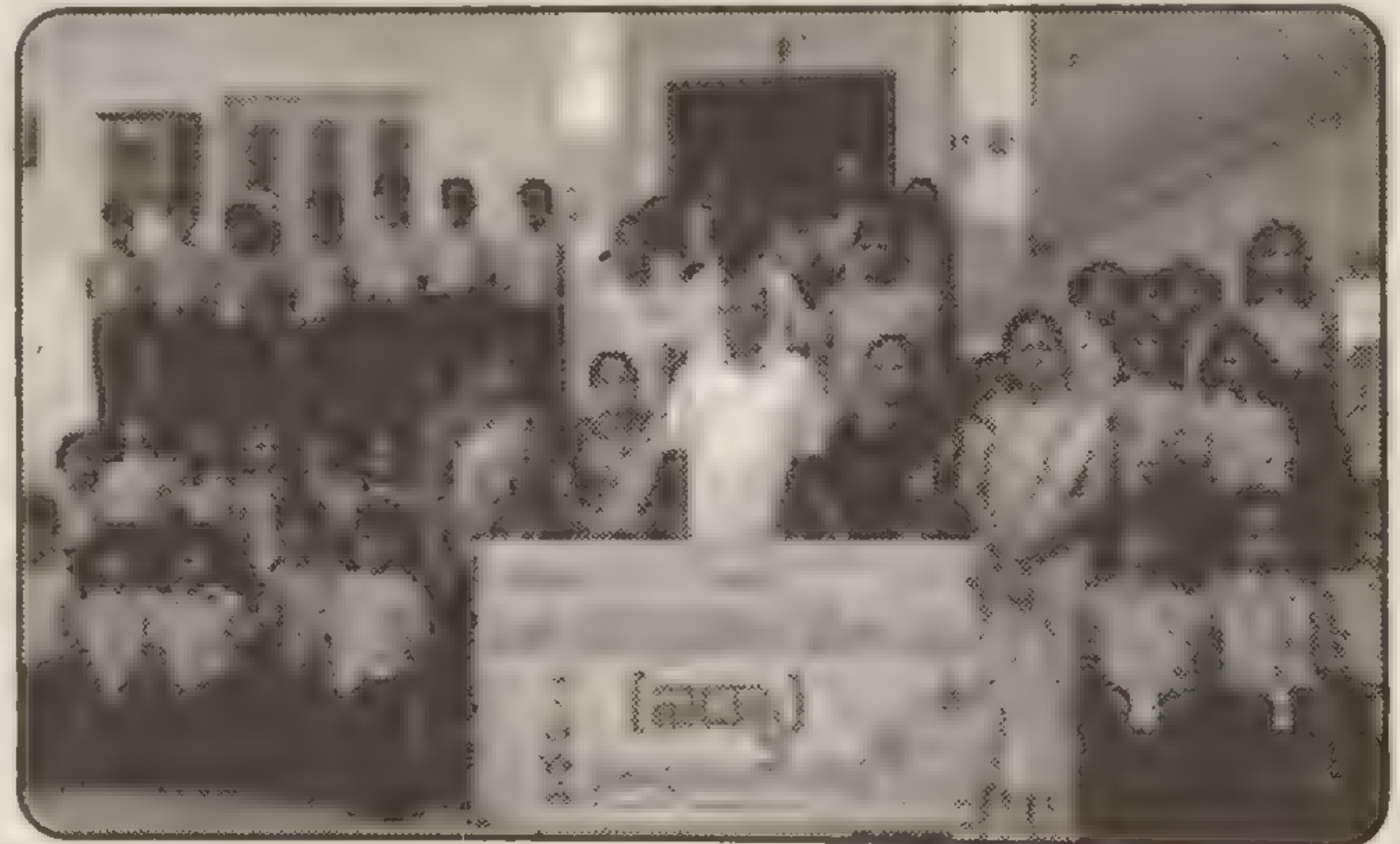

మతం, లింగం, ప్రాంతం, భాషా భేదాలు లేకుండా భారతదేశంలో నివసిస్తున్న ప్రజలందరికీ సమాన హక్కులు సమన్యాయం కల్పించేలా రాజ్యాంగం ఉన్న ప్రక్కన పెట్టి బిజెపి ప్రభుత్వం రాజ్యాంగాన్ని తుంగలో తొక్కుతున్నారని మనువాదం పితృస్వామ్యనికి పునాదిగా ఉంటున్నాయని తెలియజేశారు. మహిళలంతా పెద్ద ఎత్తున ఉద్యమించి రాజ్యాంగాన్ని కాపాడాలని మైనర్ బాలికలు బాలికలపై జరుగుతున్న అత్యాచారాలను అరికట్టడానికి కృషిచేయాలని స్త్రీల సమానత్వం కోసం పోరాడాలని పిలుపునిచ్చారు. ఈ కార్యక్రమంలో

ఐదవ జిల్లా ప్రధాన కార్యదర్శి అలివేలమ్మ గారు, యుటిఎఫ్ రాష్ట్ర కార్యదర్శి నాగమణి డివైఎఫ్ఐ జిల్లా ఉపాధ్యక్షుడు ఎ. సురేష్ కుమార్ ఎస్ఎఫ్ఐ జిల్లా ఉపాధ్యక్షుడు రామకృష్ణ, ఎస్ఎఫ్ఐ పట్టణ అధ్యక్షుడు అజిత్ కుమార్ మరియు ఉదయ్ వంశీ, సురేంద్ర, అరుణ్ లు పాల్గొన్నారు.

అరకులో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో రాజ్యాంగాన్ని కాపాడుకుందాం, హింసను అరికడదాం అనే అంశాల పై జరిగిన సభలో బి.ప్రభావతి, సురేంద్ర, ఉమామహేశ్వరావు పాల్గొన్నారు. గురజాడ జయంతి సందర్భంగా అరకు లో సదస్సు జరిగింది. ముఖ్య అతిథి గా అరకు ప్రధాన న్యాయ మూర్తి పరేష్ కుమార్ విచ్చేశారు. మహిళల పై జరిగే హింస, అత్యాచారాలు అంశం పై వ్యాసరచన పోటీ విజేతలకు న్యాయమూర్తి చేతులు మీదగా బహుమతులు ఇవ్వడం జరిగింది.

గురజాడ అప్పారావు జయంతి సందర్భంగా విశాఖ క్విన్ మేరి

బాలికల ప్రభుత్వ పాఠశాలలో 8,9,10 తరగతుల

విద్యార్థినులకు విశాఖ ఐదవ జగదాంబ జోన్ కమిటీ ఆధ్వర్యంలో పసిపిల్లలు, మహిళల పై అత్యాచారాలకు కారణాలు ఏమిటి అనే అంశం పై వ్యాసరచన ఉపన్యాస పోటీలు నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమంలో వ్యాసరచన పోటీలలో 55 మంది, ఉపన్యాసపోటీలలో 19మంది బాలికలు పాల్గొన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో బాలికలు మహిళల పై అత్యాచారాలు జరగడానికి కొన్ని కారణాలు చెప్పారు. అవి ఏమంటే ఆడపిల్లలు, మగపిల్లల పెంపకాలలో వ్యత్యాసం, ఆడపిల్లలు బయటకు వెళ్ళినప్పుడు తలదించుకుని వెళ్ళాలని, ఇంకా అనేక జాగ్రత్తలు చెప్పే తల్లిదండ్రులు తమ మగపిల్లలకు మాత్రం ఆడపిల్లల పట్ల ఎలా ప్రవర్తించాలి, వారిని ఎలా గౌరవించాలి అనేది చెప్పడం లేదన్నారు. సినిమాలు, అశ్లీల వైబ్ సైట్లు, డ్రగ్స్ వాడకాలు నిషేధించాలని చట్టాలు పటిష్టంగా అమలుచేయాలని తమ అభిప్రాయాలను ఘంటాపథంగా వెలిబుచ్చారు.

విశాఖ జిల్లాలో మైనర్ బాలికల పై అత్యాచారాలు అనే అంశం పై - స్కూల్లో సదస్సు నిర్వహించారు. విశాఖ కంచరపాలెం 42 వ వార్డులో ద్వైతా మహిళలకు “గుడ్ టచ్ - బ్యాడ్ టచ్” పై అవగాహనా కార్యక్రమం జరిగింది. వారి పిల్లలకు వివరంగా చెప్పడానికి ముందుగా పెద్దవారికి శిక్షణ యివ్వడం జరిగింది. హామీ భవన్లో కూడా ప్రముఖ కార్టునిస్టు బి.హరిగారుతో కార్టూన్ ద్వారా కూడా వివరంగా శిక్షణను యివ్వడం జరిగింది.

గాజువాకలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో 1800 మంది విద్యార్థులతో పసిపిల్లలు, మైనర్ బాలికల పై అత్యాచారాలు అనే అంశం పై

సదస్సు జరిపారు. ఈ కార్యక్రమంలో ఐదవ, ప్రజారోగ్య వేదిక, జనవిజ్ఞాన వేదిక నగర నాయకులు పాల్గొన్నారు.

విశాఖ రూరల్ ఎస్.ఆర్.పి.యమ్.లో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో జరిగిన గురజాడ జయంతి కార్యక్రమంలో స్థానిక పోలీస్ ఆఫీసర్, ఐదవ నాయకులు సూర్యప్రభ పాల్గొన్నారు. విశాఖసిటీ, అక్కయ్య పాలెం లో ఐదవ నిర్వహించిన వ్యాసరచన, ఉపన్యాస పోటీలలో విజేతలకు, ప్రముఖ గైనకాలజిస్ట్ డాక్టర్ కే.కమల గారు బహుమతులు అందించారు.

చైతన్యమాసం సంపుటి- 1 సంచిక- 1

విశాఖలో ఐదవ, ప్రజారోగ్య పరిరక్షణ కమిటీ, మత్స్యకార్మిక సంఘం, థాన్ ఫౌండేషన్ ఆధ్వర్యంలో కొత్త జూలారిపేటలో మత్స్యకార మహిళలకు “ ఉచిత కేన్సర్ పరీక్షా శిబిరం” ఏర్పాటు చేశారు.

రాజ్యాంగామా? మనువాదమా? అనే అంశం పై విజయవాడలో స్టైల్స్ కాలేజీలో, లయోలా కాలేజీలో ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి డి.రమాదేవి, ప్రముఖ న్యాయవాది సంపర శ్రీనివాసుగారు జిల్లా కార్యదర్శి శ్రీదేవిగారు సెంట్రల్ సిటీ కార్యదర్శి లక్ష్మి పాల్గొన్నారు. శారదా జూనియర్ కాలేజీలో నాగార్జున యూనివర్సిటీ ప్రొఫెసర్ అనితగారు, స్వరూపరాణి, ఎస్.కె.ఆషా సెంట్రల్ సిటీ కార్యదర్శి జి.రూప్సీ, దేవికుమారి, పాల్గొన్నారు.

శ్రీ దుర్గా మల్లేశ్వరి సిద్ధార్థ మహిళా కళాశాల, ఎస్.ఆర్.ఆర్. కళాశాల నందు గురజాడ గారి 157 వ జయంతి సందర్భంగా సెమినార్లు జరిగాయి. సామజిక కార్యకర్త దేవి గారు, ప్రిన్సిపల్ డా.పద్మజ గారు డా: ఉమారాణి గారు, డా॥ శైలజ, ఐదవ ఈస్ట్ సిటీ కార్యదర్శి లక్ష్మి హాజరయ్యారు. కృష్ణా జిల్లాలో గురజాడ జయంతి కార్యక్రమాలు మచిలీపట్నం, బంటుమిల్లి, గుడివాడ, కలిదిండి, పెనమలూరు, కంకిపాడు, మొత్తం 6 సెంటర్లలో జరిగాయి. 2200 మంది విద్యార్థులు పాల్గొన్నారు.

21వ తేదిన విజయవాడలో స్టైల్స్, సిద్ధార్థ ఉమెన్స్, సిద్ధార్థ అకాడమి, శారదా, రాధానగర్, కాలేజీలలో సభలు మానవహారాలు నిర్వహించారు. మాంటిస్సోరి, నలందా కళాశాలల విద్యార్థులు పిడబ్ల్యుడి మైదానంలో సభ నిర్వహించి మానవహారంగా ఏర్పాడ్డారు.

సింగ నగర్ యం.బి.స్టేడియంలో స్కూలు విద్యార్థులు 2000 మందితో సభ, మానవహారం ఏర్పాటు చేశారు. వివిధ ప్రాంతాలలో ఉత్సాహంగా నినాదాల హోరులో జరిగిన ఈ కార్యక్రమాలలో గురజాడ జయంతి కమిటీ కన్వీనర్ శ్రీ గుమ్మా సాంబశివరావు, రావి శారద, విద్యాకన్నా, గోళ్ళ నారాయణరావు, సుంకర రాజేంద్ర ప్రసాద్, రెజినా, కోకా విమల కుమారి, ఐదవ రాష్ట్ర కార్యదర్శి రమాదేవి, NFIW నుండి వనజ, స్వరూపరాణి, శ్రీదేవి, ఝూన్సీ, లక్ష్మీ, పాలవెల్లి, రమేష్, వెంకటేశ్వర్లు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

విశాఖ సిటీ, 42వ వార్డు లో ఐదవ ప్రజారోగ్య వేదిక ఆధ్వర్యంలో ఉచిత కాన్సర్ పరీక్షా శిబిరం నిర్వహించారు. ఈ క్యాంప్ కి విశేష

స్పందన లభించింది.

నెల్లూరు జిల్లాలో సౌత్ మోపూరు గ్రామంలో సామూహిక అత్యాచారానికి గురైన గిరిజన మహిళ ను పరామర్శించి న్యాయం జరిగే వరకు అండగా ఉండి పోరాటం చేస్తామన్నారు. పరామర్శించిన వారిలో ఐదవ నెల్లూరు రూరల్ అధ్యక్ష, కార్యదర్శులు. వరలక్ష్మి, షేక్.షాహీనా బేగం తదితరులు ఉన్నారు.

అనంతపురం జిల్లాలో 20వ తేది 13 మండలాలలో సెమినార్స్ జరిగాయి. ఐదవ, ఎస్.ఎఫ్.ఐ యూటిఎఫ్, సంఘాలు కలిసి నిర్వహించారు. ఈ సెమినార్స్ లో నందవరం కేశవరెడ్డి, తెలుగు

రైటర్ లెక్చరర్, రాజ్యలక్ష్మి, సుమంగళి, ప్రజ్ఞా సురేష్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

21వ తేది అనంతపురంలో 3 వేల మంది విద్యార్థినులతో మానవహారం జరిగింది. ఆర్పికాలేజీలో డిగ్రీ విద్యార్థులతో సెమినార్ జరిగింది. సాయంత్రం ప్రముఖ రచయిత శాంతి నారాయణ్,

ఏలూరిఎంగన్న రిటైర్డ్ ప్రిన్సిపల్ చంద్రశేఖర్, సింగమనేని నారాయణ, ఆర్పికాలేజీ ప్రిన్సిపల్ జనార్ధన్ రెడ్డి, శ్రీధర్ నాయుడు, సాహితీ స్రవంతి రాష్ట్రనాయకులు జంధ్యాల రఘుబాబు, రసూల్ తదితరులు పాల్గొన్నారు. ప్రతి ఒక్కరు గురజాడ జయంతిని ఉత్సాహంతో అంకిత భావంతో నిర్వహించటంలో భాగస్వాములయ్యారు. ఈ కార్యక్రమాల్లో ఎమ్.ఈ.ఒ హెడ్ మాస్టర్, టీచర్స్ పాల్గొన్నారు.

కృష్ణా జిల్లాలో మచిలీపట్నం, బంటుమిల్లి, గుడివాడ, కలిదిండి, పెనమలూరు, కంకిపాడు, మొత్తం 6 సెంటర్లలో జరిగాయి. 2200 మంది విద్యార్థులు పాల్గొన్నారు. ఎస్.ఎఫ్.ఐ మరియు ఐదవ ఆధ్వర్యంలో జరిగింది. వ్యవసాయ కార్మిక సంఘం రాష్ట్ర మహాసభలు చల్ల పల్లిలో జరిగిన సందర్భంగా 10 గ్రూప్ మీటింగ్లు జరిగాయి. ఈ సందర్భంగా మహిళా సంఘం కోలాటం నేర్చుకొని ప్రదర్శనలో ప్రదర్శించారు. జిల్లా యువతుల మీటింగ్ జరిపాము.

బందరు గ్రేస్ నర్సింగ్ కళాశాల యాజమాని లైంగిక వేధింపులకు పాల్పడినందున అరెస్ట్ చేయాలని, బాధిత విద్యార్థులకు న్యాయం చేయాలని, కళాశాల వేరే చోటకి తరలించాలని అధికారులను కలిశాము.

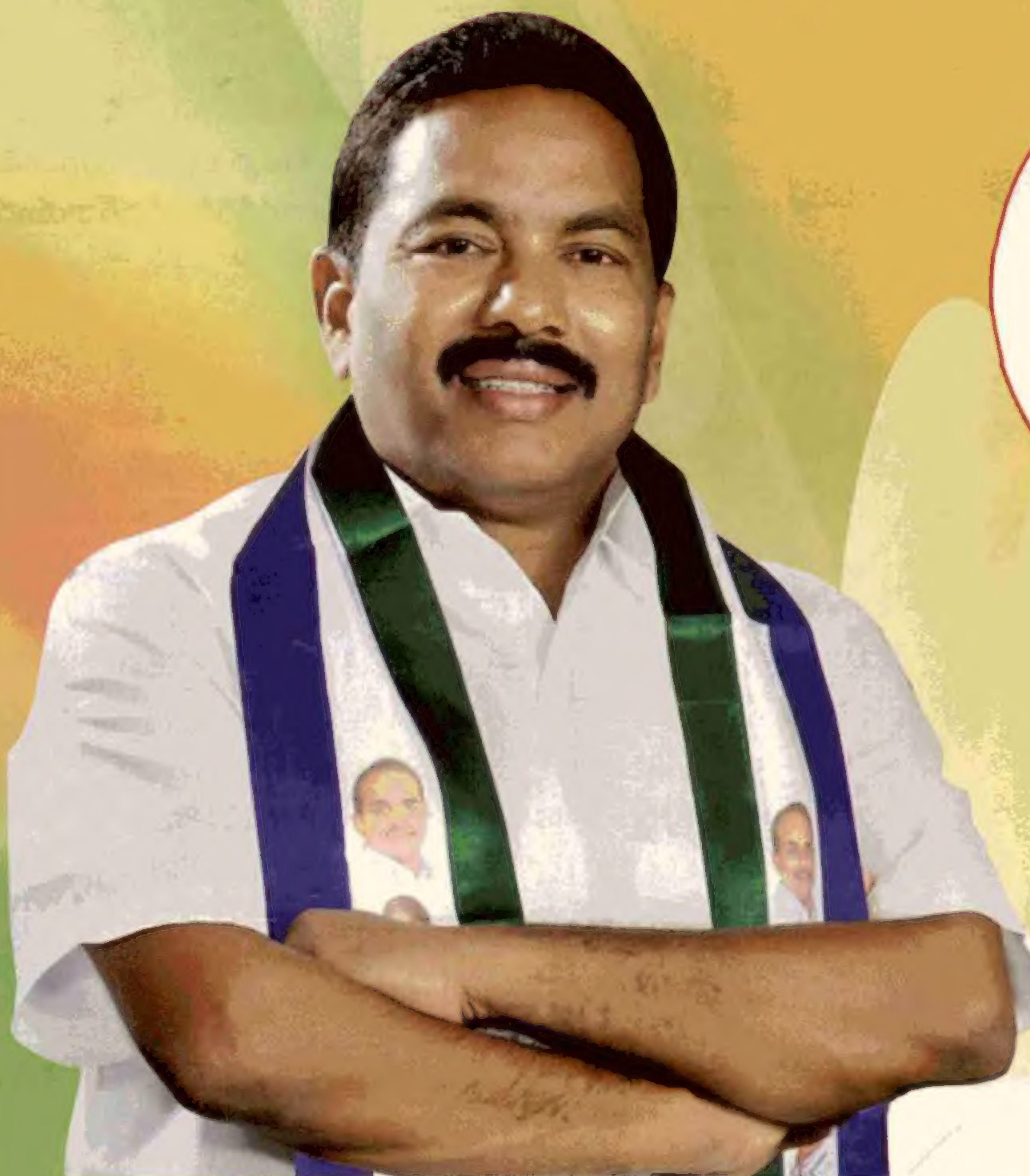
గుంటూరు సిటీ, తాడేపల్లిరాజధాని, తెనాలి, మంగళగిరి, రేపెల్లెలలో 39 స్కూల్స్, 7 కాలేజీల్లో 8750 మందితో దేశభక్తి గీతం ఆలపించారు. ఐదవ, యూటిఎఫ్, ఎస్.ఎఫ్.ఐ. డివైఎఫ్ఐ, శ్రామిక మహిళ కలిసి ఈ కార్యక్రమాలు నిర్వహించాము. 21వ తేదిన గుంటూరు, సీతారామయ్య హైస్కూల్లో జరిగిన సభలో యమ్.ఎల్.సి. లక్ష్మణరావుగారు పాల్గొన్నారు. ఈ సందర్భంగా అనేక చోట్ల సదస్సులు, మానవహారాలు జరిగాయి.

ఐదవ విజయవాడ పశ్చిమ నగర కమిటీ ఆధ్వర్యంలో గురజాడ జయంతి సందర్భముగా సంఘసంస్కర్తలు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో కృషి-ఫలితాలు అనే అంశం పై వ్యాస రచన వక్రత్వం పోటీలు 33 పాఠశాలలో 1200 మంది పిల్లలతో నిర్వహించారు. K.B.N. కళాశాలలో విద్యార్థులకు బహుమతి ప్రధానోత్సవ సభ జరిగింది.

మా ఇళ్ళ మధ్య మధ్యం దుకాణం వద్దు అంటూ ఆచంట పెదపేట, నరసాపురం 1వ వార్డులాకులపేటలో, చిట్టవరంలో ఐదవ ఆధ్వర్యంలో దీక్షలు జరుగుతున్నాయి.

గురజాడ జయంతి సందర్భంగా
మహిళలకు శుభాకాంక్షలతో...

శ్రీ పినిపే విశ్వరూప్ గారు
సాంఘికశాఖా మంత్రి
ఆంధ్రప్రదేశ్

గురజాడను స్మరించుకుందాం... గురజాడ ఆశయబాటలో నడుద్దాం...

అనంతపురం

విజయవాడ

రాజమండ్రి

ప్రకాశం

విశాఖపట్నం

విజయనగరం

గుంటూరు

కర్నూలు

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనావట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	Cmvol 186
పుస్తకం పేరు	అల్లసానామ
తారీఖు	21/8/23
మొదట అట్ట	Yes
వెనుక అట్ట	Yes
మొత్తం పేజీలు	45
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
భాగ పేజీలు	No
లేని పేజీలు	No
తయారు చేసినది	Sandhya
పేజీలు విడదీసినది	Sandhya
స్కాన్ చేసినది	pragathi
పరీక్ష చేసినది	hema
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడినది	
తప్పులు	No
పరిస్థితి	good